

לימוד חוויה והפעלה

בחופשה הביתית צפויה

“לכל זמן ועת לכל-חפץ תחת השמים” (קהלת ג')

תלמידים יקרים

מעשה שהיה באדם שהייתה לו אשת חיל ולאות הערכה אליה חסך הרבה שנים וקנה לה שרשרת מדהימה ביופיה, עטורה כולה ביהלומים.

אשתו התפעלה מאד מהשרשרת ולא הפסיקה לבחון ולהסתכל עליה, אך בכל התבוננות הפריע לה דבר אחד - בחוט שבו השחילו את כל היהלומים היה קשר שלדעתה קלקל את כל יופי השרשרת, ולכן החליטה לפרק את הקשר... מיד התפזרו כל היהלומים וכבר לא הייתה שרשרת, חלק מן היהלומים גם הלכו לאיבוד...

חכמי המוסר אומרים כי סדר דומה לקשר שעושים בשרשרת מלאה ביהלומים ואם מישהו יחליט שהסדר איננו חשוב - יאבד את כל מעלותיו, כי הסדר שומר על כל המעלות הטובות שלנו, על המידות היפות שרכשנו ועל המצוות והמעשים הטובים שקיימנו. וכאשר האדם מסודר אז התורה והתפילה וכל המצוות שלו שמורים ובטוחים בקיומם, ואם לאו, חס וחלילה כל היהלומים יפלו ארצה.

צריך האדם לקום משנתו בזמן קבוע, להתפלל בזמן קבוע, להתחיל לימודו בזמן קבוע, וגם לפסוק מלימודו כדי לעשות דברים חשובים נוספים צריך להיות בזמן קבוע.

למוסדות הלימודים שלנו יש חשיבות עצומה מאד בחיינו. מלבד החכמה והדעת שאנו מקבלים בהם, בזכותם אנו מתרגלים לסדר יום מועיל ומלא, **וזאת המתנה הגדולה ביותר לחיים!**

לצערנו, בימים אלו אנו חסרים במתנה זו, גם זה ניסיון מאת ה' יתברך, אך מי שחייב חשובים לו חייב להכניס סדר גם במצב של חוסר סדר.

נשתדל לארגן את סדר יומנו ולמלא אותו במעשים טובים, לימוד, תפילה, עזרה בבית ומצוות גמילות חסדים ובכך נזכה ששרשרת היהלומים שלנו תבהיק יותר ונרבה זכויות למען עם ישראל בתקופה זו.

חוברת זו שאנו מגישים לפניכם תעזור לכם גם היא למלא את סדר יומכם באופן ראוי.

אנו מצפים לראות אתכם במהרה במוסדות החינוך המפוארים של רשת “בני-יוסף” המעטירה, מתוך בריאות מעולה ומעוטרים בכל מידה נעלה.

דורש שלומכם כל הימים

הרב חיים ביטון

מנכ"ל

תוכן העניינים

7

כל מה שרצינו לדעת על הקורונה

27

כיבוד הורים

59

סדר יום בחופשת הקורונה

79

חג הפסח - חירות

111

משחקים לבית

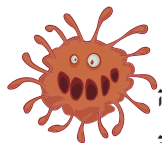
משרד ראשי: רחוב גבעת שאול 27, גבעת שאול, ירושלים
טלפון: 077-40-50-813 פקס: 077-40-524-153
דוא"ל: c0774050812@gmail.com

מנכ"ל: אילן קוסמן
ניהול תוכן: ישראל שילה ומקסים עובדיה
כתיבה ועריכה: ראובן מילצקי
גרפיקה: סטודיו דינמי - שלומית כהן

© כל הזכויות שמורות לארגון 'שלבim'

כל מה שרצינו
לדעת על
הקורונה

וירוס - חוץ מזה שזו חיה באות ו' במשחק "ארץ - עיר", זה גם ה"יצור" שעושה כאן את כל הבלגאן. הוא כל כך קטן שרק באמצעות מיקרוסקופ אפשר לראות אותו.

זיהוי - סימני הזיהוי של המחלה דומים מאוד לשפעת: חום, עיפות, שעול. אבל לא כל שפעת היא קורונה.

חסון - חסון זה הכנסת חומר לגוף, על מנת ללמד את הגוף להתגונן מחידקים או וירוסים. למרות שבטח אתם לא אוהבים זריקות, אם היה חסון (אפילו זריקה), היינו שמחים. מעריכים שהמדענים יפתחו חסון מתאים.

טוב - התקשרת עוסקת בלי סוף בנושא הקורונה. זה חשוב כי זה מעלה מאוד את המודעות ואנשים יודעים כיצד להזהר. יחד עם זאת, האזנה ממשיכת לחדשות עלולה להגביר את הדאגות. אז עדיף לחפש פעילויות פנאי אחרות כדי להרגיש יותר טוב.

ילדים - הוירוס הזה פחות אוהב ילדים, כך שיש פחות מקום לדאגה שאתם תדבקו. מי שחלה ונדבק בוירוס הם בעקר אנשים מבגרים וחולים.

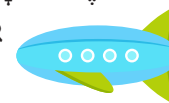
כתר - המבנה של הוירוס נראה כמו כתר ('קורונה' בלועזית זה 'כתר') אבל הוא רחוק מלהיות מלך...

מלון הקורונה

אי נדאות - יש הרבה דברים שעדיין לא יודעים על נגיף הקורונה, מאין הגיע? כיצד מתחסנים מפניו? מתי הוא יחלף? קשה מאוד להיות בתחושה של אי-נדאות, כדי להתגבר על כך, ננסה לשים סימני קריאה על הדברים שאנו כן יודעים ונפעל על פיהם.

בדיד - מי שנחשד שהוא חולה בקורונה, נדרש להיות בבדיד, כלומר להשאיר בבית ולא להפגש עם אנשים נוספים מחשש שידביק אחרים. אפשר לעשות מה שרוצים, לאכל, להתקלח, לשחק, ללמד, ועוד דברים, העקר לא להפגש עם אנשים.

גבולות - התבטלה לכם טיסה משפחתית? מבאס. אבל, משרד הבריאות בישראל המליץ להשאיר בגבולות הארץ ולא לטוס אם זה לא נחוץ. טיסה ומפגש עם אנשים נוספים בעולם, מרחיבה את ההדבקות ומעלה הסכני להדביק משפחה וחברים בארץ.

דאגה - כשאין כל כך מה לעשות, מתחילות הדאגות, כי אנו רוצים להרגיש שאנו עושים משהו... אבל הדאגות במקרה הזה לא עוזרות. אם מופיעה דאגה שלא נתן לעשות דבר לגביה, ננסה לשוחח על כך עם אמא או אבא, או לעשות הסחת דעת: להפגש עם חברים ולעשות דברים שאוהבים.

התעטשות - אם עשינו אפץ' (לבריאנות!) ואין טישו בסביבה, נתעטש למרפק ולא לכף היד.

לְרַחֵץ יָדַיִם - חשוב מאוד לְרַחֵץ יָדַיִם עם סבון לעתים קרובות מאוד, אחרי האכל, לפני האכל, לאחר יציאה מהשרותים ולאחר שעול או עטוש. אגב, זה נכון בלי קשר לקורונה.

מַסְכָּה - כִּכָּר לא פורים, אֲבָל אֲנָשִׁים בְּבִדּוּד בֵּיתִי שְׂמִים על פְּנֵיהֶם מסכות על האף ועל הפה כדי להגן על הסובבים אותם.

נִגִּיף - נגיף זה השם בעברית למלה וירוס. תראו למעלה באות ו' מה זה אומר.

סִין - המחלה התגלתה במחוז 'וואן' שבסין. זה לא אומר כמובן שכל האנשים הסינים שאנו פוגשים הם חולים ומדבקים.

עֵטְלָפִים - בהתחלה חשבו שהמחלה הגיעה מהעטלפים, אולם שִׁלְלוּ את האפשרות הזו בשלב זה.

פְּאִנִּיקָה - פאניקה בעברית זו מלה נרדפת לבהלה. אין מקום לבהלה כשיודעים מה לעשות ופועלים על פי ההנחיות.

צִנּוֹן - מחלת הקורונה דומה לצננו. חשוב שאם חולים, (גם בסתם שפעת) נשארים בבית ולא הולכים לגן או לבית הספר.

קָצַב הַהִדְבָּקָה - קצב ההדבקה של מחלה זו - המהירות שבה היא עוברת לעוד אנשים, גבוהה. המחלה זהתה לראשונה בסין,

ושם נמצאים רב החולים אך המחלה התפשטה כבר למדינות רבות בעולם, כולל מדינת ישראל וכך הפכה לבעיה עולמית.

רַב הָאֲנָשִׁים - בשורה טובה היא כי רב האנשים שחלו בקורונה, החלימו מהמחלה. ואתם יודעים איך זה, הרב קובע.

שְׂמוּעוֹת - הקורונה יצרה הרבה שמועות. שמועות נוצרות כאשר אין מידע מחלט. שמועות הן דברים שאנשים ממציאים ומספרים זה לזה. כל מה שאתם שומעים, צריך לבדוק אם הוא נכון באתרים הרשמיים, כלומר באתר משרד הבריאות.

תְּרוּפָה - עדין לא נמצאה תרופה לקורונה, אבל הי, עובדים על זה... ובסוף המחלה תכלה ונוכל לטוס לאן שרצינו. אולי מישראל תגיע התרופה.

כל מה שרצינו לדעת על ה'קורונה'

מהי מגפת הקורונה?

מגפת נגיף הקורונה, היא מגפה עולמית מתמשכת של מחלת נגיף קורונה 2019, שמו המדעי הוא "קוביד-19". הנגיף, מין SARS-CoV-2 עבר מבצעי חיים נגועים לבני אדם.

בתחלה, נצפתה רב התחלואה בסין, אף מאז אמצע חודש שפט, החל הנגיף להתפשט במהירות, הגיע באמצע שפט לק-150 מדינות. בט"ו אדר (שושן פורים) הכריז ארגון הבריאות העולמי על ההתפרצות כמגפה עולמית.

הנגיף מתפשט בדומה לשפעת, על ידי רסיסי הרוק הנפלטים בשעול. תקופת הדגירה היא בדרך כלל חמשה ימים, אף עשויה להיות בין ימים לארבעה עשר יום.

מהם התסמינים למחלה?

בדומה לתסמיני השפעת, התסמינים העקריים לקורונה הם חום, שעול, קצר נשימה וקשיי נשימה.

איך מאבחנים את המחלה?

אבחנת המחלה נעשית באמצעות בדיקה מעבדתית, המתבצעת מדגימה של הפרשות מדרכי הנשימה. לבדיקה אבחנתית מפנים רק אנשים

החשודים בחשיפה בנגיף ומפתחים סימנים קליניים מתאימים. דגימה נשלחת רק באשורו של משרד הבריאות. אין אפשרות לבצע את הבדיקה באופן פרטי.

איך נתן להקטין את סכומי ההדבקה?

יש להקפיד על אמצעי היגיינה: לשטף ידיים עם מים וסבון לעתים קרובות, לפני ואחרי אכל וטיפול במזון, לאחר יציאה משרותים, לאחר מגע עם הפרשות, לאחר שעול ועטוש, ולאחר מגע עם טישו משמש; לכסות את הפה והאף בעת שעול ועטוש - רצוי לא באמצעות כף היד, אלא באמצעות שמוש בטישו וזריקתו לפח; בהעדר טישו - עדיף להתעטש למרפק ולא לכף היד.

משרד הבריאות הוציא הנחיות להתנהגות חדשה בזמן המגפה, בין השאר לא להתאסף 10 אנשים ביחד, ולשמור מרחק של כשני מטר אחד מהשני.

כל מי שלא חש בטוב ומרגיש כי הוא בתחלת מחלה - עליו להשאיר בבית: לא להגיע למרחב הציבורי, לא לנסע בתחבורה ציבורית, ולא ללכת ללמודים.

מהו בדיד בית, ומתי חובה להכנס אליו?

בדיד הבית נועד לעצור, ככל האפשר, את התפשטות ההדבקה בנגיף הקורונה. על פי צו שהוציא מנכ"ל משרד הבריאות, משה בר סימן טוב, חובה להשאיר בבדיד בית במשך 14 ימים מי שחזר מחו"ל, וכן

ביחד, ננצח את הקורונה!

קורונה הוא וירוס שדומה לכתר

למרות שיש לו כתר הוא לא מתנהג כמו מלך וגורם למחלת חום, או הצטננות או שיעול או כאב גרון. עד היום לרוב זה לא פגע בילדים אלא בעיקר במבוגרים ובחולים.

רוצים לעזור לנו לשמור על המשפחה? על החברים? סבא וסבתא?

אם נקפיד על 5 כללי היגיינה חשובים, כולנו נהיה בריאים. אז בואו נתחיל:

1

שוטפים ידיים, עם סבון ומים לעתים קרובות מאוד

3

אם אין טישו, מתעטשים רק למרפק ולא לכף היד, כדי למנוע הדבקות של אחרים

4

אם חולים, נשארים בבית

5

כאשר חולים, לא נוסעים באוטובס ולא ברכבת

משרד הבריאות
במים בריאים יותר

מי שבא במגע עם חולה מאמת בקורונה. במשרד הבריאות, כי מי שיפר צו בדיד ביתי מסתכן באשום פלילי ובענש מאסר - עד 7 שנות מאסר של הפרת הצו במיד, ועד 3 שנות מאסר להפרת הצו בהתשליות.

הבדיד כולל אסור מחלט על יציאה מהבית. יש לשהות במהלכו בחדר נפרד, מאוורר היטב, עם דלת סגורה. יציאה מהחדר תהיה רק לצורך פעילות הכרחיות ולזמן קצר ככל הניתן, תוך כדי פסוי הפה והאף במסכת אף-פה או בבד. במדה וישנם מספר מבדדים באותו בית, הם יכולים לשהות יחד באותו חדר. במדה וכל בני הבית נדרשים לבדיד, אין כל מגבלות מיוחדות בתוך הבית.

צריך לשטף ידיים במים וסבון, או לחטא אותן בחומר חטוי אלקוהולי לפני ואחרי הכנת אכל, לפני אכילה ולפני ואחרי שמוש בשרותים. במדה ועל הידיים יש לכלוך נראה לעין, יש להעדיף שטיפה במים וסבון על פני חומר חטוי. עדיף להשתמש בנגירות חד-פעמים ליבוי הידיים. במדת האפשר, יש להשתמש בשרותים נפרדים.

יש להקפיד על פסוי הפה והאף בעת עטוש או שיעול, בעדיפות אל תוך מטפחת חד-פעמית או מרפק מכופף, זאת על מנת למנוע את פזור הנגיף. מיד לאחר מכן, יש לשטף ידיים במים וסבון או לחטא אותן בחומר חטוי אלקוהולי.

במשרד הבריאות מציינים, כי אם הופיעו חם או תסמינים נשימתיים, וכן בכל בעיה רפואית, יש ליצר קשר טלפוני עם המרפאה או עם מוקד קפת החולים המבטחת. במקרה הצורך ניתן לפנות לרופא המטפל בקפת החולים או בחדר המיון, אך יש לידע מראש טלפונית את המרפאה או חדר המיון על הגעת חולה ששהה בבדיד בית. בכל מקרה של פניה למוקד רפואי, יש לכסות את הפה והאף במסכה פירורגית או בבד זמין אחר, ולהמנע מנסיעה בתחבורה צבורית.

14 הנחיות ל-14 ימי בידוד

איך נכון לשטוף ידיים?

ריחצו ידיים כשמתלכלכות! במקרים אחרים, ניתן להשתמש בנוזל חיטוי

זמן מומלץ: 40-60 שניות

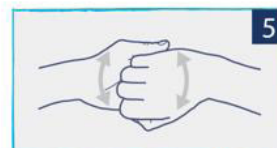
שפשפו את הידיים כף אל כף

השתמשו בכמות נדיבה של סבון

הרטיבו ידיים במים

גב האצבעות על תוך כף היד

כף אל כף בשילוב אצבעות

כף יד אל גב כף יד בשילוב אצבעות

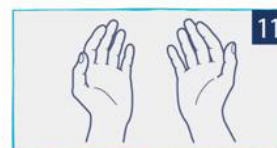
שיטפו את הידיים במים

לשפשף את הציפורניים בתנועה סיבובית אל תוך כף היד

לשפשף את האגודלים בתנועה סיבובית

ידיים נקיות ובטוחות

השתמשו במגבת לסגירת הברז

ייבשו במגבת נקיה או בנייר ניגוב

רחיצת ידיים
מצילה חיים

מוקד קול הבריאות
ובמוקדי קופות החולים
אתר: bit.ly/MOH-Corona

היגיינה - מי מכיר?

הקדמה

אחד השינויים המפליגים ביותר שחל במאות השנים האחרונות, ושינה את פני העולם כולו לטובה, הוא ההקפדה על היגיינה, ושימוש בכללי ניקיון נוקשים בכל הקשור לטיפולים רפואיים ועיסוק בחולים.

הסטריליזציה הנהוגה כיום בכל בית חולים, מרפאה ואפילו בכל בית, מנעה המון מקרי מוות, ומאפשרת לנו לחיות בבטחה יחסית.

מדהים ללמוד ולגלות שעוד הרבה לפני שהעולם המודרני גילה את פלאות ההיגיינה, תורת ישראל הורתה לנו כללי היגיינה מצילי חיים, ויהודים זכו מאז ומתמיד לשמירה מיוחדת מפני הידבקות ממחלות וזיהומים.

צדיקי הדורות לימדו אותנו להתייחס אל הגוף, כאל פיקדון יקר שקיבלנו מהקב"ה ועלינו לשמור עליו מכל משמר, ולהשתדל למנוע ממנו כל נזק. בעיניהם, הגוף לא שלנו, הוא של הקב"ה!

כך מסופר במדרש (ויקרא רבה, פרשה לד):

"גומל נפשו איש חסד" (משלי יא, יז): זה הלל הזקן - שבשעה שהיה נפטר מתלמידיו היה מהלך והולך עמם.

אמרו לו תלמידיו: רבינו, להיכן אתה הולך?

אמר להם: לעשות מצוה.

אמרו לו: וכי מה מצוה זו?

אמר להן: לרחוץ בבית המרחץ.

אמרו לו: וכי זו מצוה היא?

אמר להם: הן. מה אם איקונין (סמלים) של מלכים שמעמידים אותו בבתי טרטיאות ובבתי קרקסאות, מי שנתמנה עליהם הוא מורקן ושוטפן, והן מעלין לו מזונות, ולא עוד אלא שהוא מתגדל עם גדולי מלכות - אני שנבראתי בצלם ובדמות דכתיב (בראשית ב, ו) 'כי בצלם אלוהים עשה את האדם' על אחת כמה וכמה!"

כלומר, הלל מלמד אותנו שגופנו הוא צלם אלוהים, הוא מסמל את מלכות הקב"ה בעולם, ועלינו לשמור על ניקיונו ועל כבודו, כשם שאומות העולם מטפחים - להבדיל - את סמלי השלטון ופסלי האלילים.

חידה

מספר יוסי, חבר סניף 'יחידיו' באחת מערי הצפון:

בסניף שלנו יש תורנות סדר וניקיון. כשהגיע התור שלי, קיבלתי לידי רשימה בה הופיעו המטלות אותן עלי לבצע.

למפרע, הייתה זו רשימת המטלות אותן לא ביצעתי. מה לעשות, הייתי ציף מאד, וממש לא היה לי כוח להקדים ולהגיע שעה לפני כולם. כשהגעתי לסניף, נחשו אלי כמה חברים בארונה.

"למה לא ביצעת את התורנות שלך?" הם צערו בי. "תראה איך הסניף נראה בגללי!"

הבטתי סביבי, ולא הבנתי על מה המהומה. נכון שהייתי צריך לסדר את השולחנות והכיסאות, אבל בגלל זה לצעוק עלי? זה לא לקח להם יותר משתי דקות לסדר לבד...

החברים טענו שצטט כל המטלות אכן הסתדרו לבד והם סולחים לי, אבל המצבת בכורים לא הוחלפה, כי לא הלכתי למכבסה להביא מצבת נקיה ויבשה. על כך, אמרו, קשה להם לטבול בשתיקה. בגללי לא הייתה להם מצבת נקיה!

"אתם סתם עושים צחק", התזונתי. "מה כל כך חשוב לכם מצבת מהמכבסה? אפשר לחשוש שאתם כאלו נקיים? מה יקרה אם תשתמשו במצבת הישנה שבוע אחד?"

מה אתם אומרים, חניכים יקרים? האם אני צודק? החברים שלי התעקשו לחינם על המגבת, או שבאמת מפריע להם לנגב ידיים במגבת ישנה?

שאלות

1. האם ניקיון הגוף והסביבה תורם לבריאות באופן ישיר? אם כן, איך?
2. מה הקשר בין אמונה בקב"ה לבין היגיינה וניקיון הגוף?

איפה כתוב בתורה על 'היגיינה'?

כאשר באים לבחון את נושא ההיגיינה ביהדות כחוב הכות, אנו מוצאים שפע של מצוות המשפיעות באופן ישיר על ניקיון האדם והחברה. נביא כאן את חלקם:

(א) זהירות מזיהום בפצע פתוח

התלמוד הבבלי קובע, כי חיתוכים רפואיים בגוף, יש לערוך באמצעות כלי חד כגון עצם, שאינו עשוי ממתכת. הסיבה: "פרזלא (ברזל) מזרף זריף" (חולין עז א, יבמות עז א). ומבאר רש"י: "שהברזל גורם לחבורה במקום, ועוד שהוא גרם שתעלה נפיחות במקום. כמו כן, בדיני שבת ישנו הכלל הידוע שאין מחללים שבת אלא אם כן מדובר בפיקוח נפש. למרות זאת אומר האמורא שמואל, שפצע שנעשה מכוח מכת ברזל, יש בו משום סכנת נפשות, ומחללים עליו את השבת (עבודה זרה כח). כיום אנו מודעים לסכנה שבחידקי הטטנוס (צדפת) הנמצאים על גבי מתכת חלודה, ולהשפעתם הקטלנית אפילו כשהם חודרים דרך פצע קטן, ומובן לנו מדוע יש לחלל על כך את השבת. מפליא לגלות שלחכמי התלמוד היה המידע אודות הסכנה הזו...

(ב) מצוות נטילת ידיים

ההלכה דורשת מהעם היהודי להקפיד מאוד על רחיצת (נטילת) הידיים פעמים רבות במהלך היום:

- **בקומו בבוקר הוא נוטל את ידיו:** "ירחץ ידיו ויברך על נטילת ידיים" (ש"ע, הלכות הנהגת האדם בבוקר, סימן ד סעיף א).
- **לאחר יציאתו מבית הכסא:** "אפילו לא עשה צרכיו, וכן מבית המרחץ אפילו לא רחץ שם, ומשום רוח רעה ששורה באלו המקומות" (ש"ע, הלכות הנהגת האדם בבק, סימן ד סעיף יח).
- **לפני כל סעודה:** "כל האוכל הפת שמברכים עליו המוציא צריך נטילת ידיים תחלה וסוף... ואף על פי שאין ידיו מלוכלכות ואינו יודע להן טומאה לא יאכל עד שייטול שתי ידיו..." (משנה תורה להרמב"ם, הלכות ברכות פ"ו הלכה א).

תשובה

במאתיים השנים האחרונות התברר והוכח למעלה מכל ספק, כי שמירה על ניקיון והיגיינה, מצילה חיים. מחלות רבות עוברות מאדם לאדם באמצעות שימוש בכוסות, בקבוקים, מגבות או מזרקים ושאר כלים רפואיים.

ברגע שאדם הנושא בגופו חידק מסויים, ניגב את ידיו במגבת, הוא השאיר שם שניים - שלושה חידקים, המתפתחים במהירות עצומה ומקימים מושבה של מיליוני חידקים על המגבת. הבא אחריו שישמש באותה המגבת, נדבק בחידק, וממשיך להפיץ אותו הלאה...

לעיתים אנו נושאים בגופנו חידקים שאינם מזיקים לבריאותנו, אולם יתכן בהחלט שהם יזיקו לבריאותו של מישהו אחר. לכן, חשוב מאוד לשמור על ניקיון והיגיינה, ולמנוע מהחידקים להתפשט באופן חופשי ולעבור כל העת מאדם לאדם.

אז מה נעשה? נשטוף היטב את ידנו, עדיף עם סבון, נשתמש בכלי אכילה נקיים ושטופים היטב, או חד פעמיים. נעדיף לנגב את ידנו במגבת נייר חד פעמית, או במגבת מכוססת ונקיה - ולא כזו שעומדת במקומה כבר ימים ארוכים ומאות איש ניגבו בה את ידיהם לפנינו.

אנו יהודים מאמינים בני מאמינים, ויודעים כי גופנו ניתן לנו במתנה מאת הקב"ה, שטבע בנו את צלמו - צלם האלוקים. לכן, חשובה שבעתיים השמירה על ניקיון גופנו וכבודו.

משל למה הדבר דומה? לנער שקיבל מאביו מתנה מיוחדת ליום הולדתו השמונה עשר - מכונית חדישה ונוצצת. הנער אינו רוחץ את המכונית, היא עטופה שכבה עבה של אבק, ובין מושביה מתגלגלים בקבוקים, פחיות, שקיות ונייר טישו משומש. איך יגיב האב? הוא ודאי יעס וירגיש שבנו מזלזל במתנתו. עליו לשמור על המכונית, לרחוץ אותה ולשמור בה על סדר וניקיון, ובכך להראות כי המתנה היקרה חשובה בעיניו והוא מטפח אותה ככל יכולתו.

כך, כאשר אדם מבזה את גופו ומזלזל בניקיונו, הוא מבזה חלילה את בוראו, ומראה כי אין לו חשיבות למתנה העצומה שקיבל.

זיהומים אלו. ומה ניתן לעשות? האם יש דרך למנוע את ההדבקה המסוכנת? תשמעו סיפור אמיתי שהתרחש לפני כמאה ושבעים שנה בבית חולים בווינה:

רופא העונה לשם איגנץ, גילה כי מאושפזים ממחלקה מסוימת בבית החולים מתים באחוזים ניכרים יחסית למאושפזים במחלקות אחרות. הוא עקב וגילה שרופאים העוסקים בטיפול בנפטרים, הם הרופאים של המחלקה הזו.

איגנץ ביקש מהרופאים להקפיד על רחיצת ידיהם במים ואקונומיקה לפני הטיפול בחולים. תוך זמן קצר התברר כי איגנץ הציל את חייהם של עשרות חולים! שיעור התמותה במחלקה ירד פלאים. ואיך הגיבו בכירי הרופאים בעולם שעדיין לא ידעו אז על משמעותם של חיידקים בעולם הרפואה? הם זלזלו בו ובממצאיו, וכינו אותו 'הטיפש ממחוז פשט'.

שלושים ושש שנים לקח לממסד הרפואי להכיר בטעותו החמורה! אם ביקרתם לאחרונה במחלקת יולדות, ודאי הבחנתם בשלטים הרבים המזהירים את הרופאים והמבקרים להקפיד על חיתוי ידיים.

לעריסתו של כל ילוד אף מוצמדת ערכת חיתוי, בכדי לעודד אתכם להסיר כל חיידק מעל ידיכם לפני שתלטפו את המתוק הקטן. קחו בחשבון שהמערכת החיסונית של הקטנצ'ק חלשה ורגישה לכל זיהום.

מה נלמד?

ארגוני הבריאות העולמיים ממליצים על שטיפת ידיים לפני אכילת מזון או הכנתו, לאחר היציאה משירותים ולאחר טיפול בחולה. חשוב מאוד להקפיד על רחיצת ידיים לאחר מגע במזון לא מבושל מן החי - בשר, עופות וביצים.

כספי עתק מושקעים בקמפיינים עולמיים הקוראים לבני אדם לרחוץ את ידיהם בכדי למנוע מחלות.

ואנו? נתחזק בכללי ההלכה המורים לנו ליטול ידיים ביסודיות לאחר השינה, לפני האכילה, לפני התפילה, ביציאה משירותים ועוד. בביקור בבית חולים או לאחר מגע עם חולה או החלפת תינוק, חשוב מאוד להוסיף רחיצה יסודית בסבון או בחומר מחטא.

- **בסיומה של הסעודה:** מנקים את שאריות הזוהמה של המזון מהידיים: "מים אחרונים חובה" (שו"ע או"ח, סימן קפ"א סעיף א).
- **וכן בסיטואציות שונות המוגדרות בהלכה:** הנוטל (גוזז) ציפורניו, והחולץ מנעליו, והנוגע ברגליו, והחופף ראשו. ומי שנגע במת, והנוגע בגופו במקומות המטונפות שיש בהם מלמולי זיעה (שו"ע, הלכות הנהגת האדם בבק, סימן ד סעיפים יח - י"ט. וראה שם עוד מקרים שבהם ההלכה מחייבת נטילת ידיים).

ג) מצוות רחיצת הגוף

כיום רחיצת הגוף (מקלחת) היא דבר הנעשה על בסיס יומי, בגלל ההבנה המודרנית של חשיבות ניקיון הגוף. זה קל לנו - מפני שכיום לכל אדם יש מערכת רחצה בביתו עם מים הזורמים בברזים. בעבר, הדברים היו שונים. בשביל לרחוץ את הגוף, אדם היה צריך להטריח את עצמו למקור מים (כמו אגם או נהר). אצל העם היהודי לעומת זאת מקלחת ושטיפת הגוף הינה חובה הלכתית, ובמקרים מסוימים לפחות בגדר דבר מומלץ:

מנהג בני ישראל קדושים לרחוץ את הגוף לכבוד שבת קודש: "מצווה לרחוץ פניו ידיו ורגליו בחמין בערב שבת. ומצווה לחוף (דהיינו לחפוף) הראש, ולגלח (לגוזז) הציפורניים בערב שבת" (שו"ע או"ח, סימן רס סעיף א. הרמ"א מוסיף על אתר, שאם אפשר לו ירחץ את כל גופו).

רחיצת הגוף היא מצווה: נאמר בתלמוד (שבת נ, ב) "תניא - רוחץ אדם פניו ידיו ורגליו בכל יום בשביל קונו". מבאר רש"י: "בשביל קונו - לכבוד קונו, דכתיב (בראשית ט) 'כי בצלם אלוקים עשה' וגו', ועוד דהרואה בריות נאות אומר ברוך שזכה לו בעולמו".

סיפור | הטיפש חווינה

פתחתם היום את עיתון החדשות? מן הסתם בלטו לעיניכם כותרות צעקניות בדבר מלחמות, טרור, תאונות או אסונות טבע. האם קראתם על זיהומים? או על הצורך ברחיצת ידיים? נו טוב, זה שייך למדור הבריאות הזניח, לא? אז זהו, שלא.

מתברר כי מדי שנה נדבקים בישראל כשלושים אלף איש בזיהומים שהגיעו לגופם עקב השהיה בבית החולים! לצערינו, לא כולם מצליחים להתגבר על

בדיחות על הקורונה :

מסתתן: מעכשיו על
המזגנים חתונות
יהיה כתוב:
"מזכרת גדולה
מאירוע קטן".

נשיא רוסיה
פוטין נחשף
לקורונה. הנשיא
נשלח להידוד.

מקודם ראיתי
מישהו עם מסכה
שכתוב עליה:
"שטח פרסום זה
יכול להיות שלך"...

- התקשרתי עכשיו לחברת טיסות, לא רק שכל המטוס פנוי, גם צנה לי הטייס עצמו...
- קוראים לזה 'אושר עד' כי אתה מאושר עד שאתה רואה את התור בקופות...
- כל מי שהיה במקומות הבאים: 'אקסוס' רב שפע, 'פוקס' כנפי נשרים, 'סופר פארס' תחנה מרכזית, 'פזמית סטור' בית הדפוס - ידוע לכם אם התחילו כבר המבצעים?
- "אני מוזמן לשיבת לחגרים, כמה חבילות נייר טואלט מקובל להביא?"
- "אני בסופר ופתחו פה קופה מהירה עד 100 מוצרים..."
- קיבלתי מזכרת מהחתונה של גיסתי: גליל נייר טואלט שלם!
- עכשיו ראיתי בלב משוטט לבד ברחוב, וכתוב עליו שלט: "פקח יקר, נא לא לרשום לי דו"ח, הבעלים שלי בהידוד, אז ירדתי לבידוד"
- מקודם ראיתי פרסומת ישנה: "אל-על הכי הבית בעולם" איך הם חשבו על זה כבר מראש?
- עד ליל הסדר זה כבר יהיה: "מעשה ברבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא ורבי טרפון שהיו מסובין בבני ברק, עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם: רבותינו אסורה התכנסות של חמישה אנשים..."
- בעקבות ההסתערות על החנויות החליטו ה'אושר-עד' לשנות את השם ל'אושר עד שחר המלאי'.

עכשיו מובן למה
הנשיא מציג על
חמור, אין יותר
סיסות לישראל...

להחלפה שתי
חבילות חמאה
בנייר טישו אחד,
כל הקודם זוכה

רבי נחמן אמר: בסוף
כולם יהיו ברסלג. מסתבר
שצדק, עכשיו כולם
מתבודדים...

השנה עם הקורונה
הבאת אני לא משאיר
כיסא לאליהו. לכו
תדעו איפה הוא
הסתובב קודם.

- אחד אמר לחברו: "הייתי עכשיו באולם הבני ברק, שאלתי את המלצר אם יש חשש לקורונה באולם? הוא אמר לי: אל תדאג זה כבר היה שבוזיים בהידוד..."
- באוו נצרוק סיני אחד בעצה ונשמור את הסיפור...
- למי שנסע בקו 9, למי שהיה ביצי 8, למי שהיקר בשעה 7, למי שהמריא משער 6, למי שעזב בשעה 5, למי שירד ברציף 4, למי שחזר בטרמין 3, למי שישה בשורה 2, נשאר רק לומר: 1 אלוקינו!
- מבית החולים 'מציני הישועה' נמסר כי ספירת החולים מתבצעת כסדרה: "הושיע את עמך וברך את נחלתך ורעם ונשאר עד הצולם", חולה מספר "ורעם" מתאושש, "ונשאר" שוחרר. בשורות טובות.
- עכשיו כולם יודעים מה זה "צנצנער"...
- אמרו לנו: "שמחת פורים תלווה אתכם כל השנה". אז זהו, שנשארו עם המסכות...
- "11 כוכביא, 12 שגטאי, 13 מידיא, 14 ימי בידוד"
- מודעה בפלאפ: "לכל המתלוננים על שינוי הטעם בתקופה האחרונה, אל דאגה, זה בגלל שהעובדים שוטפים ידיים, בעצ"ה הטעם המקורי (המלולך) יחזור בקרוב".
- ביבי נתניהו: "מי שהעבודה שלו לא חיונית, שיישאר בבית. בני גנץ - אני מדבר אליך".

העוצרת התקשרה
ואמרה שהיא
עברה לעבוד
מהבית. היא
תתקשר ותיתן לי
הוראות...

"קוריאני
מקוריאני
הדביק קוריאני
בקורונה"

אין לכם מה לדאוג, הכל
יישאר תוך שלושה חודשים.
מניסיון שלי, כל מה שמגיע
מסין לא מחזיק מעמד יותר
משלושה חודשים...

תראו לאיזה מצב
הגענו: אפילו
המחלות שאנחנו
חושפים מציאות
מסין...

כיבוד הורים

המעט שאנו מסוגלים להשיב להורינו

שאלה

ילדים יקרים, מה אתם אומרים: כמה כבר צריך להודות להורים, להחזיר להם טובה ולכבד אותם? לא מספיק לעזור קצת פה ושם בבית?

סיפור | רק כוס קפה אחת...

בן: "אבא, אני אוהב אותך, אני רוצה להודות לך על מה שעשית בשבילי כל השנים. איך אוכל להחזיר לך?"

"בני, לעולם לא תוכל להחזיר לי..." עונה האב.

"לא יכול להיות, אבא", מתעקש הבן. "תאמר לי לעשות משהו בשבילך, אפילו קטן..."

"בסדר בן. אם אתה מתעקש, הכן לי בבקשה כוס נס קפה..."

"זהו?" מתפלא הבן. "קלי קלות! אין בעיה. מיד."

הבן מכין את כוס הקפה ומגיש אותה לאביו.

"תודה בן", מגיב האב ולוגם. "הקפה חם מדי. אפשר פושר?"

"בוודאי אבא. מיד."

הבן מכין נס קפה חדש, פושר, ומגיש.

"תודה בן..." לוגם שוב האב. "הקפה... מממ... חזק מדי. אפשר יותר חלש?"

"אין בעיה אבא. אני כבר מכין."

הבן מגיש לאביו נס קפה חלש, כבקשתו.

"מממ... עכשיו זה טוב", מפטיר האב לאחר לגימה הגונה. "אבל... אני אוהב את הקפה שלי בכוס זכוכית, לא בספל חרסינה. אפשר?"

הבן מתחיל לגלות סימני חוסר מנוחה, אבל ממלא שוב את בקשת האב...

האב טועם את הקפה החדש: "הכל בסדר בן, אבל... מתוק מדי. אתה יודע, אני

סובל מסוכר... אפשר פחות מתוק?"

"אבא, אתה לא חושב שהגזמתתת?" מאבד הבן את סבלנותו. "כמה בקשות על קפה אחד? לא יכולת לומר הכל ביחד?"

האב מחייך, מזמין את בנו לשבת לידו ואומר לו: "רק רציתי ללמד אותך בן, שאי אפשר באמת להחזיר לאבא. יש לך מושג מה עשיתי אני בשבילך? טיפלתי, דאגתי, פרנסתי, החלפתי, ניקיתי, סיפקתי, הענקתי... מה לא עשיתי עבורך כל השנים שגידלתי אותך, עד שהגעתי הלום... ואתה? כוס קפה פשוטה בדיוק כמו שאני אוהב - לא מסוגל לעשות..."

מה למדנו?

הורינו עשו כל כך הרבה בשבילנו, ואנו - הילדים - צריכים לדעת להוקיר להם תודה. כי לעולם - לא נוכל להחזיר להם באותה המידה. לכן נעזור להם. נדאג להם, נעניק להם... עם סבלנות רבה ואורך רוח, בדומה למה שהם עשו עבורינו עד שגדלנו. זה המעט שנוכל לעשות בשבילם.

אין גבול למה שנתנו הורינו עבורנו. ולכן נשיב להם כגמולם, ונכבד אותם מתוך אהבה ללא גבול.

איזה אורח אנחנו?

סיפור | אותו אוכל, אורח אחר...

אורח הוזמן לשבת אל בית משפחת כהן. הגיע, נקש על הדלת בעדינות. כמה יפה מצידם שהזמינו אותו! הוא חושב. מוקירים אותי, חושבים עלי, מכבדים ומזמינים אותי!

בני הבית פתחו את הדלת בשמחה. אהה... כמה שמחים הם בבואי, מתרגש האורח. איזו הארת פנים!

לעיני האורח נגלה בית נקי ומצוחצח. הרצפה מבהיקה, מפה צחורה פרוסה על השולחן, כלים נאים ערוכים בטוב טעם, מפיות נאות נתונות בכוסות גבוהות. איזו טרחה! כמה שימת לב לכל פרט! רואים שהם התאמצו מעל ומעבר, כדי להעניק לי הרגשה טובה ונעימה!

סעודת השבת הוגשה כיד המלך. חלות ריחניות, מבחר סלטים מגוונים, תבשילים משובחים, משקאות מיוחדים, עוגות, פירות ופיצוחים. לא ייאמן, חושב האורח לעצמו, כמה טרחו בשבילי! ערכו קניות רבות שבודאי עלו ממון רב, סחבו, ארגנו, שטפו, קילפו, טיגנו ובישלו, לשו ואפו, קישטו וערכו. כל הכבוד להם!

כך חלפה השבת, כשהאורח לא חדל להתפעל מן האירוח הנפלא: החדר הנעים שייחדו לו, המיטה הנוחה שהכינו במיוחד עבורו, היחס הלבבי, הסעודות העשירות, השתייה החמה שדאגו להגיש לו, ולבסוף - במוצאי שבת טרח המארח האדיב להחזירו במכוניתו הפרטית לביתו! אין ספק, הם טרחו והתאמצו בשבילי מעל ומעבר!

לשבת הבאה, שוב הוזמן אורח לשבת אל בית משפחת כהן. נקש אף הוא על הדלת. כן, חושב לעצמו האורח, ידוע שמשפחת כהן אוהבת להזמין אורחים. יש אנשים כאלה, זה עושה להם טוב על הלב. אירה חגיגית יותר, מעניינת יותר. אז הנה, השבת הם מצאו אותי.

בני הבית פתחו את הדלת בשמחה. יפה מצידך, מרגיש האורח, זכיתי לשמח יהודים, איזו מצוה יש לי...

הבית נקי ומצוחצח, הרצפה מבהיקה, מפה צחורה פרוסה על השולחן, כלים נאים ערוכים בטוב טעם, מפיות נאות נתונות בכוסות גבוהות. הם בהחלט

אנשים מאורגנים ומסודרים, ויש להם בית יפה, חושב האורח. איזה שולחן גדול הם צריכים עבור כל בני הבית, בלי עין הרע, כן ירבו. אז בסך הכל מה עשו הם למעני? נו, הוסיפו עוד צלחת אחת...

סעודת השבת היתה ממש כיד המלך. חלות ריחניות, מבחר סלטים מגוונים, תבשילים משובחים, משקאות מיוחדים, עוגות, פירות ופיצוחים. הם יודעים לאכול האנשים הללו, אין מה לומר! יודעים לבשל טוב ולאכול טוב. ועם שפע שכזה, אורח אחד לא מעלה ולא מוריד כלום!

כך חלפה השבת. חדרים נאים, מיטות נוחות, אוכל בשפע ובטוב טעם. האורח מביט בכל וחושב לעצמו: איזו רמת חיים גבוהה יש להם, מה הפלא שנחמד להם להזמין אורחים... במוצאי שבת, שמח האורח מהצעת ה'טרמפ' של בעל הבית. הוא רוצה כנראה להתאוורר קצת, חושב האורח, או שהיו לו כמה סידורים, אז הוא הקפיץ אותי על הדרך לביתי...

מה למדנו?

שימו לב מה קרה כאן - אותה משפחה, אותו אירוח, אותם תנאים. האורח הראשון, קיבל הכל בשמחה ובהערכה. והאורח השני, קיבל את אותו אירוח בדיוק - באפס הערכה! איזו הסתכלות שונה!

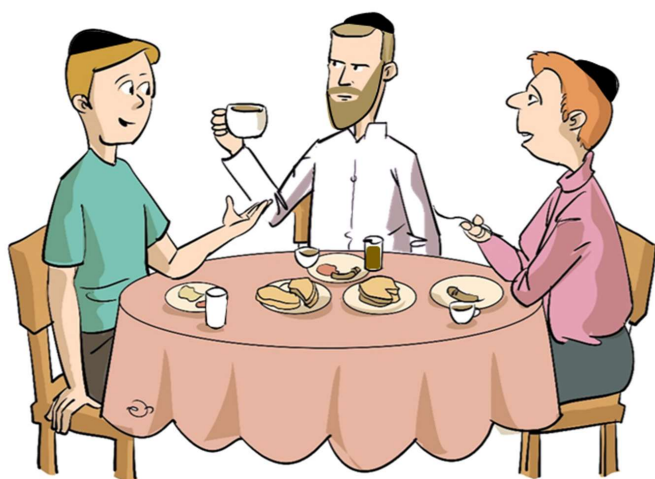
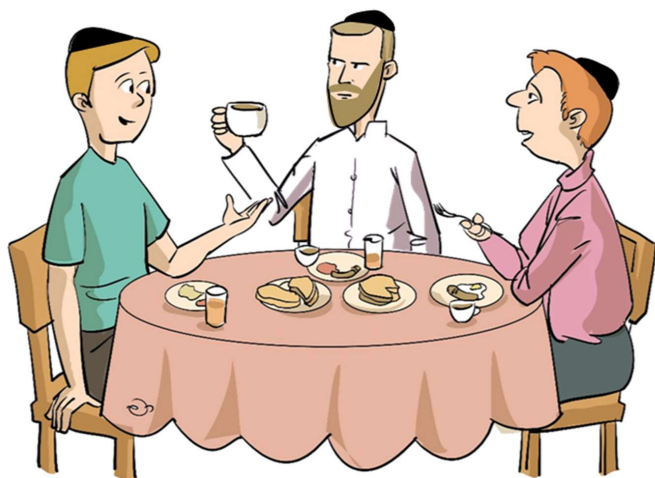
עכשיו בואו נבדוק את עצמינו - איך אנחנו מסתכלים על הורינו, שפתחו לנו את ליבם והעניקו לנו הכל מרגע לידתנו ועד היום? האם אנחנו חכמים מספיק להעריך ולהוקיר? או שאנחנו מקבלים הכל כמובן מאליה? האם אנו מתנהגים כמו האורח הראשון, או חלילה כמו האורח השני?

רבותינו חכמי ישראל מבחינים, כי יש אנשים החשים כי אינם צריכים לכבד את הוריהם. הם סבורים כי כל מה שנתנו להם ההורים, התכוונו לטובת עצמם ונהנו מכך...

כך כותב 'ספר החינוך' (מצוה לג) במצות כיבוד הורים:

מה בתמונה?

מצא לפחות 5 הבדלים בין שתי התמונות

”משורשי מצוה זו, שראוי לו לאדם שיכיר ויגמול חסד למי שעשה עמו טובה, ולא יהיה נבל ומתנכר וכפוי טובה. שזו מידה רעה ומאוסה בתכלית לפני אלוקים ואנשים. ויתן אל ליבו, כי האב והאם הם סבת היותו בעולם, ועל כן באמת ראוי לו לעשות להם כל כבוד ותועלת שיוכל. כי הם הביאוהו לעולם, גם יגעו בו כמה יגיעות בקטנותו.”

עלינו להעריך זאת בכל מאודנו!

והנה לנו המקור לסיפור שלמדנו, בדברי חז"ל (ברכות נח א) :

”אורח טוב מהו אומר - כמה טרחות טרח בעל הבית בשבילי, כמה בשר הביא לפני, כמה יין הביא לפני, כמה גלוסקאות [עוגות] הביא לפני, וכל מה שטרח - לא טרח אלא בשבילי. אבל אורח רע מהו אומר - מה טורח טרח בעל הבית זה? פת אחת אכלתי, חתיכה אחת אכלתי, כוס אחד שתיתי, כל טורח שטרח בעל הבית זה - לא טרח אלא בשביל אשתו ובניו!”

מובנת מאליה...

כך גם אנו התרגלנו לחשוב כלפי ההורים. "נו טוב, הם לוקחים אותנו לטיולים כיפיים, הם נותנים לנו את מה שאנחנו צריכים, אוכל טוב וביגוד טוב, אבל אחרי הכל, הם אוהבים את זה, אני גם במקומם הייתי עושה את זה".

ואז אנחנו מרגישים נוח לדרוש מהם, להעיר על דברים לא מושלמים, להתייחס אליהם לפעמים כאילו היו המשרתים שלנו...

נתרגל לחשוב ולדבר על ההורים כאנשים נפלאים המעניקים לנו ללא הרף מתוך אהבה ומסירות. כך נשיב להם טובה ונכבד אותם בשמחה ובהנאה.

אילו לא הייתי מקבל מהוריי...

שאלה:

אנחנו רגילים לקבל הכל מהורינו. נכון, הבנו בשכל שמגיע להם הרבה הכרת הטוב על כל מה שעשו למענינו. אבל עדיין, אנחנו מתקשים לחשוב על זה ביומיום, לא מצליחים להרגיש מחויבות גדולה כלפי ההורים. למה? ואיך אפשר לשפר זאת?

סיפור | הדוד האו

שמעתם על אדון ראובן? לראובן יש דוד עשיר, שהחליט ברוב טובו לסייע לראובן בהוצאות ביתו. ילדים רבים יש לו לראובן, והדוד העשיר מתייחס אליהם כאילו היו נכדיו. מדי חודש הוא שולח להם מתנות יקרות, ומעביר לראובן סכומי כסף גדולים כדי שיצליח לפרנס את המשפחה בקלות.

ראובן מאוד שמח על כך. איזה דוד נחמד! הוא מחנך את ילדיו לכנות אותו בחיבה 'סבא', ומזמין אותו אליהם לביקורים רבים. ראובן מעודד את ילדיו לכתוב לדוד מכתבי תודה ולצרף אליהם ציורים חמודים, כדי לחמם את ליבו של הדוד הטוב.

אבל, מדי פעם ראובן אומר לאשתו משפטים כמו: "תראי איזה 'עסק' טוב עשה הדוד שלנו. תמורת המתנות שלו, הוא זוכה ל'נכדים' של ממש! את יודעת כמה נחת זה גורם לו?"

אז: "תדעי לך שהדוד הזה עשיר מאוד, יש לו עסקים בכל העולם. בשבילו, אלף שקל, הם כמו שקל אחד בשבילנו. אם הייתי במקומו, הייתי נותן לא פחות מתנות!"

מה למדנו?

מה אתם אומרים על ראובן? מצד אחד, הוא מכיר טובה ומתייחס יפה אל הדוד, ואף מעודד את ילדיו להוקיר טובה. אבל מצד שני, ראובן 'מקטין' בדבריו את מעשי הדוד, הוא משכנע את עצמו ואת רעייתו שלא צריך להודות יותר מדי לדוד, והנתינה שלו

ועוד סיפרו על רבי טרפון:

סיפור 2 |

פעם אחת יצאה אמו של רבי טרפון לטייל בחצר ביתה בשבת, לשאוף אויר צח ולהתרענן. תוך כדי הליכתה, נקרעה רצועת הסנדל שברגלה. לא ידעה האם הקשישה מה לעשות: בסנדל הקרוע היא אינה יכולה ללכת, הוא יפול מעל הרגל. לתקנו בשבת - אסור, זו מלאכה (מלאכת 'מכה בפטיש'). איך תחזור לביתה? הרי אם תלך יחפה, היא עלולה להצטנן.

ראה זאת רבי טרפון, ומיד התכופף, הניח את שתי ידיו תחת כפות רגליה של אמו, וכך הלכה האם הזקנה על ידיו עד שהגיעה לביתה.

עברו כמה ימים, והנה חלה רבי טרפון. כאשר באו חכמים לבקרו, אמרה להם אמו: "התפללו לרפואתו של בני טרפון, שהוא מכבדני ביותר וראוי הוא שתעמוד לו זכות זו שיבריא מחוליו".

"איך בנך מכבד אותך?" התעניינו החכמים.

סיפרה להם את אותו מעשה בסנדל שנקרע בשבת. ענו לה החכמים: "אפילו אם כיבד אותך בנך פי אלף, לא הגיע עדיין לחצי הכבוד שאמרה התורה לכבד אב ואם".

מה למדנו?

כיבוד הורים זו ההזדמנות שלנו לקיים מצוה חשובה ולהשיב להורנו מעט ממה שנתנו לנו. נקיים את המצוה גם אם היא כרוכה בקושי ובמאמץ, כי לעולם לא נוכל להשיב להם באמת על מה שנתנו לנו... כמו שכבר למדנו, ההורים נתנו לנו בלא גבול. גם אנו נתאמץ בלא גבול לכבדם ולסייע להם.

לכבד גם אם קשה

שאלה:

מה עושים כאשר קשה מאוד לכבד את ההורים? כאשר זה כרוך במאמץ רב? האם אפשר לומר: "הפעם זה קשה לי, אכבד אותם בהזדמנות אחרת?"

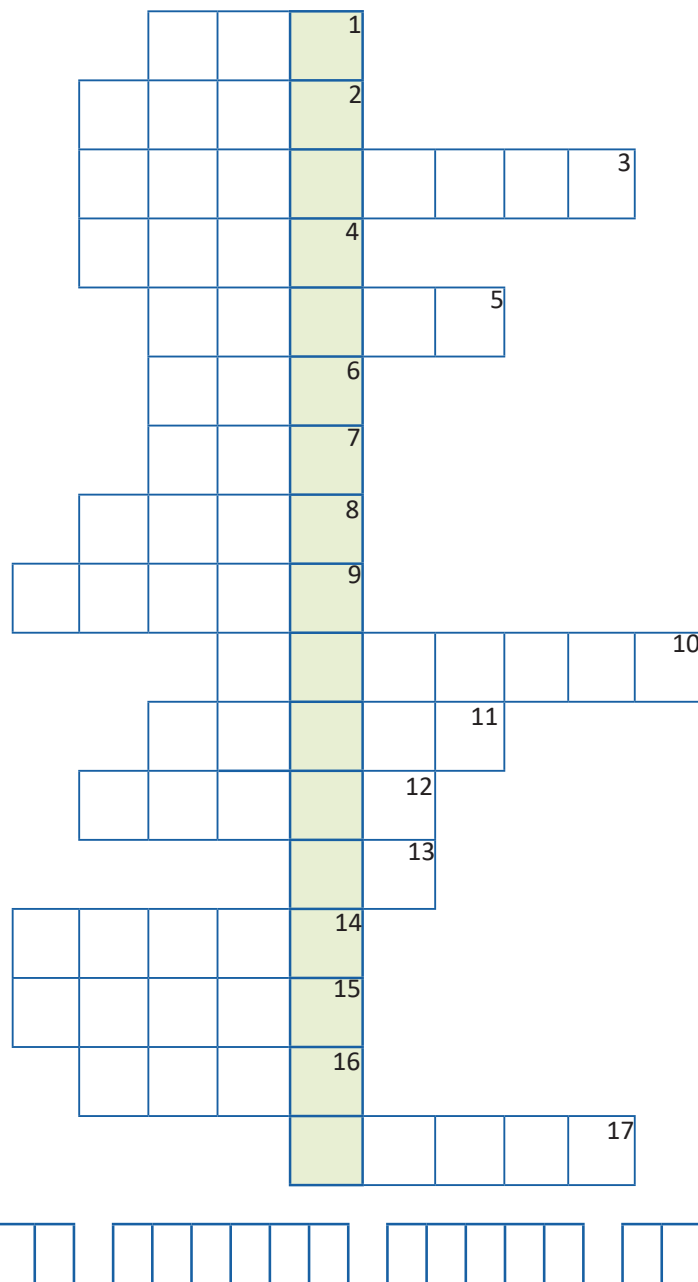
סיפור 1 |

בגמרא (קידושין דף ל"א) מסופר על רבי טרפון:

רבי טרפון היה מגדולי חכמי ישראל בתקופת המשנה, המכונים "תנאים". אימו של רבי טרפון היתה קשישה ונוזקה לעזרה רבה, אותה הושיט לה בנה רבי טרפון בשמחה גדולה. רבי טרפון לא מנע מעצמו שום פעולה שיכולה להקל על אמו, גם אם היא כרוכה בקושי רב. הגמרא מספרת שכאשר אמו של רבי טרפון היתה רוצה לעלות למיטתה לישון, היא התקשתה לעלות מחמת גובה המיטה, ואז היה רבי טרפון מתכופף, מאפשר לאמו לטפס על גבו ולעלות אל המיטה. כך גם כשהיתה יורדת מהמיטה, הוא היה מתכופף, והיא היתה משתמשת בגבו בכדי לרדת לרצפה.

באחד הימים, כששהה רבי טרפון בבית המדרש ועסק עם חבריו בלימוד תורה, סיפר להם על מעשיו המיוחדים. "זכיתי לקיים בהידור מצות כיבוד הורים!" אמר להם בשמחה.

החכמים התפעלו מאוד ממעשיו של רבי טרפון, אולם היה חשוב להם להדגיש, כי התורה מחייבת אותנו לכבד את הורינו גם כשה קשה, אפילו קשה מאוד. אמרו לו החכמים: "עדיין לא הגעת לחצי ממצות הכיבוד שחייבה התורה! וכי אמך השליכה לך את הארנק לים? גם אם חלילה הייתה עושה זאת, היית מחוייב לכבדה, למרות הקושי והכעס הגדול".

תשבץ

- א. לפניך רשימת משפטים אשר בכל אחד מהם חסרה מילה אחת. חלק מהשאלות מבוססות על ידע, מעבר למה שלמדנו.
- ב. השלם את המילה החסרה בכל משפט, בתשבץ שבעמוד הבא. משפט 1 בשורה 1, משפט 2 בשורה 2 וכן הלאה.
- ג. כתבת את כל המילים החסרות? עכשיו העתק את האותיות שבטור המודגש, אל המשבצות שמתחת לתשבץ. קרא את הכתוב!

1. " _____ את אביך ואת אמך"
2. אסור _____ במקום שההורים יושבים.
3. מדוע אנחנו צריכים לכבד את ההורים? _____.
4. מי שלא מכבד את הוריו, נקרא: _____ טובה.
5. כיבוד הורים זה מהמצוות של "בין אדם _____".
6. "איש אמו _____ תיראו".
7. איך קראו לגוי מאשקלון שלא רצה להעיר את אבא שלו: _____ בן נתינה.
8. "כבד את אביך ואת אמך, יאריכון ימך".
9. הנושא שאנו עוסקים בו: כיבוד _____.
10. כיבוד הורים כתוב בעשרת _____.
11. "איש אמו ואביו _____".
12. הסיבה שאנו צריכים לכבד את הורינו, כי הם _____ אותנו.
13. אסור לקרוא להורים ב _____.
14. רב יוסף כשאביו בא אמר 'אקום מפני _____ שבאה.
15. ממעשהו של דמא בן נתינה אנו לומדים שאסור _____ את ההורים.
16. אני מכבד את ההורים שלי, כי הם כל הזמן _____ ועדיין נותנים לי.
17. "בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו אומר הקב"ה מעלה אני עליהם _____ דרתי ביניהם וכבדוני".

עד כמה חשובה מצוות כיבוד הורים?

שאלה:

לימודים הם דבר חשוב, נכון? בודאי. וכיבוד הורים? גם חשוב, בטח. קרה לכם שההורים ביקשו מכם עזרה, אך בדיוק אז נזכרתם שעדיין לא עשיתם שיעורי בית? האם ראוי לעשות שיעורי בית על חשבון העזרה להורים?

סיפור 2:

שמעתם על הגאון רבי רפאל ברוך טולידאנו זצ"ל? הוא היה מגדולי רבני מרוקו, וחיבר בין היתר את הפיוט הנודע "אשורר שירה, לכבוד התורה". בהיותו בן תשע, חלה רפאל ברוך במחלה קשה. הוא שכב במיטתו, התפתל בכאבים עזים, בכה וגנח מרוב יסורים.

לפתע נכנס אביו לחדר לבקרו. בו ברגע - פסק הנער מבכיו. הידק את שפתיו - וחיך אל אביו!

באותה שעה שהה שם ידיו ורעו יוסף, שנודע לימים כגאון רבי יוסף משאש זצ"ל. יוסף שידע עד כמה גדול סבלו של רפאל ברוך חברו, נדהם למראה השינוי הכביר שחל בו ברגע שנכנס אביו לחדר.

לאחר שהאב יצא מהחדר, שבו הגניחות והאנחות. שאלו ידידו רבי יוסף: "כיצד יכולת להחריש, אחר שסבלך רב כל כך?!"

"לא רציתי לצער את אבא", חיך הנער בן התשע. "האם לא די בכך שאני סובל? לא רציתי שגם לאבא יכאב..."

ברבות הימים, כשהגיע אביו לשיבה, מילא רבי רפאל ברוך את מקומו כדיין. הוא קיבל משכורת ממשלתית מכובדת, אך מפני כבודו של אביו, היה מוסר לו את כל משכורתו, כדבר מובן מאליו! אביו לא חלם, שלמעשה זוהי המשכורת של בנו.

האב חילק את הכסף בין כל בני המשפחה, ונתן לרבי רפאל ברוך סכום מסוים למחייתו.

כאשר נפטר האב והמשכורת כולה נשארה שלו - הצטער רבי רפאל ברוך על המצוה שנשמה מידו.

סיפור 1:

אל ביתו של הצדיק הקדוש רבי ישראל אבוחצירא - ה"בבא סאלי" זיע"א, הגיעו אם ובנה. הנער - כל הופעתו אומרת מרדנות נעורים, נראה שהובא לכאן על ידי אמו בניגוד לרצונו, והא מחכה לרגע בו יוכל לצאת מחדרו של הרב ולחזור להשתובבותו. האם ישיבה בדומיה, לחשה פרקי תהלים, והרימה כל כמה רגעים מבט אל בנה, לוודא שהוא עדיין יושב לידה.

כשהגיע תורם להיכנס אל הרב, הגישה האם הנרגשת פתק אל הבבא סאלי, בו היה רשום: "בני היקר אינו סר למשמעתי, מתחצף ומתמרד. אנא יאציל עליו הרב ברכה שיתחזק במצוות כיבוד הורים".

קרא הרב את הפתק, הביט בנער, ושחק. הבן היה נבוך, וחיכה להיחלץ כבר מהמפגש המרגיז. "שהרב כבר יגער בי", חשב, "וישחרר אותי לדרכי".

אך לא, הרב לא הוכיח את הנער. אנחה כאובה פרצה מגרוננו, ועיניו התמלאו עצב. "אח...", לחש הרב והביט בתקרת החדר, "אילו היתה לי אמא..." דמעות זלגו מעיניו של הצדיק, והוא המשיך: "אילו היתה לי אמא - על כפים הייתי נושא אותה, ורוקד מרוב שמחה!"

הרב האריך לתאר בפני הנער את גודל מצות כיבוד הורים. הרב אמר שהוא מצטער כל יום על כך שאמו אינה עוד בין החיים, וכי אינו יכול לכבדה כל העת כפי שיכול היה לעשות בחייה.

לעסות את גבו בחזק רב. העיסוי היה מקצועי וחדר אל העצמות, והוא הסב כאב גדול לרבי חיים. אולם למען כבוד אביו, רבי חיים שתק. הוא כלל לא הרהר מדוע אביו בחר לעסות את עצמותיו הלא כואבות, ושקע במחשבותיו בלימוד תורה. כאב לו על שאינו יכול ללמוד מתוך ספריו כהרגלו, אולם היה לו ברור כי עליו לקיים את דברי אביו!

לאחר כעשרים דקות סיים ה"סטייפלר" את הטיפול. "שכב כך במשך כמה שעות", הורה לבנו, "ורק אחר כך תחזור לתלמודך. עליך לשמור על הבריאות!" חזר ה"סטייפלר" לביתו, ופגש בבתו, הרבנית ברו'ם. "איפה היית, אבא היקר?" התעניינה הבת.

"אצל רבי חיים!" השיב, "טיפלתי בגבו הכואב, כפי שביקשת".

"אוי ואבוי!" נחרדה הרבנית. "התכונתי לחתני - רבי חיים קלופט, ולא לאחי - רבי חיים קניבסקי!"

מה לא דאג?

הסיפור המשעשע הזה מלמד אותנו בחיך על כבוד אמיתי להורים. רבי חיים קניבסקי לא אמר דבר, לא שאל, וכלל לא העלה בדעתו להתוכח עם אביו. אבא אומר שצריך לנוח? נחים. צריך לעבור טיפול? עוברים! רק כשבאו לומר לרבי חיים קניבסקי כי אביו הורה שהוא יכול לחזור לתלמודו, עזב את המיטה וחזר לשבת מול הסטנדר הנציח...

רבי חיים קניבסקי לא העלה על דעתו כי אבא טועה. הוא הקדיש את איכות לימוד התורה שלו, למען קיום הוראותיו של אביו הגדול.

צדיקי הדורות מחשיבים עד מאוד את מצות כיבוד הורים. למרות שכל רגע בחייהם מנוצל למטרות נשגבות וללימוד תורה, הם מקדישים את כל הזמן הדרוש כדי לשמור על כבוד הוריהם, והמצוה הזו חשובה בעיניהם עד מאוד!

הרב קניבסקי ויתר אפילו על לימוד תורה מתוך הספרים כמו שהוא אוהב, למען כבודו של אביו.

ועכשיו, מה תגידו על שיעורי בית? האם ראוי לעשות שיעורי בית על חשבון ההורים? לאחר שהבנו את חשיבות המצוה, נשתדל תמיד למצוא זמן מתאים לשיעורי הבית, שלא יבוא על חשבון כבוד ההורים והסיוע להם. לא נשמור את שיעורי הבית לרגע הקריטי, בו צריכים את עזרתנו, ובדיוק אז אנו 'נאלצים' להכין את השיעורים.

סיפור 3:

שמעתם פעם על ה"סטייפלר"? זהו כינויו של רב גדול מהדור הקודם אשר חי ופעל בבני ברק. רבי יעקב ישראל קניבסקי, המכונה "הסטייפלר" (על שם עיר מוצאו הורנוסטייפל), היה גדול בתורה, וספריו "קהילות יעקב" נלמדים עד היום בשקיקה בהיכלי השיבות הקדושות. לרב קניבסקי זצ"ל היו ידי זהב. שנות הגלות אותן עבר במחנה עבודה סיבירי בתנאי הישרדות קשים, הקנו לו יכולות מופלאות ליצור ולתקן רהיטים מכל סוג, לייצר תרופות 'סבתא' איכותיות ולתת מרפא טבעי לכאבים.

היה היה זה לפני כמה עשרות שנים. אל ביתו של הרב נכנסה בתו, הרבנית ברו'ם, ואמרה לו: "לחיים נתפס הגב. תוכל אולי להקדיש לו זמן ולעסות את עצמותיו, כמו שרק אתה יודע?"

שמע הסטייפלר את דבריה, ומיד יצא מן הבית. הוא פנה אל ביתו של בנו, רבי חיים קניבסקי שליט"א, שהתגורר בסמוך. הוא לא הבין כי בתו הרבנית ברו'ם התכונה לחתנה, רבי חיים קלופט. הוא סבר כי הכונה לבנו, התלמיד חכם הנודע שכל מעיניו בלימוד התורה - רבי חיים קניבסקי.

שמעתם פעם על רבי חיים קניבסקי? עם ישראל כולו מכיר את האדם המופלא הזה - רבי חיים קניבסקי, אשר כל דקה מחייו מוקדשת למטרה הנשגבת כל כך אשר מלבדה אין לו כלום בעולמו - לימוד התורה. הוא מכיר את כל הש"ס בכל פה, ונחשב לידען וגאון עצום בכל חלקי התורה. זמנו יקר מפז, ואפילו את ברכותיו הוא מעניק בקיצור נמרץ ובראשי תיבות, תוך שמירה על המשאב היקר ביותר העומד לרשותו - הזמן.

"ברוכים הבאים, אבא!" קם רבי חיים קניבסקי מלוא קומתו למראה הופעתו הבלתי צפויה של אביו הגדול בביתו. "במה אוכל לעזור?"

רבי חיים היה מורגל בביקוריו של אביו. מדי פעם היה בא לתקן תריס שבוע, לשפץ את הדרוש, ולעשות הכל כדי שבנו יוכל להמשיך ולהתמיד בתלמודו ללא מפריע.

ה"סטייפלר" ראה את בנו עומד בגב זקוף, וסבר כי הוא מסתיר את כאב הגב כדי שלא להטריח את אביו. אולם בריאותו של בנו היתה חשובה מאוד בעיניו. "שכב על המיטה, בני", ציוה עליו.

רבי חיים קניבסקי לא הבין מה אבא רוצה ממנו, למה לשכב על המיטה? אולם הוא מיהר למלא את דבריו בלי שאלות. הוא נשכב על המיטה, ואביו החל

תפזורת

חפש בתוך התפזורת את המילים הרשומות בתחתית העמוד.
הן טמונות בתפזורת בכל כיוון אפשרי: במאונך, במאונך, באלכסון, ישר והפוך.

כ	א	ג	ה	מ	י	ר	ו	ה	ה	ת	א	ר	י	ע	ה	ל	נ	י	א
ב	ב	ז	ט	א	ב	ת	ה	ח	כ	מ	נ	ת	ר	ק	ט	א	נ	י	י
ד	ז	ש	צ	כ	ה	ל	ו	ל	א	ט	י	מ	צ	ח	ק	י	י	ג	ש
א	ה	ק	ר	א	ט	ו	פ	ר	ש	ג	ד	כ	ע	י	נ	ח	נ	א	א
ת	ל	ו	ט	א	ר	ק	ת	צ	ב	מ	נ	ה	ב	ל	ס	ז	ל	ה	מ
א	ק	ל	ח	י	ע	כ	ג	ד	ש	י	ז	ס	ק	ב	ה	נ	ש	נ	ו
ב	ר	פ	ת	צ	נ	ה	ב	ז	כ	ש	ד	ר	ט	א	ק	מ	ב	נ	ו
י	י	י	ק	ב	ז	ט	ר	ה	א	נ	ו	ה	א	ב	ז	כ	ת	ה	א
כ	ת	א	א	כ	ז	ש	צ	כ	ל	נ	א	ע	ג	ת	ל	י	ו	ב	ז
ו	ע	ק	ע	ו	ט	ר	פ	ו	ל	ב	ג	ק	א	ר	א	ק	מ	כ	י
א	ש	ר	ד	ש	ת	ז	ב	ה	ב	ז	ט	ר	ט	מ	ש	ע	ק	ל	ו
ת	ל	ש	ק	ה	ד	י	ו	א	ר	ק	ת	א	י	צ	מ	ע	ו	ע	ת
א	ר	א	ט	ש	נ	ר	מ	א	ט	י	מ	ב	ס	ב	י	ת	מ	צ	י
מ	נ	ו	ג	ד	י	י	ס	י	צ	א	ה	ו	ק	ש	ר	ע	ש	מ	ר
כ	ב	ת	ה	מ	ב	ה	ת	ה	מ	ו	א	ט	י	מ	ו	ש	ל	ת	א
ת	ס	צ	ב	ר	ב	ק	ט	נ	א	ז	ד	ר	ק	ת	ה	ל	ה	כ	ו
א	פ	ש	ת	ו	ה	ש	מ	י	נ	ק	ב	ז	ט	ר	ד	ר	ה	א	ת
ק	מ	ט	ב	ז	ט	ר	כ	ו	א	ב	ש	ר	ד	ש	ו	נ	ו	א	ע
מ	כ	ו	ס	צ	ב	ה	א	ר	ק	ת	א	צ	ק	כ	ב	א	ר	י	ש
כ	א	ג	ח	ב	מ	א	ט	י	מ	צ	ח	מ	ט	א	י	ה	י	צ	ל
ט	א	ר	ג	י	ד	ל	ו	א	ו	ת	נ	ו	ד	א	כ	ג	מ	ד	ר
ה	ה	ו	ר	י	מ	ס	ו	ר	י	מ	ל	נ	ו	ב	ז	ט	ר	נ	
ל	א	ו	ד	ס	צ	ב	ב	ז	ט	ר	ק	ש	ר	ע	ס	א	ר	ק	ת
ח	ה	ק	ט	א	ר	ק	ת	א	ט	י	מ	צ	ח	ק	ש	ת	ס	צ	ב
ה	ב	ז	ט	ר	ס	צ	ב	ר	ב	י	ט	ר	פ	ו	נ	א	ט	י	מ

כבד את אביך ואת אמך
הכרת הטוב
אריכות ימים
גידלו אותנו
ההורים הכי אוהבים אותנו

רבי טרפון
איש אמו ואביו תיראו
דמא בן נתינה
אין לשבת במקום של ההורים.
כיבוד הורים.

עשרת הדיברות.
אין לקרוא להורים בשמם.
אין להעיר את ההורים.
ההורים מסורים לנו.

מסקנה:

גם אם אנחנו עושים את המטרה שלשמה ההורים חינכו אותנו - השקעה בלימודים - זה לא אומר שאנחנו יכולים לזלזל בהם, ולעשות שיעורי בית על חשבונם. צריך לשלב בין שני הדברים, ולהשתדל למצוא ללימודים זמן שלא יבוא על חשבון ההורים.

הידעת?

אחד החוקים בסין: לבקר הורים באופן קבוע, אם הם עברו את גיל ה-60.

סיפור שווה לקרוא:

הרכבת שקשקה על פסי הברזל. הייתי רגיל לנסיעה השבועית לעיירת מולדתי. החזרה ממוסד הלימודים בעיר הגדולה היתה תמיד נחמדה, ציפיתי לסוף השבוע בקרב בני משפחתי, הורי היקרים, אחי ואחיותי. הלימודים היו נחמדים, החברים בפנימיה של בית הספר היוקרתי בעיר הנעימו לי את הזמן, אבל אין כמו בבית.

בן שתיים עשרה הייתי, וסקרנות הנעורים שבי גרמה לי תמיד להביט סביב ולנסות ללמוד דבר או שניים על השכנים שלי לקרון הרכבת. באותה פעם ישב מולי נער בן גילי, לבושו פשוט וזול, ומבטו קודר ועצוב. עיניו היו תקועות בחלון הרכבת, הוא לא אכל, לא צחקק, לא הסתכל סביב ולא שינה את מושבו. פשוט ישב והסתכל בחלון בעיניים מלאות עצב.

לא התאפקתי. "מה שמך, נער?" שאלתי אותו בחביבות.

הוא לא ענה. רק הסיט את מבטו לעברי, וחשק את שפתיו בחזקה. היה ניכר שהוא מתאמץ לא לפרוץ בבכי עז.

"סליחה אם הפרעתי לך", מיהרתי להתנצל. "רק רציתי להיות חבר שלך. ואגב, שמי סמית".

סופסוף הוא חייך. חיוך קטן, מריר וקצר, אבל בכל זאת חיוך. "שמי ג'ון", הוא אמר, "תודה על ההתעניינות".

"לאיפה אתה נוסע?" המשכתי.

ג'ון משך בכתפיו. "אני לא יודע", אמר ברצינות גמורה. "אני לא יודע, זה תלוי".

עכשיו בערה בי סקרנותי. הפצרתי בו, והוא הסכים לספר לי מה עובר עליו.

"אמי אשה עניה וקשת יום, אך תמיד הייתי בראש מעיניה. היא דאגה לי בכל מאודה ופינקה אותי כמה שיכלה. לקראת יום הולדתה החלטתי להפתיע אותה במתנה. אולם כסף לקנות אותה לא היה לי. חשבתי וחשבתי, ולבסוף נצנץ בלבי רעיון מוזר. בתחילה דחיתי את הרעיון וניסיתי להפסיק לחשוב עליו, אבל הרעיון המשיך לנקר בעקשנות במוחי, עד שלבסוף ניגשתי לבצע אותו, לצערי הרב.

נכנסתי לביתם של השכנים ממול, משפחה אמידה שתמיד קיבלה אותי אליהם למשחקים ואפילו לארוחות בסבר פנים יפות. ניגשתי אל הארון הגבוה, וכשאף אחד לא היה בחדר, פתחתי את המגירה העליונה ושלפתי את קופסת המטבעות

הגדולה. התחלתי להתעסק עם מכסה הקופסא, תכננתי לקחת סכום כסף ולהשיב אותו במהלך השנים הקרובות פרוטה לפרוטה מחסונותי. אבל באותו רגע נכנס אבי המשפחה לחדר, והכל השתבש. הוא ניגש אלי וניסה לקחת מידי את הקופסא, ומרוב בהלה דחפתי אותו בכוח, הוא נפל לרצפה, ואני ניסיתי לברוח.

עד מהרה מצאתי עצמי מובל באזיקים לניידת משטרה שחיכתה בחוץ, עשרות זוגות עיניים מביטים מכל עבר לראות מיהו הגנב השפל. גם אמי הציצה מהחלון, נדהמת לראות אותי מובל כאחרון הפושעים.

ריציתי עונש מאסר בבית הכלא שבעיר הגדולה. לא יצרתי כל קשר עם אמי, ומחמת חוליה היא לא יכלה לבוא לבקרני. לקראת השחרור, כתבתי לה מכתב:

"אמא יקרה!

אני בוש ונכלם כשאני כותב אלייך את המכתב הזה. אבין אותך אם את כועסת עלי ומאוכזבת ממני. ציערתי אותך, ביזיתי אותך ובגדתי בך. את מסרת את עצמך למעני, ואני התנהגתי באופן מבייש ומחפיר.

תדעי לך שאני לא גנב. היצר השתולל בקרבי, ונכנעתי לפיתוי. אני מבין שטעיתי ונהגתי שלא כשורה, והאמיני לי שהספקתי להתחרט עמוקות על המעשה שעשיתי.

אמא, אני יוצא מבית האסורים. אני רוצה לחזור הביתה, לחזור אלייך, אולם אני לא בטוח שתסכימי לקבל אותי.

אמא! ביום חמישי אעלה על הרכבת המובילה לעיירה שלנו. האם ארד בתחנה? האם יש לי לאן לחזור? אני מבקש ממך לעשות לי סימן. אם את מסכימה לקבל אותי, תלי בבקשה צעיף צהוב על העץ הגדול בכניסה לעיר. אם אראה את הצעיף, ארד מהרכבת ואבוא הביתה.

אם לא אראה שם צעיף, אבין שאת לא רוצה לקבל אותי. לא אבייש אותך, ולא אכנס לעיר. אמשיך עם הרכבת, ואתגלגל הלאה לאן שהיא תיקח אותי.

אוהב אותך ומתגעגע, ג'ון.

ג'ון סיים להקריא את מכתבו, ובעיני עמדו דמעות. הבטתי בכמיהה בחלון, וציפיתי יחד איתו לראות את העץ הגדול. האם יהיה שם צעיף צהוב? האם היא תסכים לקבל את ג'ון?

שרשרת הדורות

שאלה:

האם אנשים מאמינים מחוייבים יותר להקפיד על כיבוד הורים?
מלבד עצם המצוה, מדוע אדם שגדל על אמונה נדרש להשתדל במיוחד לכבד את הוריו?
האם האמונה ביציאת מצרים, בקבלת התורה ובגדולת חכמי ישראל, קשורה לכיבוד ההורים?

סיפור:

הגאון רבי יעקב קמינצקי זצ"ל, מגדולי רבני אמריקה, ישב על מקומו במטוס העושה דרכו לארץ ישראל. לצידו, ישב מזכיר ההסתדרות דאז, מר ירוחם משל. הרב קמינצקי היה עסוק בספרי הקודש שנטל באמתחתו. מידי כמה דקות הופיע נכדו של הרב שהתלווה אליו לטיסה, ניגש לסבו ושאל ביראת כבוד: "האם סבא צריך משהו, האם הכל בסדר? הכיסא נוח? אולי משהו לשתות?" הנכד הביע התעניינות מכל הלב, מתוך כבוד עצום. מר משל בחן בהתעניינות את מעשי הנער. "מי הבחור?" שאל את הרב.

"זהו נכדי", השיב הרב.

"הנכדים שלי, רק יודעים לבקש בקשות", נאנח מר משל. "הם לא שכחו להגיש לי לפני הטיסה רשימת קניות מפורטת. 'סבא תקנה', 'סבא תביא'. סבא קיים אצלם רק כאשר הם צריכים משהו... ומי חולם על כזה כבוד ויקר, כמו שאתה זוכה מנכדך?"

"אסביר לך את ההבדל", חייך הרב. "אני חינכתי את ילדי ונכדי, שאנו צאצאי אברהם אבינו, 'האדם הגדול בענקים', שהנחיל את מורשתו לבניו אחריו 'לשמור דרך ה' לעשות צדקה ומשפט'.

חינכתי אותם כי במעמד הר סיני קבלנו את התורה, ומאז היא עוברת מדור לדור.

הרכבת התקרבה אל התחנה. אחרי העיקול המתקרב, ידענו, נוכל לראות את העץ.

הרכבת עברה את העיקול. אל מול עינינו נגלתה התחנה, העץ הגדול עומד במלוא הדרו, וענפיו מעוטרים בעשרות צעיפים גדולים צהובים, מתנפנפים ברוח.

חיבקתי את ג'ון. דמעותנו התערבבו, ולבי גאה באושה.

אמא זו אמא! הבנתי באותו רגע. אין גבול לאהבה ולנתינה!

מה למדנו?

אנו חשים לעיתים אשמים, חוששים מתגובתם של ההורים למעשינו. חשוב לדעת ולהבין - **הורינו אוהבים אותנו בכל מצב. הם שם בשבילנו גם כשטעינו. הם נכונים תמיד לקבל אותנו ולהאזין אותנו.**

גם אם הכעסנו, ביישנו ושיקרנו, כדאי לבוא להורים ולבקש את מחילתם. הם תמיד יחכו לנו וישמחו לקבל אותנו אל חיקם!

האנשים שיאהבו אותנו בכל מצב, ישמחו לסייע לנו גם כשקשה, גם כשאחרים יסתובבו הצידה וינטשו אותנו, הם ההורים היקרים.

ששש... ההורים ישנים

סיפור:

שמעתם על מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל? ודאי, מי לא שמע עליו... כבר לפני שמונים שנה, ישב כל העת עובדיה, הנער השקדן, ולמד בישיבת 'פורת יוסף'. בין כותלי הישיבה הכירוהו כולם, והעריכו מאוד את התמדתו בתורה.

באחד הימים, שקד הנער עובדיה על תלמודו. הוא פתח עוד ועוד ספרים, משתוקק 'לפצח' את הסוגיה בה עסק. אהבתו לתורה לא ידעה גבול, והוא פשוט לא שם לב כיצד חולף הזמן. כשהרים את עיניו מהספרים, גילה לתדהמתו שבית המדרש התרוקן. השעה כבר מאוחרת, וחושך סמיך שרר בחוץ.

עובדיה מיהר לבית הוריו בכדי לעלות על יצועו, להתכונן לעוד יום של לימוד, תפילה וקדושה. כשהגיע הביתה, ראה שהאורות כבר כבו. מן הסתם הורי כבר ישנים, חשב. אם אדפוק על הדלת, אני עלול להעיר אותם משנתם ולצער אותם!

מה עושים? התיישב עובדיה מאחורי הדלת, שלף ספר קטן מחיקו, והחל ללמוד בו לאור הירח הקלוש. עד מהרה שקע בדברי התורה, והתענג על נועם הלימוד.

השחר החל לעלות. רבי יעקב יוסף, אביו של עובדיה, השכים מיצועו ויצא מהבית, ממחר להתפלל עם נץ החמה. מה רבה היתה הפתעתו לגלות את בנו יושב בפתח הבית, רכון על ספרו ומעיין בתלמודו.

העיקר לא לצער את ההורים...

מה למדנו?

כמה חשוב להיזהר לא לצער את ההורים. לא להעיר אותם משנתם, ובדאי לא לדבר אליהם בשפה מזלזלת... נכבד את הורינו ונהיה רגישים לתוצאות מעשינו.

עכשיו בוא נתבונן רגע. בדור שאחרי מעמד הר סיני - העריצו הילדים את הוריהם כאנשים אשר זכו לשמוע את דבר ה' מפי הגבורה ממש. וילדיהם הם, העריצו אותם על שהכירו את אלו שעמם דיבר ה', וכך השתלשל הדבר מדור לדור, כך שתמיד הבנים רואים באבותיהם - מוסרי התורה ומעבירי השושלת היהודית.

ילדי ונכדי מכבדים אותי כאדם שזכה להיות מקושר עם ענקי הרוח בדור הקודם: החפץ חיים, הסבא מסלבדקה ועוד ענקי עולם קודמים. מבחינתם, הסבא קרוב יותר אל הרגעים הנעלים ביותר בתולדות העולם! אני החוליה המקשרת ביניהם לבין ענקי הרוח שבדרכם אנו הולכים!

לעומת זאת, אתה חונכת את ילדיך ונכדיך, על פי תיאוריית האבולוציה, הם חושבים כי החיים הם תוצאה של אירועים מקריים, ומוצא האדם מן הקוף, ואם כן מדוע שיעריך אותך?

הרי אין אתה בעיניו אלא חוליה המקשרת בינו לבין הקוף... אתה מקורב אל הקוף, ואילו הוא אדם מושלם יותר ממך, הוא נמצא בשלב מתקדם יותר בשרשרת ההתפתחות...

ומר משל נאנח בשנית...

מה למדנו?

מי שרואה בהוריו חוליה מקשרת בשרשרת האמונה הנצחית, מחוייב יותר לכבדם ולהעריך אותם. אדם מאמין שואב את אמונתו מהדורות הקודמים, והדבר דורש התייחסות מיוחדת להורים ולסבים.

את שרשרת הדורות לא ניתן להפסיק. מאב לבן ולבנו אחרי עוברת המסורת והערכים אותם יש ליישם. מצות כיבוד הורים מחברת אותנו אל הדורות הקודמים ומסייעת לנו לינוק מרוממותם ומניסיון החיים שלהם.

וכך כותב רבנו יצחק אברבנאל (פרשת יתרו):

"יסוד מצווה זו הוא כדי שתהיה קבלת ההורים חשובה בעיני האדם, ויאמין בה ויסמוך עליה... ולהיות כוח הדיבור הזה להאמין בקבלת הראשונים [אבותינו] שהוא עיקר כולל בתורה, ולא תצויר מציאותו בלתי [מבלי מצווה זו], לכן היה הדיבור הזה מכלל הדיבורים האלוקיים [שבין אדם למקום] אשר בלוח האחד, ולא היה מהדברים האנושיים [שבין אדם לחברו] שהיו בלוח השני..."

כתב סתרים

פענח בבקשה את כתב הסתרים וכתוב מעל כל ציור את האות המתאימה:

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל
 ▼ □ ▢ ↓ ○ ⚡ ❄️ 🍃 📖 ✉️ ✨
 ת ש ר ק צ פ ע ס נ מ
 ⌚ ☆ ❄️ 🕯️ 🤝 🍃 ⭐ 🌀 ✨ ▼

בכלל מצוות כיבוד ומורא הורים, שלא לגרום להם צער. אחד מן הדברים העלולים לגרום צער רב לאדם, שמעירים אותו באמצע שנתו, ולכן צריכים הילדים להיזהר מאוד שלא לפגוע בשנתם של הוריהם.

כמובן שאם ברור וידוע לילד שהוריו רוצים שהוא יעיר אותם משנתם, כגון ילד שנתקע מחוץ לבית ואין לו אפשרות להיכנס, ההורים ממש לא רוצים שהוא יבלה חלילה כל הלילה ברחוב, במקרה כזה בהחלט יעיר אותם ויבקש את סליחתם על הצער שנגרם להם.

כך גם כשהטלפון מצלצל, לא נעיר את ההורים כדי לענות לטלפון, נוכל לרשום את פרטי המתקשר ולמסור להורים אחר כך. רק אם אנחנו יודעים שזה דחוף וההורים רוצים שיעירו אותם כדי לענות לטלפון, נעיר אותם בעדינות ובכבוד.

תמיד כדאי לחשוב: האם אני הייתי רוצה שיעירו אותי באמצע השינה? יפריעו את מנוחתי בשביל בקשות של מה בכך? הרי הורנו טורחים ועובדים קשה, מתרוצצים ומסדרים ומדברים ועושים... עד שהם עולים על יצועם למנוחה, עלינו לסייע להם לצבור כוח ולהשתדל להימנע ככל הניתן מלהעיר אותם.

הרגשתי חסר אונים, אמא עלולה להתעורר רק בעוד חצי שעה, ועד אז אפסיד חלק חשוב מהמפגש... מה עושים?

אני יושב ומתלבט, יושב ומהרהר...

נזכרתי בסיפור על דמא בן נתינה... כשאבדה לכהן הגדול האבן היקרה מהחושן, חיפשו חכמים איפה יוכלו לקנותה, והגיעו לביתו של דמא בן נתינה. דמא אישר שיש ברשותו את האבן היקרה, והחכמים הציעו לו סכום כסף ענק, אבל דמא סירב... אבא שלי ישן! הוא אמר. לא אעיר אותו ואצער אותו, גם אם אפסיד בעד זה סכום כסף גדול!

האם אני כרגע במעמד של דמא? האם מצופה ממני לוותר על המפגש המרתק כדי לשמור על מנוחתה של אמא?

למי יש רעיון בשבילי?

רעיונות:

1.

2.

3.

4.

5.

סיפור חידה

אני יושב בחדר, שקוע במחשבות ובהתלבטויות... אני לא יודע כיצד עלי לנהוג! אנא עזרו לי...

הסיפור התחיל אתמול אחרי הצהריים. שימי ויוסי, שני חֲבֵרֵי הטובים (הם לא חברים רק שלי... כולם חברים שלהם...) החליטו להקים חבורה של ממש, חבורה שלפי התכנית תתפרסם בכל הישוב לטובה.

בכל יום אחר הצהריים, תכננו שימי ויוסי, ניפגש כולנו ונבנה תוכנית עבודה לאותו יום. נתמקד בצרכים שקיימים בישוב, ונראה איך אנחנו יכולים לעזור לציבוה. קראנו לעצמינו: "חבורת על"צ" - עזרה לציבוה. שימי ויוסי דיברו על החשיבות הגדולה של העזרה לאחרים, ועני כולנו ברקו כאשר הם תיארו איך יבוא יום וכולם יבקשו מאתנו לעזור להם... אולי אפילו ראש המועצה... כולנו כבר שקענו בדמיונות על התרומה הגדולה שנתרום ליישוב שלנו...

שימי ויוסי שאלו אותנו אם אנחנו רוצים להצטרף - אני כמובן הצטרפתי מיד, ידעתי שהורי ישמחו שאעזור לאנשים אחרים. אני יודע כמה הם אוהבים את מצוות גמילות חסדים... כולם היו נרגשים, לא היה אפילו ילד אחד שסרב להצטרף...

קבענו להיפגש היום בשעה 16:00 ליד המכולת ליצירת תכנית עבודה ראשונה וחלוקת תפקידים. שימי ויוסי הזכירו לכולנו שלא להיעדר מהמפגש...

מהבוקר התחלתי להתרגש לקראת המפגש החשוב של חבורת על"צ... במהלך הלימודים הייתי עסוק בדמיון על כל האנשים השמחים שכבר עזרנו להם...

חזרתי הביתה בשעה 15:30, הכנתי את שיעורי הבית וכבר התכוננתי ללכת. פניתי כמובן לבקש רשות מאימי - אצלנו אף אחד לא להולך לשום מקום בלי רשות של אמא. חיפשתי את אמא ברחבי הבית, ופתאום גיליתי שאמא הלכה לנוח...

מה אעשה??? השעה 13:55 ואני חייב ללכת, עוד חמש דקות מתחיל המפגש...

קול אחד בתוכי אומר לי לא להעיר את אמא, היא הרי עייפה כל כך... לא צריך לשאול אותה, היא ודאי תשמח שאלך לכוז חבורה!

אבל הקול השני אומר לי שאני חייב לבקש רשות מאמא...

והקול הראשון שוב חוזר ואומר "הרי הקבוצה תעסוק בגמילות חסדים, בוודאי שאמא תשמח שאצטרף אליה???"

והקול השני שוב חוזר ואומר: "ומה עם מצוות כיבוד הורים???"

שאלון - אני מכבד את הוריי?

בחן את עצמך - כיצד היית נוהג במצבים הבאים?

א. חברך מגיע אליך אחר הצהריים ואמא בקשה ממך לשמור על אחותך הקטנה...

1. אשחק עימו ואתן לאחותי לשבת לידי סתם, מקסימום היא תשתעמם ותחזור לאמא.
2. אומר לחבר שאני לא יכול לשחק איתו היום.
3. אחר: (נסה למצוא פתרון משולב...)

ב. אבא מבקש ממני לספר לו מה היה היום בתלמוד תורה, אבל כרגע אני שקוע במשחק.

1. אעצור את המשחק ואתפנה לשיחה עם אבי.
2. אמשיך לשחק, כדי להצליח להגיע לשלב הבא במשחק.
3. אחר _____

ג. היום התורנות שלי להכין ארוחת ערב. כשניגשתי להכין את הארוחה, הגיע חברי וביקש שנרד לשחק במגרש.

1. אומר לחבר שאינני יכול לשחק היום, כי זו התורנות שלי, שילך לשחק עם חבר אחר.
2. אלך לשחק איתו במגרש - הרי הוא לא בא אלי כל יום... ואבא או אמא כבר יכינו משהו לאכול.
3. אחר _____

ד. אני קורא ספר מוזווחחחח...! אמא בדיקת הגיעה מהקניות עם המון שקיות. היא התיישה מותשת על הספה. אני מתלבט, לגשת לעזור ולוותר על המתח?

1. אפסיק את עיסוקי, ואביא לה כוס מים קרים.
2. אמשיך לקרוא, אמא כבר תתאושש ותוכל לשתות לבד.
3. אחר _____

ה. אמא קוראת לי למטבח. אני כל כך עסוק!

1. אוי, היא בטוח רוצה שאעזור עכשיו אין לי כוח! אעשה כאילו לא שמעתי, אמא כבר תקרא למישהו אחר.
2. אגש אליה מיד לשמוע מה רצונה.
3. אחר _____

סדר יום בחופשת הקורונה

למה שווה לך לקחת אחריות

הקדמה

כולנו מלאי כוונות טובות, כל הילדים רוצים להצליח בלימודים, להתנהג בכבוד לחברים ולעשות רק מעשים טובים. כולנו שואפים להתקדם ולהצליח, ולא לבזבז את חיינו על שטויות.

אז מדוע לעיתים רבות אנו נכשלים, ופועלים באופן שלא רצינו בו? מה גורם לנו לטעות שוב ושוב? מה מפריד בינינו לבין ההצלחה?

התשובה, במילה אחת: **אחריות**.

כדי להוציא לפועל את התכניות המצוינות שלנו, אנחנו צריכים שתהיה לנו אחריות על עצמינו, שנעשה באמת מה שאנחנו מתכננים לעשות, ונשלוט בעצמינו.

סיפור | הניצחון הגדול

תלמידי תלמוד תורה "ושננתם" בבאר שבע, היו נרגשים לקראת המבחן הגדול. כבר לפני חצי שנה, קיבל כל תלמיד בתלמוד תורה ספר עבה, עם חומר רב על תולדות דמויות מרכזיות בעם ישראל: דוד המלך, הרמב"ם, רבי יוסף קארו והחפץ חיים. התלמידים התבקשו לשנן את החומר לקראת מבחן שייערך בסוף שנת הלימודים, והובטח פרס מיוחד לתלמידים המצטיינים. בנוסף, התלמיד שיקבל את הציון הגבוה ביותר, יוכתר כ"חתן התלמוד תורה" ויזכה בפרס ענק בשווי אלפי שקלים.

בהתחלה, התלמידים עברו קצת על תוכן הספר המעניין, אבל עדיין לא החלו ללמוד ברצינות. מה, צריך ללמוד חצי שנה מראש? מה פתאום? אט אט שכחו כולם מהספר ומהמבחן, ועסקו במשחקים הרגילים אותם משחקים בכל תלמוד תורה.

חודש לפני המבחן, נזכרו התלמידים במבחן המתקרב, ורבים מהם החלו ללמוד ברצינות. בשבועיים האחרונים לפני המבחן, רוב התלמידים לא שיחקו בהפסקות. הם ישבו בפינות החצר ושיננו את החומר.

רק יואב, תלמיד כיתה ה', שיחק כהרגלו בכדורסל. אף אחד לא רצה לשחק איתו, ויואב התאמן לבדו על קליעה לסל ממרחק. "למה אתה לא לומד למבחן?" התפלאו חבריו. "אתה לא רוצה לזכות בפרס?"

"כבר למדתי היום עשרים דקות!" השיב יואב. "מה צריך ללמוד כל כך הרבה?"

עשרים דקות? החברים צחקו על יואב. אם ילמד עשרים דקות ביום לא יצליח לעבור על כל הספר אפילו פעם אחת. מי מדבר על חזרות וסיכומים...

יום המבחן הגיע. בשלב הראשון קיבל כל תלמיד 'מבחן אמריקאי' עם חמישים שאלות, לכל שאלה שלוש תשובות אפשריות. התלמידים ישבו בכיתות וענו על השאלות. שקט שרר באויר. המתח היה גדול.

השאלות הראשונות היו קלות. רוב התלמידים ענו עליהן במהירות. לאט לאט הגיעו שאלות קשות יותר, והתלמידים החלו לכסוס את ראשי העטים, מנסים להיזכר מה קראו.

רק תלמיד אחד, ענה במרץ ובמהירות, שאלה אחר שאלה. תוך רבע שעה, הגיש את המבחן למורה! היה זה יואב. חבריו הביטו בו בפליאה, וחשבו שכנראה הוא פשוט לא יודע הרבה, ולכן ענה רק על כמה שאלות בודדות, והגיש את המבחן במהירות.

יומיים לאחר מכן, נערך הטקס המרכזי, בו נבחנו בפומבי התלמידים המצטיינים, ומביניהם נבחר חתן התלמוד תורה. בבוקר המבחן הפומבי, הודיע המנהל את שמות עשרת התלמידים שעלו למבחן הפומבי. הראשון שבהם, היה יואב!

כולם היו המומים. איך זה יתכן? איך הוא ידע?

במבחן הפומבי עצמו, הפתיע יואב שוב.

"באיזו ארץ נולד הרמב"ם?" שאל המנהל.

"חבל-על-הזמן"

הקדמה

ילד בעל משמעת ושליטה עצמית, מתאמן יום בלי פספוס לקראת משחק, וסיכויי לנצח גוברים. ילד כזה לומד היטב למבחן, משקיע ביחס נעים לחבריו ולא שוכח אף פעם לקשור היטב את אופניו.

הרי ששליטה עצמית משפרת באופן ניכר את איכות חיינו, ומאפשרת לנו להגיע לתוצאות טובות הרבה יותר בכל תחום.

משמעת עצמית היא לקיחת אחריות על החיים שלנו. לתכנן סדר יום, להכיר רשימת מטלות, ולבצע! מי שמסתובב בלי תכנית מוגדרת, עושה בכל רגע נתון 'מה שבא לו', ולא עומד בהחלטותיו, מזכיר בהתנהגותו פרה הרועה באחו, אוכלת מכל הבא ליד, לא חושבת מטר קדימה. אנו, בני האדם, מיועדים ליותר מזה! אנו מסוגלים לתכנן צעדינו מראש, להכין את עצמינו לקראת משימה עתידית, ובעזרת השם להצליח. בתנאי אחד - שתהיה לנו משמעת עצמית, ונעמוד בציפיות שלנו מעצמנו.

הדוגמה הכי נפוצה למשמעת עצמית, היא הקימה בבוקר. ילדים יקרים! האם אתם מצליחים לקום בשעה שקבעתם לעצמכם? או שאתם מסתובבים מצד לצד וקמים ברגע שאחרי האחרון?

ילד בעל משמעת עצמית, מסוגל לקבוע לעצמו יעד ברור לשעת שינה, ובעקבות כך מצליח לעמוד ביעד הקימה בבוקר. הוא אוכל במידה הנכונה, ישן במידה הנכונה, וחיי מלאים אושר וסיפוק. ללא משמעת עצמית, שעת השינה מתאחרת אל השעות הקטנות של הלילה, בבוקר קמים באיחור, מתחילים על רגל שמאל, וכל היום 'צולע'...

משמעת עצמית, זה קוד התנהגות שהולך איתנו לכל אורך החיים. משמעת עצמית = אחריות. משמעת עצמית = זריזות. משמעת עצמית = עקביות.

עלינו לקחת אחריות על חיינו, לבנות לנו סדר יום עקבי - כל אחד לפי המתאים לו ולאופיו, ולהתמיד בכך. נחזק אצלינו את מידת הזריזות, ולא נפספס הזדמנויות לפרוץ קדימה.

יואב הרים את ידו, והמנהל סימן לו להשיב. "הרמב"ם נולד בספרד, ונפטר במצרים".

"באיזה נושא עוסק ספר 'אהבת חסד' של ה'חפץ חיים'?"

הנבחנים החלו לחשוב. יואב הרים את ידו לענות: "בגמילות חסדים, וכמה מצוות הקשורות בכך".

מחיות כפיים סוערות נשמעו באולם. לכולם היה ברור שיואב הוא חתן התלמוד תורה!

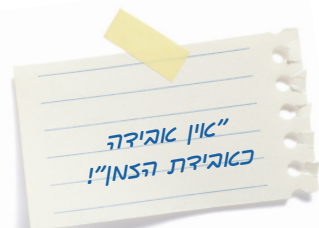
בסיום הבחינה, ביקש המנהל מיואב לחשוף בפני התלמידים את סוד הצלחתו. יואב הסמיק מעט, ואמר: "כשקיבלנו את הספר, לפני חצי שנה, ראיתי שיש בו מאה עמודים. חשבתי שאם אקרא בו כל יום עשרים דקות, אספיק שני עמודים ביום. תוך חצי שנה, אספיק לקרוא אותו כמעט ארבע פעמים! וכך עשיתי. כל יום, רק עשרים דקות. אני חושב שלכן הצלחתי".

מה למדנו?

זו לא חכמה ללמוד כל היום, בימים האחרונים לפני המבחן... אז, המוח סתום מרוב לחץ, ולא מצליחים להבין טוב את החומר...

מי שיש לו משמעת עצמית, מתכוון לכל משימה בזמן, ברוגע ובנחת. זה סוד ההצלחה של יואב!

יואב לקח אחריות על החיים שלו, לא נגרר אחר כל החברים, וכך הצליח. אם נתכנן את עצמנו מראש, נפעיל שיקול דעת וניישם את התכניות שלנו בעקביות, נוכל להגיע רחוק!

אבל בעל העסק לא ממש הבין את המסר, וחשב שהרב עונה לו איך לקרוא לבית הקפה... וכך זכה בית הקפה לשם "חבל על הזמן - בברכת הרב קנייבסקי".

חידה

*כמה זמן מהחיים שלנו אנחנו עושים דברים
שאנחנו באות רוצים לעשות?*

תשובה

אדם חי בממוצע כשמונים שנה. כל יום, אדם ישן שמונה שעות. שמונה שעות מתוך יממה של 24 שעות, זה שלישי. זאת אומרת ששליש מהחיים - עשרים ושבע שנה - אדם ישן. נשארו 53 שנה לחיים. כמה זמן מתוכם אנחנו אוכלים? כמה מתוכם מתקלחים? כמה מתוכם אנחנו בנסיעות? כמה זמן אנו ממתנים, בתור במכולת או בתחנת האוטובוס? עכשיו נסיף את הזמנים שאין לנו מצב רוח, את הזמנים בהם אנחנו במריבה עם חברים, ואת הזמן שאנחנו סתם משתעממים.

נו, כמה נשאר כדי לחיות?

כמה נשאר כדי להספיק מה שאנחנו באמת רוצים?

ללמוד, לגמול חסדים, לשמוח ולצחוק, להשקיע בחברים, לכבד הורים ומורים... כל רגע כזה, בו אנחנו עושים משהו באמת טוב ומשמח, הוא רגע של חיים אמיתיים! אנחנו ישנים, אוכלים, נוסעים ומסתובבים כל היום, בשביל כמה רגעים בודדים שבהם אנחנו עושים את המעשים הנכונים של החיים!

לכן הזמן שלנו יקר מאוד. נצל כל רגע כדי לחיות באמת, ולא ניתן לחיים לחלוף על פנינו "סתם כך".

חידה:

בית קפה 'חבל על הזמן'

מספרים על בית קפה חדש שנפתח, ומעליו נתלה שלט מאיר עיניים: "בית קפה חבל על הזמן. בברכת הרב קנייבסקי".

מה הקשר של הרב קנייבסקי לבית הקפה? התפלאו הלקוחות. בעל בית הקפה הסביר: "נכנסתי לרב קנייבסקי וביקשתי שיתן שם לבית הקפה החדש. הרב שאל אותי: 'מה עושים בבית קפה?' אמרתי לו שיושבים, אוכלים, שותים, מעבירים את הזמן בכיף. הרב אמר לי: 'חבל על הזמן!' וכך קראתי לבית הקפה..."

הרב התכוין לומר שחבל על זמנם של הלקוחות, המעבירים שעות ארוכות ללא מעש...

סיפור 1 | 5 דקות בחנות הצעצועים

באותו קיץ, בכל ישוב בארץ נראו ילדים נכנסים לחנויות המכולת, ורוכשים בדמי הכיס שחסכו לעצמם גלידות של חברת 'תענוג'. הגלידות של 'תענוג' היו טעימות, אך יקרות מאוד. בדרך כלל, רוב הילדים לא רכשו לעצמם גלידות של 'תענוג', מה קרה עכשיו? המבצע! כל מי ששולח לחברה חמש עטיפות, משתתף בהגרלות ענק על פרסים יקרי ערך!

הפרס הראשון, היה החלום של כל ילד. להיכנס לחנות הצעצועים הגדולה עם עגלת קניות גדולה, למשך חמש דקות, ולקחת מכל הבא ליד! כל מה שיספיק הזוכה לקחת בחמש דקות, יהיה שייך לו ללא תשלום!

ילדים חלמו בלילה על חמש הדקות האלו. בדמיונם, נכנסו הילדים לחנות הצעצועים, רצו למדפים של המשחקים היקרים והנדירים ביותר, ולקחו מכל הבא ליד...

לאחר חודשיים בהם נמשך המבצע, נערכה ההגרלה הגדולה. המודעות בעיתונים בישרו על הזוכה בפרס הראשון: נתנאל שעייבי מהוד השרון.

סקרנים רבים, ואפילו עיתונאי חרוץ, המתינו ביום המיועד בפתח חנות הצעצועים הגדולה. נתנאל הגיע עם שני הוריו, אחיו ושתי אחיותיו. בכניסה לחנות הצעצועים הגדולה קיבל לידי עגלת קניות ענקית, ומנהל חברת הגלידות הביט בשעונו. בני משפחתו של נתנאל נפרדו ממנו בחיבוק ובברכת הצלחה, ומנהל חברת הגלידות החל את הספירה לאחור.

"עשה, תשע, שמונה, שבע..." אחת! מנהל חברת הגלידות פתח את הדלת, ונתנאל שעייבי רץ פנימה. הוא ניגש ישר אל מדפי משחקי הקופסא בחנות צעצועים גדולה. נתנאל הוריד לעגלה שלוש קופסאות ענקיות, והחל לצאת מהחנות. ליד מחלקת האופניים נעצר רגע, והביט באופניים משוכללות שניצבו שם. נתנאל החל להרים את האופניים לתוך העגלה, אבל האופניים היו גדולות וכבדות.

"סליחה, אפשר עזרה רגע?" ביקש נתנאל מהמוכר.

"אדם דואג על איבוד דמיו, ואינו
דואג על איבוד ימיו. דמיו אינם
עוזרים, ימיו אינם חוזרים..."

מה לאדני?

כל רגע ביום שלנו, אנחנו יכולים לחטוף עוד ועוד מצוות ומעשים טובים! רגע שחלף, לא יחזור! הבה ננצל את הכישרונות שהקב"ה נתן לנו, ואת הזמן שהוא העמיד לרשותנו, ונעשה את המעשים הנכונים!
לא נבזבז זמן על מריבות, שעמום ודברים בטלים. נהיה זריזים וחרוצים, נתמקד במה שאנחנו באמת רוצים וצריכים בחיים שלנו!

סיפור 2 | סודות סיום מיוחדת

רבי משה פיינשטיין היה גדול בתורה, ונחשב 'פוסק ההלכה של יהדות ארה"ב'. הוא צבר ידע מקיף בכל מקצועות התורה, וכתב תשובות הלכתיות מיוחדות, לאלפי יהודים ששלחו לו שאלות.
הרב פיינשטיין ניצל את זמנו ללימוד תורה ולחיזוק היהדות. באחד הימים, הזמין את בני משפחתו ומקורביו לסעודת "סיום הש"ס". במהלך הסעודה, פנה אליו אחד התלמידים בשאלה: "כבוד הרב, לכבוד מה עורך הרב את הסעודה? הרי פעמים רבות סיים הרב את הש"ס, מה כל כך מיוחד דוקא בסיום הנוכחי?"

הרב חיך. הוא באמת סיים את הש"ס פעמים רבות מאוד, ולא נהג לערוך סעודה לכבוד כל סיום. "הפעם הזו, היא באמת מיוחדת יותר!" הסביר. "לסיום הזה לא למדתי בשעות המקובלות. לא בשעות הלימוד בישיבה, וגם לא בשעות הלילה כשאני לומד בביתי. הסיום הזה הוא סיום של הדקות הבודדות! למדתי בחמש דקות שהמתנתי לרופא. בעשר דקות בנסיעה במונית, וברבע שעה של הפסקה בלימודי הישיבה. כל דקה פנויה, השתדלתי לנצל ללימוד תורה. וכך זכיתי לסיים בדקות האלו את כל הש"ס כולו! זו הסיבה לשמחה המיוחדת!"

"אין לנו אפשרות לעזור לך", חיך המוכה. "קיבלנו הוראה ברורה שרק מה שתכניס לבד לעגלה, שלך!"

נתנאל הרים בכל כוחותיו את זוג האופניים, העמיס אותן בחבטה אל תוך העגלה, והחל לרוץ לחנות ספרי הקריאה. נתנאל העמיס כמעט מדף שלם של ספרי ילדים, הוסיף כמה ספרים לקטנטנים עבור אחותו, ומיהר לחנות הממתקים.

נתנאל ניסה להוריד אריזה ענקית של שוקולדים מעוצבים, אבל אז הבין שהעגלה כבר מפוצצת. חייבים לסדר אותה כדי שישאר מקום! נתנאל התחיל לסדר במרץ, הוא הזיע מרוב מאמץ, ולפתע נשמע צלצל מחרש אוזניים.

"תם זמן!" הכריז מנהל חברת הגלילות.

נתנאל היה המום. כל כך מהר? הוא בכלל לא הרגיש שהזמן חולף!

אביו של נתנאל העמיס את כל הסחורה על מונית גדולה, ורגע לפני שיצאו לדרך, הגיש לו מנהל חברת הגלילות כרטיס פלסטיק קטן. "יש כאן צילום של כל חמש הדקות", אמר לו. "אני בטוח שתיהנו לצפות בהן!"

כשהגיעו הביתה, דבר ראשון התיישבו כולם לצפות בצילום המרתק. הם ראו את נתנאל נכנס לחנות הצעצועים, וחולף על פני מדפי הפאזל. "אוי ואבוי, איך לא לקחתי את המארז המיוחד הזה?!" טפח נתנאל על מצחו. "זה פאזל אלף חלקים, שאני כל כך אוהב!"

כשהגיע הצילום לקטע עם האופניים, נתנאל נחרד. "תראו איך בזבזתי זמן על האופניים, לא יאומן!"

ביציאה מחנות הצעצועים, נראה נתנאל תר בעיניו אחר חנות הספרים. הם ראו איך נתנאל עובר את החנות, ורק אז מבין את טעותו וחוזר אליה. "עשר שניות בזבזתי לחינם!" צחק נתנאל. "אתם יודעים מה הפסדתי בגלל עשר השניות האלו?"

"בטח, את השוקולד!" קראה אחותו.

"בפעם הבאה, אני אהיה חכם הרבה יותר!" הבטיח נתנאל. "אני לא אבזבז רגע! אתכנן את המסלול המדויק מראש!"

"בפעם הבאה?" טפח אבא על שכמו. "אני שמח שאתה משוכנע שתזכה שוב! בינתיים, תוכל ללמוד על ניצול הזמן בחיים! כל רגע, אנו יכולים לחטוף מצוות ומעשים טובים, תורה וגמילות חסדים! כל רגע מבזבז, הוא הפסד של מיליונים!"

מה למדנו?

חכמי התורה, יודעים לנצל היטב את זמנם. הם מעריכים כל רגע פנוי, ומבינים עד כמה יקר הדבר הזה שקיבלנו - הזמן.
הבה ננצל כל רגע מחיינו, ונצבור עוד ועוד זכויות!

הידעת?

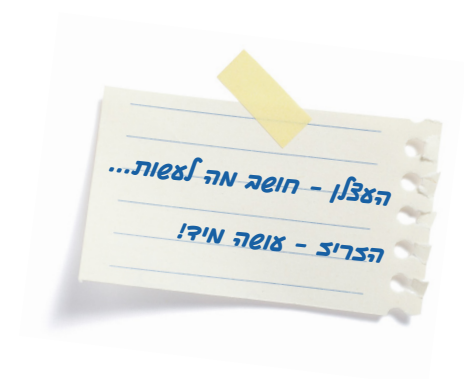
משפט נפוץ בארה"ב, קובע: "Time Is Money" - "טיים איז מאני!"

ובתרגום לעברית: "זמן זה כסף!"

משמעות המשפט היא, שכל בזבוז של זמן, הוא בזבוז של כסף!

בארה"ב, אנשים כל הזמן ממהרים. מממהרים לעבודה, רצים לפגישת עסקים, טסים להרוויח עוד ועוד כסף.

גם לנו יש מה ללמוד מהם! נרוץ כל רגע לדברים האמיתיים בחיים, לרגעים שעושים לנו טוב עם המשפחה והחברים, למצוות ומעשים טובים, ולא נזבז את הזמן על שטויות ושעמום.

מתח קו - משפטים חצויים:

סופי משפטים	ראשי משפטים
היא מלחמת האדם ביצרו.	איזהו גבור
החכם משקיע בטווח הארוך.	משמעת עצמית -
המפתח להצלחה בחיים.	כיצד ייראו חיינו?
מי לי?	אדם ממושם
צריך להתאמץ ולהזיע.	הטיפש משקיע בטווח הקצר,
הוא אדם מצליח.	כדי להגיע להישגים,
הכובש את יצרו.	אם אין אני לי,
ההחלטה בידינו	המלחמה הגדולה ביותר -

סיפור

יגאל בן ה-9 משתף אתכם בסיפורו האישי:

בהפסקות אני אוהב לשחק לבדי בקוביות ולבנות מגדלים גבוהים.

אתמול בזמן ההפסקה ישבתי במסדרון, ובניתי מגדל צבעוני ומיוחד. הוספתי חלונות ורצייתי לבנות גדר מסביב, אבל, פתאום... צביקי רץ במהירות, נתקל במגדל שלי ופירק אותו לגמרי.

"למה עשית את זה?" שאלתי אותו בכעס, "עבדתי על זה כל ההפסקה!"

צביקי ממש לא הבין אותי. "יגאל, רצתי כדי להספיק לשחק עם יוסי בכדור, ובכלל לא ראיתי את המגדל שלך", טען.

לא הסכמתי איתו, והוא עלה טון וצעק "כאן זכותי לרוץ! אתה אשם שבנית מגדל באמצע המסדרון! אין מקומות אחרים???"

הרגיז אותי שהוא אפילו לא מבקש סליחה. צעקתי עליו בחזרה, ואמרתי לו שהוא ממש לא אחראי ושהיה צריך להסתכל לאן הוא רץ ולהיזהר. צביקי, שחשבתי שהוא חבר שלי... צרח עלי שוב: "מה אתה רוצה ממני?! אתה אשם!" ורץ לו לשחק עם יוסי.

כעסתי, נפגעתי והחלטתי לא לוותר. זכותי שלא יהרסו תמיד את היצירות שלי. פתאום חשבתי שאולי... אם גם אני אהרוס להם את היצירות שלהם, הם ירגישו מה שאני מרגיש ויבינו שהם לא בסדר ושיהיו אחראים יותר.

כשנישמע הצלצול, הסתכלתי על המגדל ההרוס... דמעות הציפו את עיניי. החלטתי להשאיר את הקוביות מפוזרות במסדרון ורצתי לכיתה... "אני לא אחראי לזה, מי שהפיל ופיזר הכול - הוא זה שצריך לאסוף..."

מה דעתכם על הפתרון של יגאל? האם זה יפתור את הבעיה? האם זה ישפר את הרגשתו?

סיפור | הבלם שגדס

עשרות אלפים מתושבי מנהטן עצרו את נשימתם, באותו בוקר שטוף שמש באביב 1974, מול המחזה המדהים שנגלה לעיניהם. המחזה המפתיע החריד, הדהים וריתק אותם.

ביד מי הפיתרון?

הידעת?

ילד אחראי, אינו מי שלא נתקל בבעיות, ולא מבצע טעויות. כל אדם עושה טעויות בחיים. השאלה היא כיצד הוא מתמודד איתן... האם הוא מקבל את ההחלטה הנכונה, ופועל בצורה בוגרת ואחראית כדי לנסות לפתור את האתגר שהוא מתמודד מולו.

היום נלמד כיצד נראים חיים של ילד אחראי, גם כשהוא טועה. ניכנס לראש שלו, נלך איתו שלב שלב עד שנגיע להחלטה הגורלית, שמכריזה עליו: **כאן נמצא ילד אחראי!**

חידה

אמא הלכה לישון, וביקשה ממני לשמור בינתיים על אחותי הקטנה. לפתע, בעודה משחקת בגויות, התחילה אחותי לבכות. מתברר שהיא קיבלה מכה קטנה באצבע, משהו ממש לא רציני ולא מסוכן, אבל היא לא רוצה להירצץ וצועקת 'רוצה אמא!'

מה הייתם עושים?

אפשרות 1 - להעיר את אמא. הרי רק ככה אחותי תירגע! אבל זה כרוך באי כבוד הורים.

אפשרות 2 - להביא לאחותי ממתק. היא ודאי תירגע כשתקבל שוקולד או סוכריה. אבל זה כרוך באכילה לא בריאה, ובפינוק יתר - הרי לא טוב להרגיל ילדה לקבל ממתק בכל מקרה של בכי.

אפשרות 3 - מה אתם אומרים?... הציעו רעיונות!

תשובה

לשחק עם אחותי משחק מקורי, אולי לעשות לה פרצופים מצחיקים, הרקדה או הצגה... העיקר, למצוא פתרון שמרגיע את אחותי, אך לא פוגע בשינה של אמא ולא חורג מכללי הבריאות והפינוק הנהוגים בבית. עלי לקחת אחריות על אחותי ועל שנת ההורים של אמא!

פיליפ לא בזבז זמן יקר, הוא נכנס לרכבו ודהר לכיוון ביתו של הצלם, לשאול אותו איך הלכו הצילומים ולהתחיל לשלוח אותם למערכות העיתונים בעולם... פיליפ מגיע לביתו של הצלם, ומיד כשנכנס, עוד לפני אמירת שלום הוא שואל "איך היה? איפה הצילומים?"

אך הצלם - פניו נפולות ונראה כי הוא לא יודע היכן לקבור עצמו.

"מה קרה? הכל בסדר? איפה הצילומים?!" נזעק פיליפ.

אך הצלם ענה לו בגמגום של מבוכה "תר...תראה... א...אני... בטעות נרד... נרדמת..."

- "נרדמת? באמצע הצילומים? השתגעת?"

- "לא... א...אני... נרדמ...נרדמתי בהתחלה... לא צילמתי כלום...כלום..."

- "מה??? לא צילמת??" פיליפ עמד להתעלף מרוב תדהמה. "מה אני עושה עכשיו? שש שנים אני מתכונן וברגע אחד של הסחת דעת הרסת לי את כל התכנון!"

- "א...א...אני מצטער... פשוט...פשוט הייתי עייף..."

- "היית עייף? איפה האחריות שלך??"

אשתו של הצלם נזעקה מהחדר לשמע הצעקות הרמות. כשהבינה מה קורה, יצאה להגנת בעלה: תגיד לי מר פיליפ, ומה שאתה עשית זה כן אחראי? יכולת ליפול למוותך בכל רגע נתון, ורק בשביל פרסום וכבוד עשית מעשה בלתי אחראי בעליל."

פיליפ ששמע זאת התרגז עוד יותר, ויצא מהבית בטריקת דלת.

מה למדנו?

חברים יקרים, מי לדעתכם צודק?

ברור כי הצלם מעל בתפקידו והוא נהג בחוסר אחריות, אך המסר העולה מהסיפור הוא כי אם אתה מתנהג בחיך באופן חסר אחריות, אל תצפה שאחרים יתייחסו אליך באחריות.

הבה נהיה אחראים על מעשינו ונתנהג בהתאם, ונזכה שכולם יתנהגו אלינו באותה צורה.

הכול התחיל שש שנים קודם לכן, כאשר לוליין צרפתי בשם פיליפ פטיט ישב בחדר ההמתנה של רופא השיניים שלו, ועיניו נתקלו בתמונת שער של מגזין המציג את שני בנייני התאומים שהלכו ונבנו במנהטן.

התמונה הדליקה אצלו רעיון - מה יכול להיות יותר מלהיב ומרגש מאשר לחצות את החלל שמפריד בין הבניינים, תוך הליכה על... חבל?

את השנים הבאות הקדיש פטיט להכנות מדוקדקות להרפתקה המטורפת. הוא בנה במרתף ביתו מודל מוקטן של הבניינים, ולמד להכיר עליהם כל פרט. הוא הסתנן לבנין כשהוא מחופש לעיתונאי, לפועל ולאישי עסקים, וסייר בכל קומותיו. הוא עקב אחר סידורי הביטחון במקום, למד את הרגליהם של השומרים, שכר מסוק כדי לצלם מקרוב את חלקו העליון של הבניין, מדד את מהירות הרוח ולחות האוויר במקום, והכין כבל פלדה מיוחד במשקל 200 ק"ג עליו יבצע את התרגיל...

כמובן, פיליפ לא שכח לשכור צלם מיומן אשר יעמוד באחת הקומות הגבוהות בשעה המיועדת, ויצלם את המופע מזווית מקורית, למען יעמדו הצילומים לימים רבים, ופיליפ יוכל להתפאר בהם ולפרסמם בכל העולם.

אחרי המופע הזה, היה בטוח פיליפ, אני יהפוך ללוליין המפורסם ביותר בעולם! יזמינו אותי לספר על ההרפתקה ולהדגים את יכולותי, ואוכל לחיות לי בעושר ובנחת!

וכך באותו בוקר הרימו אלפים מתושבי מנהטן את עיניהם, וראו את פטיט מטייל, מתרועע, רוקד ומקפץ ואף נוסע על אופניים, כל זאת בגובה 420 מטרים. הוא נופף בעליזות לקהל שהתקבץ למרגלותיו, נשכב על החוט וניהל שיחה עם שחקן סקרן שבא לבדוק מה פשר היצור הזה שמסתובב במקום השמור לבעלי כנף...

המשטרה הוזעקה למקום, אך היא הייתה כמובן חסרת אונים. איזה שוטר ירוץ על חוט שמתוח בין שני בנייני התאומים כדי לעצור משוגע שעומד על החוט על רגל אחת, ומשחק עם עצמו בכדורסל?...

לאחר שאיימו לשלוח מסוק משטרתי שיוריד אותו בכוח, נאות ההרפתקן הצרפתי לרדת מהחבל. לא בטוח שפטיט התרגש במיוחד מאיום המסוק, אבל הוא החליט שהוא את ההישג שלו כבר השיג. על כן הוא קד ברוב נימוס בפני הקהל, וקפץ חזרה לגג.

המשטרה כמובן עצרה אותו, אך שיחררה אותו כעבור זמן קצר.

עזרה בבית = חסד!

שאלה:

יש סוג של חסד, שממנו רובם מתעלמים, זוהי עזרה יומיומית וקרובה מאוד. מישהו מנחש מהי? ...

סיפור:

במשך תקופה ארוכה הייתה שירה מרבה לאחר לתלמוד תורה. המורה ניסתה לדבר עימה מספר פעמים, ולדובב אותה, אך זו הייתה עבודה לא פשוטה. שירה הייתה נסגרת ולא רצתה לספר. אך המורה ברוב פקחותה החליטה להתעקש והבינה כי משהו משמעותי עומד מאחורי האיחורים הללו ולא סתם איזו עצלות.

לאחר שהמורה התיידדה עימה ודיברה עמה שיחות נפש ארוכות. נפתחה סופסוף שירה והסכימה לספר את סיבת איחוריה התכופים.

"מאד הייתי חפצה להגיע ללימודים בזמן, אך הדבר אינו עולה ביד. בכל בוקר בדרכי ללימודים אני נתקלת במקרה מעורר רחמים ואיני יכולה לעמוד מנגד.

המדובר הוא באשה שנתברכה בשלשה ילדים רכים, ובכל בוקר אני שומעת אותם בוכים. האחד צורח עד שיקבל את הבקבוק, השני צריך להישלח לבית ספרו, השלישי דורש ארוחת בוקר. אין אף אחד שיכול לעזור לה, לכן אני חשה שמחובתי לעזור לה. ולרוב אני מאחרת את האוטובוס".

המורה התפעלה מאד מהתנהגותה האצילית של שירה, היא הוסיפה והתעניינה "באיזה אשה מדובר? האם היא אלמנה או אם חד הורית? שמא צריך לדאוג לה ולסייע לה?"

לשמע ההצעה הנדיבה נבהלה נועה ומיהרה להרגיע שיש לה בעל לאשה הזו אך הוא אינו שווה בארץ מטעמים מסויימים, והיא, שירה, ביתם הבכורה...

חיוך:

אחריות על עצמי:

- אמא, היום קבלתי 100 בשני מבחנים!
- כל הכבוד, במה?
- 50 במתמטיקה ו50 באנגלית

אחריות על חברי:

- שלושה חברים יצאו לטיול במדבר:
- יוסי הביא הרבה אוכל, כדי שאם הם יהיו רעבים, יהיה להם אוכל.
- דודי הביא הרבה שתיה, כדי שאם יהיו צמאים, יוכלו לשתות.
- הרש'ה (כורדי) הביא דלת של אוטו.
- שאלו אותו יוסי ודודי, למה הבאת דלת של אוטו?
- ענה להם, "כדי שאם יהיה חם, נפתח חלון".

אחריות על משפחה:

- הרש'ה הולך עם פינגווין ברחוב, פתאום הוא פוגש חבה. הוא שואל אותו, תגיד, מה אתה מציע לעשות עם הפינגווין הזה?
- עונה לו החבה, קח אותו לגן חיות.
- למחרת הם נפגשים שוב, הרש'ה עדיין עם הפינגווין, שואל אותו החבה, למה לא לקחת אותו לגן חיות?
- עונה לו הרש'ה, לקחת. היום אנחנו הולכים ללונה-פארק...

אחריות על עתיד:

- שאלו ילד ברוסיה הקומוניסטית:
- מי אמא שלך? - רוסיה.
- מי אבא שלך? - סטלין.
- מה אתה רוצה להיות? - יתום!

מבצע לכל אורך החופשה: גם אני חניך יחדיו מסודר!

חניך יקר!

הטבלה שלפניך מיועדת לעזור לך לתכנן את סדר יומך, שב עם עצמך, או עם אחד ההורים, ומלא את תכנוניך ליום יומיים הקרובים, זה אולי יהיה קשה בהתחלה, אבל מי שמצליח בזה, יהנה מימי חופשה מלאים בסיפוק רב של תכנון ועשייה, הזמן לא הולך לאיבוד, ותחושו שאתם שולטים על הזמן.

וגם אנחנו ביחדיו נצ'פר אתכם בפרס שווה, למציגים טבלה מסודרת של תכנונים שעשיתם!! אתם יכולים לבנות כמובן טבלה משלכם, הטבלה המוצגת כאן היא רק דוגמא.

את הטבלה עליכם להגיש למדריכים בסניפכם, ותמורתו תקבלו פרס!

אז בהצלחה גדולה!!!

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	יום שישי	שבת קודש

מה למדנו?

עכשיו הבינה המורה היטב את פשר איחוריה... היא נרגעה שברוך השם הכל בסדר, ועודדה את נועה להמשיך כך. "את נערה מקסימה ובעלת לב זהב. את צודקת לחלוטין בעזרתך בבית, כי חסד קודם כל מתחיל בתוך הבית".

ישנם החושבים שחסד זהו משהו שעושים מחוץ לבית, עם החברים, עם השכנים. אך בתוך הבית מתנהגים הם כמו מלכים. וזו טעות. אל תאמין לאף אדם שאומר "אני אוהב בני אדם" ובו בזמן מקיים מערכת יחסים אומללה עם בני ביתו. כי בדיוק ההיפך: תהליך הצמיחה הפסיכולוגי הטבעי והבריא הוא להתקדם מאהבת ההורים, לאחים, לבן/בת הזוג ואז אל הילדים. משם המטרה היא לאהוב את האחרים באותה מידה שבה הורה רוצה לאהוב את ילדו.

הן כלל ידוע הוא בהלכה שהקרוב קודם, לא רק בחסד ממוני, קרי: צדקה, "עניי ביתך קודמים לעניי עירך, ועניי עירך קודמים לשאר עניים", אלא גם בכל חסד, הן בגוף, בעזרה בבית, והן בדיבור, ביחס נאות לאחים ואחיות, וכל שכן להורים בהם אנו מצווים במיוחד בציווי "כבד את אביך ואת אימך".

חג הפסח חירות

"חירות" = נשיאה בעול! הכיצד?

שאלה

"אווורףף! עוד פעם מבחנים!!! דיי כבר אין לי כוונחחחח!!!"

בשאלה זו פרץ דוד הביתה.

לפליאתה של אימו, הסביר לה דוד, כי עכשיו יש עוד פעם 2 מבחנים גדולים, למרות ששבוע שעבר ולפני שבועיים גם היה. דוד התלונן על כך קשות בפני אמו.

אימו העבירה נושא, השתדלה להנעים את האווירה והגישה לדוד ארוחה מעוררת תיאבון ומזינה.

זה היה רק מהשפה ולחוץ, אבל בתוך-תוכה אמה הייתה מאוד מהורהרת, וחשבה כיצד תוכל להסביר לדוד למה בכל זאת המבחנים הם דבר טוב, וחופש הוא לא הפיתרון.

התוכלו לעזור לאמה של דוד להסביר לו זאת?

תשובה

נענה בשתי שאלות (יהודי תמיד עונה בשאלה, אנו נהיה 'מחמירים' ונענה בשתיים!):

1. נאמר בברכות יעקב (בראשית מט יד): "יִשְׁשַׁכָּה, חֲמור גֶרֶם רַבָּא, בֵּין הַמִּשְׁפָּטִים. וַיֵּרָא מִנְחָה כִּי טוֹב, וְאֶת-הָאֶרֶץ כִּי נִעְמָה; וַיֵּט שִׁכְמוֹ לְסֹבֵל, וַיְהִי לְמֵס עֶבֶד" ונשאלת השאלה: רגילים אנו לראות בשם "חמור" כינוי של גנאי, החמור עושה את מלאכתו באופן הפשוט ביותר, ללא תיכחום כלשהו, ואינו משקיע מחשבה במה שהוא עושה. כיצד השווה יעקב את יששכר, אבי שבטם של עמלי התורה, לחמור?
2. מה טיבה של מנוחה זו, מה היא נותנת לו? האם מדת העצלות מדריכה את צעדיו?

אלא התשובה, (עיין בפי' רשב"ם שם) יששכר יודע שכדי לקבל עול תורה הוא צריך להיות מוכן נפשית לעול, עליו להסכים לכך שתמיד תהיה לו מטלה דחופה לבצע - ללמוד ולדעת עוד ועוד, ולעולם לא יהיה חופשי ממטלות וינוח רגל על רגל בחוסר מעש. בזה נמשל לחמור, שמקבל עליו את העול ואת המשא ללא תלונות, ורואה בכך דבר טבעי.

שבט יששכר, וכמוהו כל בן תורה - מודע לכך, שהתנאי הראשון להצלחה בחיים הוא לפרוק עול "דרך ארץ" (עול ענייני העולם הלא חשובים), ולעסוק רק בעול החשוב באמת: **עול תורה!** אם יהיה עסוק ומוטרד מענייני העולם, לא יוכל להשקיע ולשקוע בלימוד התורה. לכן הוא משחרר עצמו מכל עול אחר, ושוקע רק במשא הכבד (של היהלומים...) שהוא נוטל על ששכמו - לימוד התורה המתוק מדבש.

מהו עול תורה? לימוד תורה, מידות טובות ומצוות!

לכן - בשאלה ששאלנו, נציע לאמה של דוד לענות לו כך:

כיוון שדוד יודע ורוצה להצליח בחיים ולגדול גם בתורה, הוא יודע שהדבר הבסיסי ביותר הוא להתרגל להשקיע בלימודים ולדעת את החומר. כך יוכל בעתיד להתקדם ולגדול בתורה! המבחנים באמת קשים לפעמים, אבל הם מרגילים אותנו לדבר הנפלא ביותר שאנו מסוגלים לעשות בחיים: ללמוד ולהחכים!

זהו בן חורין אמיתי! מי שמבין את ייעודו בחיים, ולוקח על עצמו את העול האמיתי של החיים, הוא משוחרר מכל העול האחר של העולם, והוא כבר לא מתעצבן ומדוכדך כשיש מבחנים, כי הוא מקבל על עצמו הכל בשביל המטרה הנעלה והחשובה!

סיפור | כלא ונאי חופה

סיפור מאת: חיים ולדה, מתוך "ילדים מספרים על עצמם".

שמי מנחם. אני גר בירושלים ולומד בכתה ז'.

מאז שאני זוכר את עצמי, לא אהבתי ללכת לתלמוד תורה. הייתי ממציא כל מיני תרוצים: "כואב לי הראש", "אני מצונן", וכשהתירוצים היו נגמרים, הייתי הולך בלי חשק, לא מקשיב לאף מילה, ולפעמים גם מפריע בשיעורים.

היו תקופות, שמתחילת השיעור, בכל דקה, הייתי מביט בשעון כדי לראות כמה דקות עברו. גליתי שהשעון שלי עובד נורא לאט. פעם חשבתי שהוא פשוט מקולקל. הלכתי לשעון והוא אמר לי, ששעונים של אנשים שאין להם מה לעשות, הולכים לאט. בהתחלה חשבתי שהוא רציני ולא הבנתי איך זה יכול להיות. אחר כך תפסתי, שהוא בעצם

התכוון לרמוז שאין לי מה לעשות...

אני לא אוהב שצוחקים עלי, ולכן החלטתי שלא אלך אליו יותר (ממילא השעון שלי תקין).

במשך שנים הייתי העצלן של הכתה. לא הקשבתי כמעט, פעמים רבות לא הכנתי שעורים, ובכלל, הייתי רחוק מכל ילדי כתתי.

הרבה כעס צברתי במשך השנים על המורים, שדורשים ממני כל הזמן להקשיב ולדעת, על המנהל, המבחנים, החזרות ושעורי הבית. פעמים רבות אמרתי להורי, שאני לא אוהב ללכת לתלמוד תורה, שרע לי שם. התמרמרתי מאד על כך שהמבוגרים מכריחים אותנו ללכת לתלמוד תורה. "אני לא אכריח את הילדים שלי ללכת למקום שהם לא רוצים", אמרתי פעם לאמי ברגע של כעס.

וכך, במשך שנים, הייתי יושב (או מסתובב) בכתה, בונה מטוסים ושולח אותם, נזרק מהכתה, מקבל עונש וחוזר חלילה...

האמת היא, שהיו רגעים שכן הייתי מקשיב, בעיקר כאשר המחנך היה גוער בתלמיד אחר או נותן מוסר לכתה על מעשה לא טוב שארע. אלה הרגעים בהם הייתי "מתעורר לתחיה", מקשיב ונהנה מכל רגע של ביטול הלימוד (חוץ מהמקרים בהם היה המורה צועק עלי. אמנם הייתי מתעורר לתחיה, אבל בהחלט לא נהנה...).

יום אחד, בשיעור האחרון, הורה לנו המחנך לסגור את הספרים, כי הוא רוצה לעשות בכתה סקר קטן. מובן שהזדרזתי הפעם למלא את רצונו של המחנך, אך התברר לי שאני לא יכול לסגור את הספר, כי לא פתחתי אותו...

"אני רוצה לשאול כל אחד מכם, איזו החלטה הוא היה מחליט לו היה ראש ממשלה".

הילדים דוקא התלהבו מהשאלה והחלו לענות, כשהמורה רושם על הלוח.

יוסי אמר: "אני הייתי סוגר את כל הכבישים בשבת".

מאיר אמר: "אני, אם הייתי ראש ממשלה, הייתי בונה המון בתי כנסת וישיבות".

דודו אמר: "הייתי מרחיב את חוף הים הנפרד, כדי שלא יהיה צפוף".

שרוליק אמר: "אני הייתי מחלק את כל הכסף של הממשלה לאזרחים".

יואב אמר: "אני הייתי עושה שלום עם הערבים".

גידי אמר: "אני דוקא הייתי יוצא למלחמה עם עזה".

אלי אמר: "אני הייתי מחלק דירות חינוך לאברכים".

צביקי אמר: "אני הייתי מבטל את כל המפלגות ועושה מפלגה אחת לכולם. שיהיו מאוחדים".

ואז הגיע תורי. לא היה לי ספק מה אני הולך לומר: "אני הייתי מבטל את בתי הספר", אמרתי.

צחוק פרץ בכתה. גם המחנך חיך.

הוא המשיך לשאול את כל תלמידי הכתה. שנים היו נותנים אוטו לכל אזרח, אחד היה סוגר את המדינה, ושאר הילדים היו מייבשים את הים, בונים מגדלים, מסדרים רכבת חשמלית לתלמוד תורה, כמובן אם הם היו ראשי ממשלה.

כשסיימו כולם, אמר המחנך: "תראו כמה התשובות מתאימות לחיי התלמידים, מי שגר רחוק רוצה כביש מהיר, מי שהולך הרבה לים רוצה חוף מרווח, וכך הלאה!" הבטנו בלוח, וראינו שהמורה צודק.

דודו, למשל, בדיוק לומד שחיה ואוהב להתפאר בכך שהוא השחיין הטוב ביותר, לכן הוא מציע להרחיב את החוף. אח של אלי התאסר והם מחפשים דירה בשבילי, לכן הוא רוצה דירות חינוך. צביקי הוא פוליטיקאי כזה, שגם בכתה מנסה תמיד לעשות אחדות (ולא כל כך הולך לו), גידי היה יוצא למלחמה לא רק עם עזה אלא עם כל העולם, כי זה מה שהוא עושה בכל הפסקה, יואב היה עושה שלום (עם רוסיה...) בגלל שהוא טיפוס כזה שאוהב שלום ורודף שלום, וההורים של יוסי ומאיר הם עסקנים ציבוריים, שנאבקים לסגור כבישים בשבת ולבנות מוסדות חינוך.

וכמובן אני, מנחם. רוצה לסגור את התלמוד תורה, אלא מה?

השיעור הסתיים, וכולנו התפזרנו שמחים וטובי לב, משוחחים על השיעור המעניין וצוחקים על התשובות המעניינות לא פחות.

התשובות שלנו נותרו על הלוח עד לאחר הצהריים. המורה של אחר הצהריים נכנס לכתה, הביט ארוכות בכתוב על הלוח, חיך לעצמו מדי פעם והביט על התלמידים.

כאשר הגיע אל התשובה שלי, הוא מיהר לחפש אותי במבטו. הוא לא נראה כעוס במיוחד, גם לא צחק. לא הצלחתי לפענח את המבט שלו. כאשר סיים את קריאת הכתוב על הלוח, הורה לנו לפתוח את ספרי הנביא והחל ללמד.

כרגיל, חלמתי חצי שיעור והפרעתי בחציו השני. לקראת סוף השיעור, מחק המורה את הלוח והחל לרשום שאלות.

ילדי הכתה הוציאו את המחברת והחלו לרשום. במרץ, המורה נתן לנו זמן לרשום את התשובות, וכמה מהילדים כבר החלו לגשת אליו, כדי שיעניק להם

"מה, כבר עשיתם את ה...ה...מבצע הזה למישהו?"

"לשלושה תלמידים לפניך בעשר השנים האחרונות, בתיאום מלא עם המחנך, ההנהלה וההורים. הם נבחרו לאחר בדיקה קפדנית, שקבעה כי הם מתאימים לתנאי המבצע. עליך להבין. זה לא מבצע שמתאים לכל תלמיד".

זה נשמע לי כמו בדיחה. "המורה רוצה לומר לי, שהמנהל נתן לתלמיד ללכת הביתה לזמן בלתי מגבל, לעשות מה שהוא רוצה בלי ללמוד מילה, וזה לא היה העפה מהתלמוד תורה?"

"בדיוק", אמר המורה. "אנחנו מוכנים לחתום לך שתוכל ללכת ולשוב כשתרצה, בלי לאבד את זכויותיך בתלמוד תורה".

זה נשמע לי פנטסטי מכדי להיות אמיתי. 'למה לא?', חשבתי, 'אם זה לא עונש, מה אכפת לי להסכים לחופש גדול באמצע החורף?'

"אני אשוחח עם המחנך, ההנהלה וההורים שלך, וכבר מהשבוע הבא נוכל להתחיל בתוכנית", אמר המורה.

הלכתי הביתה. לא אמרתי דבר להורי, אך הייתי שקוע במחשבות עמוקות על הרעיון של המורה, וככל שהתעמקתי, לא הצלחתי להבין מדוע הוא הציע לי הצעה כזו, ומה בדיוק מסתתר מאחוריה.

באותו יום אמרה לי אמי: "אז, מנחם, מיום ראשון אתה בבית?"

"אם את מסכימה", אמרתי.

"הסכמתי", אמרה אמי. "אני חושבת שזה דוקא רעיון טוב שתנסה לעשות מה שאתה שואף אליו. חופש גדול מכאן ועד להודעה חדשה".

ביום שישי הלכתי לשיחה אחרונה עם המורה. הוא אמר לי: "אני מקווה שתהנה בחופש שאנחנו נותנים לך. כפי ששמת לב, כל התנאים לטובתך. אנחנו לא זורקים אותך, אנחנו מתחייבים לקבל אותך חזרה כשתרצה, זה לא יפגע בזכויות שלך כאן. רק תנאי אחד יש לי. כדי שהתוכנית תצלח, עליך להתחייב להישאר בבית ולא לבוא לתלמוד תורה, חודש ימים לפחות".

"ו...ו... אחרי חודש אצטרך לחזור?" ביררתי.

"חלילה", אמר המורה, "תוכל להישאר אפילו שנה, המינימום הוא חודש".

"ודאי שאני מסכים", אמרתי.

השבת עברה עליי בציפייה לתחילת החופש הגדול המצפה לי. יום ראשון הגיע. שמעתי את אחיי ואחיותיי קמים בשבע בבוקר ועוזבים אחד אחד את הבית. שמעתי את אחי הקטן יוסי אומר "שיום" (שלום), ולי אף אחד לא

ציון על תשובותיהם. המורה שחרר להפסקה מוקדמת את התלמידים שסיימו לרשום תשובות, עד שהכיתה כולה התרוקנה. חוץ ממני.

המורה ניגש אלי, והביט במחברת.

"אתה רוצה לומר לי שזה מה שהספקת לעשות מאז שהתחלנו לרשום?" שאל. שתקתי. ידעתי שכעסו מוצדק. הדף היה ריק לחלוטין. נו טוב, לא ריק ממש, היו בו כמה קשקושים.

"זה מה שהספקת לעשות?" גער בי המורה. "רוב ילדי הכתה הספיקו לרשום את כל השאלות ואת התשובות, ואתה..."

הוא הביט בי ואני בשולחן, או בעצם בקשקושים שעל המחברת שעל השולחן, ופתאום אני שומע אותו אומר לי: "הסתכל על הלוח".

הסתכלתי.

"אתה רואה מה רשום לאחר השאלה הששית, האחרונה?"

בטח ראיתי. היה רשום שם, לצד עוד כמה תשובות ששרדו מהשיעור הקודם: "מנחם: אני הייתי סוגר את התלמוד תורה".

"אני הולך לעשות איתך ניסיון מעניין", אמר המורה.

'מה הוא כבר יכול להציע לי - שאשתדל? אולי מבצע עם פרסים, הרהרתי.

"הרעיון שלי הוא לתת לך שחרור בלתי מוגבל מהלימודים, ממש כמו שרצית. תוכל להישאר בבית ככל שתרצה".

הבטתי בו בחשד. "המורה רוצה להעיף אותי מהתלמוד תורה?" שאלתי.

"ממש לא", הצהיר המורה. "אני מציע לך מבצע, בו תוכל להעדר מהתלמוד תורה כמה זמן שתרצה, אפילו חודשים שלמים, מבלי שנעשה לך כלום. לא המנהל, לא המחנך ולא אני. פשוט תשב לך בבית ותעשה מה שאתה רוצה".

"ומה עם ההורים?", שאלתי.

"אנחנו נדבר איתם שלא יענישו אותך. נסביר להם שמדובר במבצע ולא בהרחקה. נאמר להם שזה נעשה בהסכמתך ובהסכמתם, ואם לא היית מסכים, לא היינו עושים זאת בניגוד לרצונכם".

"ומדוע שהמחנך והמנהל יסכימו לזה?" שאלתי.

"האמת היא, שבפעמים הקודמות הם ממש לא הסכימו, והייתי צריך לשכנע אותם בתחנונים, אבל אחרי שראו את ההצלחה הגדולה בפעמים הקודמות, הם כבר סומכים עלי".

הפריע, ישנתי להנאתי עוד ועוד ועוד.

התעוררתי בשעה תשע, התגלגלתי בתוך השמיכה עוד חצי שעה, ולאחר מכן קמתי, נטלתי ידיים, התלבשתי, התפללתי וניגשתי למטבח לאכול. הכנתי לעצמי חביתה וירקות, וכשסיימתי לאכול, הלכתי שוב לחדרי, כדי לחשוב מה אני הולך לעשות.

ניגשתי לארון המשחקים. היו שם המון משחקים, אך הייתה בעיה אחת, שבכולם צריך לפחות שני שחקנים, ולי לא היה עם מי לשחק. נזכרתי שיש לי איזה "גיימבוי" עם המון משחקים שכבר יובל לא שיחקתי בו. מצאתי אותו והתחלתי לשחק.

חצי שעה שיחקתי עד שנמאס לי. השעה הייתה אחת עשרה בבוקר. נזכרתי שעכשיו יש שיעור מרגיז ואני משוחרר ממנו. זה עשה לי טוב. ישבתי על מיטתי וחשבתי מה לעשות.

הלכתי למטבח. אימי הייתה שם והכינה את ארוחת הצהרים.

"את רוצה שאעזור לך?" הצעת.

"לא, תודה", אמרה. "אני מסתדרת לבד".

הלכתי שוב לחדרי, ומשם למרפסת. הבטתי ברחובות. הם נראו ריקים. החלטתי לרכב על האופניים.

התחלתי לנסוע ברחובות. בדרך כלל הייתי נוסע עם חברים, אבל החברים המסכנים שלי רכבו עכשיו על הכסא שלהם בכתה... ואני כמו מלך על האופניים. הרחוב היה ריק מאנשים. רק זקנים ישבו על ספסלים והביטו בי בתמיהה, ועוד כמה נשים עם סלים. חצי שעה רכבתי, עד שהתעייפתי וחזרתי הביתה.

השעה הייתה שתיים עשרה. הלכתי לחדרי, הסתכלתי שוב בארון המשחקים, אחר כך נטלתי את הגיימבוי לידי ושיחקתי בו משחק אחד, שנמאס לי מהר. נשכבתי על המטה והרגשתי די עייף. ישבתי כך ללא תנועה בערך שעה, עד שנשמע פעמון הדלת. זינקתי לפתח. בדלת עמדה אחותי. הרגשתי שאני שמח לקראתה.

"למה אתה לא לבוש? מה, אתה חולה?" שאלה אחותי.

לא עניתי לה.

מספר דקות לאחר מכן הגיעו אחיי ואחיותיי, והבית התמלא ברעש ובהמולה, שדי נעמה לי לאחר כל השקט של הבוקר.

אכלנו ארוחת צהרים, וכל האחים והאחיות שלי סיפרו מה עבר עליהם

בתלמוד תורה, בשיעורים ובהפסקות. אפלו מושי הקטן הצחיק את כולנו כשסיפר על העונש שקיבל מהגננת, בגלל שפיזר את הקוביות בחול.

בשעה שלוש שבו האחים שלי לתלמוד תורה, חוץ מאחי הקטן, שנשאר בבית ושיחק בפאזל של ארבעה חלקים... אחיותיי מיהרו לחוגים שונים בהם הן משתתפות, ואני נותרתי שוב לבדי. ניסיתי לשחק מעט עם אחי הקטן, אבל ראיתי שהוא מעדיף לשחק לבד. ירדתי למטה.

בגינה היו המון אימהות שישבו עם ילדיהן הקטנים. עשיתי כמה סיבובים על האופניים, והבחנתי שכמה נשים מביטות בי ומדברות בינן לבין עצמן. חשבתי: 'אולי הן חושבות שעפתי מהתלמוד תורה. אני צריך להגיד להן שזה לא נכון', אבל התביישתי.

הערב הגיע. הלכתי לתפילת ערבית ופגשתי כמה מחבריי, שכמובן לא ידעו מדוע אני נעדר. "אתה דוקא נראה בריא", אמר נפתלי. "הצלחת להתחמק מהלימודים, הא?"

חייכתי ולא אמרתי דבר. הם שוחחו בינם לבין עצמם על מה שארע, על המזכיר שניסה להודיע משהו ברמקול והמילים יצאו כפול בגלל תקלה: "תלמי...תלמי... דים...דים...יקה...יקה...רים...רים..." ועל ביז'ו מהערייה, שעלה על סולם לתקן את התקלה ונשאר תקוע למעלה בגג, בין הקומה השנייה לשלישית, בגלל שהחבר שלו סיסו לקח את הסולם בלי לדעת שביז'ו תקוע למעלה. הם צחקו ואני נסחפתי איתם, אף שהצטערתי שלא ראיתי את המחזה.

"בדיקו כשאתה לא נמצא יש אירועים מעניינים", ציין גבי.

החלטתי שאשים לב לאסוף סיפורים ממה שאני רואה במשך היום, כדי שאוכל גם אני לספר לחבריי. חזרתי הביתה והלכתי לישון.

למחרת קמתי בשעה תשע ושלושים. התפללתי, אכלתי, שיחקתי גיימבוי רבע שעה, עד שנמאס לי. רכבתי על האופניים עד אחת עשרה וחזרתי הביתה, לאחר שאיש אחד שאל אותי מה אני עושה בשעה כזו על אופניים, והאם אני "ילד רחוב".

נכנסתי שוב למטבח ושאלתי את אימי אם יש משהו לעזור, והיא אמרה שלא. אמרתי לה שמשעמם לי, והיא ענתה: "שמתי לב".

חזרתי לחדרי, לקחתי את הגיימבוי, אבל מיד הנחתי אותו חזרה. הוא לא מעניין. יצאתי מחדרי, עשיתי סיבוב בדירה, הלכתי לחדר של אחיי הקטנים, ראיתי מכוניות על השידה והתחלתי לשחק בהן בלי לשים לב.

פתאום נכנסה אימי וראתה אותי.

שאתה רוצה, אז מה אתה מתעצבן?"

"אבל אין לי מה לעשות", בכיתי. "אני ממש... משתגע!"

אמי ראתה שאני במצב רע ממש, הושיבה אותי על המטה והחלה להרגיע אותי. אט אט נרגעתי והתחלתי להתבייש בהתפרצות.

"בדמיון שלי זה נראה הרבה יותר טוב להישאר בבית ולעשות מה שאני רוצה", אמרתי. "עד עכשיו אני לא מבין מדוע בחופש הגדול אני כל כך נהנה, וכעת לא".

"אולי כי בחופש הגדול כולם נמצאים בחוץ", אמרה אמי. "כל אדם, בפרט אם הוא ילד, זקוק למסגרת ולחברה. בחופש הגדול אמנם אין מסגרת, אבל לפחות יש חברה, וגם ככה משתעממים הרבה בחופש. אתה זוכר כמה השתעממת לפני שנתיים בחופש הגדול, וכמה התחננת לפני שנה שארשום אותך לקייטנה? כל ילד צריך מסגרת, אחרת הוא מרגיש רע עם עצמו - כמו שאתה מרגיש עכשיו. ההרגשה שלך מובנת בהחלט, התסכול שלך נורמלי מאוד!"

"אני רוצה לחזור לתלמוד תורה", שמעתי את עצמי אומר.

"תחזור, מי מפריע לך?" שאלה אמי.

"לפי ההסכם, אצטרך להישאר חודש שלם בבית", הסברתי. "אם אחרי ארבעה ימים בלבד אני מרגיש ככה, אצא מדעתי אחרי חודש!"

אימי שתקה. "אנסה לדבר איתם", אמרה ויצאה מהחדר.

כבשתי את ראשי בכר ושמעתי אותה מדברת זמן רב בטלפון.

היא חזרה, ועיניה נראו עצובות. "שוחחתי עם המורה שלך, והוא אמר שהסכם הוא הסכם. אתה התחייבת לו שלא תשוב לתלמוד תורה חודש ימים, ואפילו שאלת אם תוכל להעדר חודשיים. בקיצור, הוא רוצה שתקיים את ההסכם".

השבוע חלף. הפכתי לילד עצוב ושוב. כמעט לא יצאתי מחדרי. שמעתי את אמי משוחחת עם אבי, וביום חמישי בערב הם אף יצאו להיפגש עם המנהל. כשחזרו, לא שאלתי אותם מה דיברו, פחדתי שיאמרו לי דברים שלא ארצה לשמוע...

השבת הגיעה, והיא הייתה הכי עצובה בחיים שלי. התביישתי להסתכל על הוריי, והרגשתי מטופש בגלל ההסכם לו התחייבתי.

ביום ראשון בבוקר, התפללתי בלב שבור ובבכיות, כפי שלא התפללתי מעולם. מצאתי את עצמי מתכוון בלב שה' יקבל את תפילתי, ואחזור לתלמוד תורה. הייתי ממש מסכן ואומלל בעיני עצמי. בקושי הסכמתי לאכול ארוחת בוקר.

"אתה רוצה שאנסה שוב לבקש מהמורה?" שאלה אימי.

"א...א...א...ני מסדר את המכוניות", אמרתי, אך ידעתי שהיא ראתה היטב כיצד אני, מנחם, מסיע על המיטה את המכוניות של אחי בן השלש. חשתי בלב משהו שלא ידעתי להגדירו.

ושב שעת הצהריים, השיחות בין הילדים שאיני יכול לתרום להן. כאשר חזרו לתלמוד תורה, ירדתי לגינה, ושם כבר נגשה אליי אחת השכנות ושאלה: "מה קרה בלימודים?" גימגמתי משהו ועליתי הביתה, מסתגר בחדרי, יורד רק למנחה וערבית כדי לפגוש את חבריי, לשמוע את עליצותם ואת תלונותיהם על הלימודים הקשים, על המורים והמנהל, ולי אין מה לתרום לשיחה. מה אספר, שהסעתי מכונית צעצוע מכאן לכאן ובחזרה?

יום שלישי לחופש: קמתי מאוחר יותר. ידעתי שאין לי מה למהר. התפללתי לאט, אכלתי לאט, הצלחתי איכשהו לסחוב את הזמן עד שתיים עשרה. לאחר מכן יצאתי עם האופניים, אך לא היה לי חשק לרכב עליהם, כי ידעתי שלא אהנה לפגוש את הרחוב השמם של שעות הבוקר.

חזרתי לחדרי ושכבתי על המטה עד שעה אחת. לארוחת הצהריים לא היה לי שום תיאבון. חשתי איך משהו עולה ומתקדרר לו בבטני. לא ידעתי מה פשרו. אחר הצהריים נחתי עד מנחה וערבית וירדתי אל חבריי, שהתחילו להציק לי בשאלות מדוע איני מגיע לתלמוד תורה. התחמקתי מהם ושבתי לביתי.

שעות הערב היו קשות, לא היה לי עם מי לדבר ועל מה, וכשסוף סוף הגיע הלילה, עצמתי את עיניי אך לא הצלחתי להירדם.

יום רביעי לחופש: קמתי בשעה אחת עשרה. מעולם לא התעוררתי בשעה כזו. מסביבי הכל היה שקט, פרט למהלומות פטיש שנשמעו מבית ממול העובר שיפוץ.

הבטתי דרך החלון ברחובות השוממים. קולות ילדים שרים הגיעו מסוף הרחוב, מתוככי מוסד חינוכי. חשתי בודד, לא קשור לשום מקום, בלי חברים ובלי תכלית.

סרקתי בעיניי אחר משהו לעשות, ומצאתי את הגיימבוי. הדלקתי אותו והתחלתי לשחק בקופים המקפצים להם מעץ לעץ, ופתאום...

זרקתי את הגיימבוי בכל הכח על הארץ וצרחתי: "ד...ג...ג...!"

אימי התפרצה לחדר ושאלה בבהלה: "מה קרה?"

התגוללתי על הארץ, מתייפח. "אני לא יכול יותר, אני משתגע. אין לי מה לעשות, אין לי חברים, נאמס לי!" כך אמרתי בבכי.

"אבל זה מה שרצית לעשות כל הזמן, לא?", שאלה אמי. "הרי תמיד אתה מתאר לי כמה קשה לשבת כלוא כל היום בכיתה. כעת יש לך חופש לעשות כל מה

"ומה עם ההסכם שלנו?" הקשה.

"לפנים משורת הדין", ביקשתי.

"זו בעיה", אמר המורה. "עלי להשיג איזו מטרה. אתה חושב שלחנים עשיתי את כל הבלגן הזה? אתה יודע כמה עמלתי כדי לשכנע את הוריי? כעת אני רוצה שהמטרה תושג לפחות. אחרת..."

"המטרה הושגה", התעקשתי.

"אתה יודע מה המטרה?" שאל.

"אני מרגיש", אמרתי והצבעתי לכוון הלב.

"מה אתה מרגיש?"

"געגועים", אמרתי. "עזים מאוד! אני רוצה לחזור!"

המורה הוסיף להתעקש. "אני לא רוצה להכאיב לך, אבל אתה מוכרח לנסות לשכנע אותי במה שונה הרצון שלך עכשיו, מהרצון שלך עד היום. שבע שנים אתה רוצה לברוח מהתלמוד תורה. אפילו לסגור אותו רצית. ברכת סוף סוף מהכלא. מה רע לך בחופש?"

"אין לי הסבר", אמרתי. "רק הרגשתי שהחופש הזה הוא... מעיק ועצוב... ממש כמו... כמו כלא. אני מאוד מבולבל, וקשה לי להסביר מה אני מרגיש".

"אעזור לך", הציע המורה. "אסביר לך מה אתה מרגיש".

"מיליוני ילדים בעולם שונאים את בית הספר, כפי שמאות מיליוני אנשים שונאים את העבודה. יש המון מבוגרים שהולכים בלי חשק לעבודה, מרגישים שמנצלים אותם, רוצים קצת מנוחה, קצת חופש, כך במשך שנים. עד שמגיע יום אחד, והם מתפטרים מהעבודה ויושבים בבית, ואז הם מרגישים הרבה יותר גרוע ממה שאתה הרגשת. עצב, בושה, פחיתות כבוד, רמיסת האישיות שלהם. הם מרגישים כמו כלי שאין בו חפץ. והם פתאום מבינים ש'אדם לעמל ילד', ומי שאינו עמל ואינו יוצר - הוא פשוט מסכן".

"אם מבוגרים טועים כל כך, אי אפשר להאשים ילדים ששונאים את התלמוד תורה. אבל רוב הילדים מסתדרים עם זה, ומצליחים להסתדר עם מטלות הלימודים פחות או יותר. יש כאלו שלא מסתדרים, ולא משתפים פעולה. ילדים אלו עלולים לסבול גם בעתיד, ולא לשתף פעולה עם מסגרות אחרות בחיים".

מה שאתה עברת בימים האחרונים, הוא רק דוגמא לסבל שעתידי לעבור בחייך ילד המואס במסגרת. אני חושב, שאם כל ילד כזה היה מקבל 'חופש' כמו שאתה קיבלת - הם היו 'תופסים את עצמם' ומבינים את מה שאתה הבנת,

הנהנתי בראשי. רציתי לבקש זאת בעצמי, אך התביישתי. אימי נגשה לטלפון וחזרה כעבור מספר דקות. היא לא אמרה דבר, אך ראיתי דמעות בעיניה, למרות שהיא ניסתה להסתיר זאת. "הוא לא מסכים בשום פנים ואופן", אמרה.

"מה העניין שלך?", שאלתי. "אני רוצה לחזור, איזה עניין יש לו למנוע ממני את זה?"

"תשאל אותו", הציעה אמי.

אימי יצאה מהחדר, ואני התחלתי לבכות כפי שלא בכיתי מעולם. פתאום הבנתי היטב מה הייתה מטרת התוכנית: לגרום לי להרגיש את מה שאני מרגיש כעת - געגועים לתלמוד תורה. לו היו אומרים לי לפני שבוע, שאי פעם אתגעגע לתלמוד תורה, הייתי צוחק צחוק גדול, וכעת זה בדיוק מה שאני מרגיש.

עברו עוד יומיים, העצובים ביותר בחיי. חשתי שליבי מתפוצץ, רציתי בכל מאודי לשוב לתלמוד תורה. הרגשתי שזו אכזריות מצד המורה שלא לאפשר לי זאת. דיברתי על כך עם אמי.

היא גילתה לי, שבהתחלה התנגדה בכל תוקף לתוכנית הזו. "אמרתי למורה: 'מה תעשה אם השעות בבית דווקא תמצא חן בעיניו?' והוא ענה לי, שלפי ניסיונו, ילד כמו מנחם, בתוך שבועיים לכל היותר, יחוש ריקנות ויבין שאין תחליף לתלמוד תורה. כאשר שאלתי אותו מה פירוש 'ילד כמו מנחם', הוא הסביר בפשטות: 'ילד חכם ובעל כבוד עצמי'. הוא הסביר לי, שילדים טיפשים באמת, עלולים לאהוב את הבטלה או לפחות להתרגל אליה, אבל לא מנחם. הוא פיקח, הוא אחראי ויש לו אישיות. ברגע שהוא ירגיש שהאישיות שלו בסכנה, שהכבוד העצמי שלו מושפל - הוא יבין את האמת", כך ציטטה אמי בשם המורה.

"הייתי ספקנית", סיפרה אמי, "אבל כעבור ארבעה ימים, לא שבועיים, ראיתי עד כמה צדק. אני אמנם עצובה בשבילך, אבל מאוד גאה בך", אמרה. "אני כבר לא שואלת על המורה הזה שאלות, אני רק מציעה שאתה תשכנע אותו שכבר למדת את המסר".

ידעתי שהוא לומד בכולל ערב בשכונתו, המרוחקת ממקום מגורי. נסעתי לשם והמתנתי לבואו. כאשר הגיע, חיך אלי, הוביל אותי לקצה בית המדרש, במקום שקט, ושאל: "נו, איך אתה מרגיש?"

לא חייכתי. "המורה יודע", אמרתי.

"אני יודע", אישר.

"אני מבקש לשוב ללימודים", אמרתי.

משחק | מערכת סטריאו

מה במשחק:

לשיר שיר בקבוצת חברים / בני משפחה, בקול ובשקט.

חומרים נדרשים:

דף גדול או לוח, וטוש.

מהלך המשחק:

1. בחרו ילד שיהיה אחראי במשחק.
2. עלינו לבחור רשימת שירים שכל הקבוצה מכירים היטב.
3. נרשום שלושה - ארבעה שירים שנבחרו, על הלוח.
4. מתחלקים לשתי קבוצות.
5. הילד האחראי עומד מול הקבוצות. כאשר הילד האחראי מרים את יד ימין, הקבוצה שמול היד הזו שרה בקול, והקבוצה השנייה שרה בנעימה שקטה.
6. כך להיפך, כאשר הילד האחראי מרים את יד שמאל.
7. שתי ידיים מורמות, שתי הקבוצות שרות בקול. שתי ידיים מורדות, שתי הקבוצות שרות בשקט.
8. נשיר כך שיר אחר שיר, בכל קטע הילד האחראי מחליף בין הקבוצות - מי ישיר בקול ומי בשקט, חלק מהשיר שתי הקבוצות בקול, חלק אחר שתיהן בשקט. ההרמוניה מופלאה!

מה למדנו?

היכולת לשלוט בעצמינו, היא זו שנותנת לנו לשיר את החיים בצורה היפה והמוקפדת ביותר. לעשות [לשיר] כשצריך, ולא לעשות [לשיר בשקט] כשלא צריך. הנשיאה בעול, וביצוע מטלות, יוצרות תוצאות מדהימות.

שבעצם החופש הזה - הוא הכלא".

"הבנתי את זה", אמרתי, "יותר ממה שהמורה חושב".

"הבנתי את זה משום שאתה ילד פיקח", אמר המורה. "מתי היית רוצה לחזור ל'כלא'?"

"אתמול", אמרתי.

חזרתי למחרת לתלמוד תורה. חצי שנה עברה מאז, ואי אפשר להכיר אותי. אני מרגיש כמו אסיר שיצא מהכלא ונהנה מכל דבר קטן שמעניק לו החופש. אני נהנה להיות עם החברים, מהצלצול, מההפסקה, ותתפלאו, למדתי גם ליהנות מהלימודים, ליהנות להצטיין ולקבל הערכה.

בדבר אחד אתם יכולים להיות בטוחים: בחיים שלי לא ארצה עוד להיות בכלא ששמו "חופש".

כל אחד הוא עולם

חידה 1

סיפור | החזן הצרוד

סיפור מאת שמחה פשיטיק

קהילה יהודית קטנה התקיימה לה בעיירה רחוקה. תושביה לא היו רבים, ובית כנסת אחד ויחיד היה בכל העיירה כולה. לכל אחד מן המתפללים, היה תפקיד מיוחד: האחד שימש כגבאי, האחר קרא בתורה, השלישי חזן בתפילות ימי החול, הרביעי אחראי על הניקיון, וכן הלאה. מיכאל, איש נעים קול ונעים הליכות, נשא בתפקיד החזן של קבלת שבת, ושירתו בתפילה הייתה ערבה לכל אזור יהודית. היו אפילו קצת מגויי הסביבה, שנקבצו מאחורי חלונות בית הכנסת כדי להאזין לתפילתו הנאה.

והי היום, ומיכאל החזן הסתלק מן העולם הזה ועבר לעולם שכולו טוב. כאשר חזרו מן הלוויה, קם משה הגבאי ושאל: 'מי יהיה החזן שלנו בתפילת קבלת שבת מעתה ואילך?'

חשבו וחשבו, ולא מצאו פיתרון. 'כל התושבים כאן כבר נושאים בתפקידים', טען יעקב, 'לכן רצוי למצוא מישהו מבחוץ, שיסכים לבוא לעיירתנו ולשמש לנו כחזן בקבלת שבת'.

עד מהרה נשלחו ליישובי הסביבה שליחים ובידיהם כרוזים, המודיעים כי דרוש לקהילה היהודית שבעיירה חזן נעים זמירות, אשר קולו צלול ויפה, וכי כל המעוניין להגיש את מועמדותו, יתכבד לבוא לבית הכנסת המקומי ולשיר בפני יהודי הקהילה. שכן נאה הובטח למתאימים.

בעיירה הסמוכה עמד יהודי בשם יחזקאל, וקרא את המודעה בעיון. משרת החזנות קרצה לו, ולא דווקא בגלל המשכורת הנכבדה שבצידה. תמיד אהב להתחזן, אבל מעולם לא הייתה לו הזדמנות לעשות זאת בציבור.

כשהיה קטן, אמר לו אביו: 'יחזקאל, כשתגדל תהיה חזן' ויחזקאל רצה לראות את הברכה הזאת מתממשת. הוא ראה זכות להיות שליח ציבור, ולהיות העומד בראש התפילה בבית הכנסת, בשעה שמקבלים את פני שבת המלכה. לכן שם פעמיו אל העיירה השכנה, וצעד רגלית לעבר בית הכנסת.

בהיכל עמדו כבר כמה וכמה חזנים שניסו את מזלם. כל אחד שהגיש את

מועמדותו, נעמד בפני נכבדי הקהל, ונשא קולו בשירה ובחזנות כמיטב יכולתו. היו ביניהם חזנים של ממש, ונראה היה על פני נכבדי הקהילה ממי הם נהנים וממי לא. כשהגיע תורו של יחזקאל, הוא עלה על הבימה המיועדת, פתח את פיו, והחל משורר שירי שבת שהכיר מבית אבא.

המתפללים הביטו זה בזה בפליאה. מה הוא חושב לעצמו? שאלו בלא קול. הרי קולו סדוק, הוא נשבר לפעמים כשהשיר עולה לטון גבוה, למה הוא חושב שנקבל אותו?

אך בכל זאת, איפשרו ליחזקאל לשיר ברגש עד הסוף, ואז הודיעו לו: "לצערינו לא נבחרת לתפקיד. המועמד הבא בבקשה!"

יחזקאל נשאר לעמוד על הבימה המוגבהת ופנה לעבר הקהל, ובפרט לעברם של נכבדי הקהילה: "מורי ורבותי! הרשו לי לספר לכם סיפור, בטרם ארד ואלך ליי".

ילדים יקרים, איזה סיפור יכול החזן הצרוד לספר, כדי שיקבלו אותו?

תשובה

הבה נקשיב להמשך הסיפור...

"ובכן" פותח יחזקאל את סיפורו: "לפני שנים רבות חי לו יהודי אחד בכפר קטן על שפת הים. בכל בוקר, בשעה מוקדמת מאד, הוא היה קם ויוצא אל הגבעה הסמוכה לים, שם היה מתפלל לבורא עולם, מדבר איתו, מבקש ממנו בקשות וחוזר בתשובה. יום אחד, כשהוא עמד בתפילה כמו בכל בוקר מול הים, גילה לפתע לחרדתו כי גל עצום מתקרב אל הכפר, ומאיים לשטוף אותו ולהטביע את יושביו. לא היה לו זמן רב כדי לרדת מהגבעה ולרוץ אל הכפר, ולכן הוא זעק בכל כוחו: 'הצילו!!! גל גדול מתקרב אל הכפר!!!' ולא הפסיק לצעוק בקול ניחר עד שאחרון התושבים קם משנתו ונמלט מהכפר".

משום מה, דמעות ניקו בעיניו של יחזקאל כשהגיע לחלק הזה של הסיפור.

חידה 2

יוסי היה מצוברח. מאוד מצוברח. מה קרה?

ובכן, יוסי הוא ילד 'סנדוויץ' אתם יודעים מה זה 'ילד סנדוויץ'? ילד שנולד אמצעי במשפחה. לא מכבדים אותו כמו האח הבכור, וגם לא מפנקים אותו כמו האח הקטן. כמו הממרח הכלוא בין שתי פרוסות הלחם...

יום אחד, שיחק עם חבריו ללימודים בכדור. הם שיחקו 'קופים'. מכירים את המשחק? זה הולך כך: שני ילדים עומדים משני צידי המגרש ומוסרים זה לזה את הכדור. באמצע עומדים ה'קופים', ומנסים לקפוץ ולתפוס את הכדור הנמסר. אם אחד ה'קופים' הצליח, הוא מתחלף עם הילד שהיה אמור לקבל את הכדור. מיד בתחילת המשחק, קרא לעברו ידידיה "יוסי, אתה תהיה חלק מה'קופים' במשחק".

יוסי מאוד נעלב, הוא ניסה להתווכח, למה תמיד אני קוף? למה אף פעם אני לא נבחר להיות מוסר במשחק? אבל קולו לא נשמע, והחברים כבר היו באמצע המשחק המרתק.

יוסי הרהר במצבו העגום, ואז התגנבה לה תחושה מעיקה ומוכרת לליבו: 'זה מוכר לי מאיפשהו... אה, כן! סנדוויץ'! כנראה גם כאן נגזר עליי להיות סנדוויץ', ולא בולט כמו שמגיע לי!'

בהתחלה ניסה יוסי לשחק, אך עד מהרה עזב את המשחק בחוסר חשק וברח לכיתה, שם העביר את זמנו עד לצילצול.

האם יש לכם במה לנחם את יוסי?

תשובה

יוסי לא צריך ניחומים, הוא צריך הסבר מעמיק איך החיים עובדים!

ראשית, יוסי צריך לדעת שהקב"ה אוהב אותו מאוד-מאוד, והוא ברא אותו עם תכלית.

יוסי צריך לדעת כי לכל אחד מאיתנו יש כוחות ויכולת מיוחדים.

הוא המשיך:

"דקות ספורות אחר כך שטף הגל האדיר את הכפר, אבל כל תושביו ניצלו, בזכות הצעקות. בתוך תקופה קצרה חזרו החיים למסלולם, אבל דבר אחד לא חזר - קולו של אותו יהודי. בגלל הצעקות שלו, הוא הצטרד קשות, והקול שלו נהיה סדוק ושובר".

יחזקאל הסתכל על הקהל. כולם היו מרותקים.

"היהודי הזה", אמר בדמטיות, "הוא אני! כשאני אהיה החזן שלכם, יעמדו לצדי זכויות רבות של הצלת חיי אנשים רבים ממוות. האם אתם חושבים שיש כוח יותר גדול מזה לפתוח בפניכם שערי שמים?" סיים בשאלה.

מחיות כפיים סוערות בישרו לו שהוא התקבל.

מה למדנו?

לפעמים אנחנו חושבים שאם אין לנו כישרון מסויים, זה אומר שלא נצליח. אבל עלינו לחפש את הנקודה שבה אנחנו טובים ומיוחדים, ואיתה להתקדם לעבר המטרה שהצבנו לעצמנו. כמו יחזקאל, שהתקדם באמצעות היתרון המיוחד שרק לו יש...

חירות פנימית אמיתית, היא כזו המאפשרת לנו לצעוד בדרך אחראית, לא להיבהל מלגלוג החברה, וליישם את המטרות שלנו בחיים. אך כדי להצליח בכך, עלינו לגבש לעצמנו מטרות... וכדי לגבש מטרות, עלינו להכיר את עצמינו...

בכדי לחוש בכל חלקי נפשנו וגופנו בני חורין, עלינו ללמוד להכיר את עצמינו, לייקר ולהעריך את האישיות העצמית שלנו.

הקב"ה ברא כל אחד ואחד מאיתנו כעולם שלם. אין לך אדם שדומה לגמרי לחברו, כפי שאמרו חז"ל: "כשם שאין פרצופיהן דומין זה לזה, כך אין דעתן דומה זה לזה". הבה נצא למסע היכרות עצמי, ונחזק את האישיות הפנימית שלנו, לקראת הצלחה בחיים, בעזרת ה'. בהצלחה!

הדא? (מה זה?) שאל את ההמונים. "לאן כולם רצים?"
 "מה, לא שמעת?" השיבו האנשים. "מחלקים תאנים!"
 הקשיש קם ממקומו בחופזה, והחל לרוץ כל עוד נפשו בו.

ילדים יקרים, מדוע רץ הזקן?

תשובה:

הוא נסחף אחר ההמון, ורץ לאן שכולם רצים, כי אם כולם אומרים שיש תאנים, כנראה שיש תאנים!

כך נראה אדם חסר אישיות מפותחת. הוא נסחף בקלות אחר החברה, ולא מצליח לייצב את עצמו. בן חורין אמיתי, צועד בדרכו הסלולה, בדרך אל ההצלחה!

ילדים יקרים! כך נראה מי שנכנע ללחץ חברתי, מתלהב מכל 'טרנד' חולף... הבה נבחן היטב את הפעולות שלנו, לא נאמין בקלות למה שכולם צועקים בגרון ניחר...

חיוך :

אשה הלכה עם בעלה לביקור אצל הסבא והסבתא שלה, שעלו לארץ מהונגריה. הבעל רואה שהסבא הולך עם מקל כולו מכופף. שאל את אשתו: "למה סבא שלך כך מקופל?"

ענתה לו "הוא כך עוד מהונגריה, לקחו אותו לכל הרופאים בהונגריה, ואמרו אין מה לעשות!"

אמר לה הבעל: "יש לי חבר פרופסור לגב, בואי ניקח אותו אליו".

לקחו אותו אליו הכניסו אותו לרופא. אחרי עשר דקות יצא הולך ישר וזקוף...

שאלו את הפרופסור: "מה עשית לו?"

ענה להם: "בסך הכל החלפתי לו את המקל למקל יותר גבוה..."

יוסי צריך לשאול את עצמו: מה הם הכוחות שלי? זה יכול להיות בכל תחום: במשחקים, בלימודים, בתפילות או אפילו במטבח...

בוודאי שיוסי ימצא בעצמו תכונות מיוחדות, ואז יוכל להתמקד בהן ולחוש תחושת הצלחה. ברגע שיקבל כל יום חוויה של הצלחה, יקבל יותר ביטחון בחברה, ולפתע לא ירגיש סנדוויץ', הוא יסתכל על העולם במבט אחר לגמרי!

זו תהיה חירות אמיתית! ברגע שיוסי לא יהיה תלוי במבטי החברים והאחים, הוא יהיה בן חורין לעצמו. יתירה מזו, כשהוא יהיה שלם עם עצמו, כשהוא יאהב את עצמו, גם האחרים יאהבו ויעריכו אותו הרבה יותר!

חידה 3

משל | למה רץ הזקן?

הקשיש הערבי נמנם תחת ענפי הרחבים של עץ האלון. מולו השתובבו נערי הכפר, והקשיש הרהר על נערוֹתוֹ שלו... אח, היו ימים...

הנערים הלכו והתקרבו אל הקשיש, וצעקותיהם הפריעו את מנוחתו.

"אושקוט!" (שקט!) גער בהם. "תנו לנוח!"

אבל הנערים המשיכו להרעיש ולהפריע. גילה הקשיש תושייה, וקרא לעברם בהתרגשות: "תאנים! מחלקים תאנים!"

"איפה?" התלהבו הנערים. "איפה מחלקים תאנים?"

"שם!" הצביע הזקן לעבר הכניסה לכפר. "הגיע מחלק תאנים מהעיר הגדולה!"

הנערים החלו לרוץ כל עוד נפשם בם, מעלים אבק ברגליהם. הקשיש שקע בתנומה עריבה, מרוצה מהתעלול המוצלח שלו.

נערים אחרים הבחינו במתחולל, והצטרפו לריצה. "תאין! תאין! (בערבית: תאנים! תאנים!)" נשמעו הקריאות בכל רחבי הכפר. עוד ועוד תושבים, מכל קשת הגילאים, הצטרפו לריצה ההמונית לעבר הכניסה לכפר. נשים רצו עם תינוקות בידיהם, אפילו נכים מיהרו לדדות בקביים.

לפתע התעורר הקשיש, הצעקות החרישו את אוזניו. "מה

חירות היא לא גאוה

שאלה

האם ענווה פירושה לחשוב שאני גרוע? שאני לא שווה כלום?

כל מי שמשוכנע שהוא מוכשה, הוא בעצם גאוותן? מי שחושב שהוא שר יפה, מצייר באופן מיוחד, יפה תואר יותר מחבריו, או בעל כושר גופני מעולה, הוא גאוותן? מה אתם אומרים, ילדים יקרים?

תשובה

אוי למי שיחשוב שהוא גרוע, ולא שווה כלום! כפי שראינו במערך הקודם, כל אחד צריך בהחלט לדעת את המעלות שלו, להכיר את הכישרונות המיוחדים שקיבל משמים ולשמוח ביכולות המיוחדות שלו. אז מה ההבדל בין גאוותן לעניו?

הגאוותן אומר: רק אני יכול! רק אני יודע! מה אתם יודעים בכלל? כולכם אפסים!

גם אם הוא לא אומר זאת בפירוש, כך מרגיש הגאוותן בלב. הוא מרגיש שהוא שווה יותר מכל האחרים.

העניו אומר: גם אני יכול! כל הכבוד לכם, אולי אוכל גם אני לעזור? נראה לי שיחד נהיה צוות מנצח!

העניו מכיר את המעלות של עצמו, אבל מעריך גם את האחרים ולא פוסל אותם. העניו מרגיש שהאחרים שווים לא פחות ממנו, ומסוגל לפרגן להם על מעלותיהם.

למה בני אדם חשים צורך להתגאות ולהתרברב? פשוט מאוד! אנחנו רוצים שיראו אותנו, שיקשיבו למה שאנחנו אומרים, שיהיו לנו חברים. לפעמים אנחנו מרגישים, שאם לא נבלוט ונראה לכולם כמה אנחנו חזקים ומוצלחים, החברים פשוט לא ישימו לב אלינו.

משחק | אמת או שקר

מה במשחק:

כל ילד ישתף את חבריו בסיפורי חייו, וכך יביא לידי ביטוי את האישיות העוצמתית שלו. כולם יצטרכו לנחש מה סיפור נכון ומה לא נכון.

חומרים נדרשים:

אין.

מהלך המשחק:

1. מתיישבים כולם במעגל. עוברים מאחד לאחד, כל אחד בתורו מספר שני סיפורים קצרים מחייו. אחד אמיתי, אחד לא אמיתי.
2. דוגמאות:
 - כשהייתי בן שבע, חגגנו יום הולדת בחופי הכנרת.
 - אח שלי כמעט טבע, וסירה משטרתית הצילה אותו.
 - כשעברנו דירה, מצאתי במגירה החדשה שלי בבית החדש, מטמון של אלפי גוגואים.
3. כל אחד יגיד מה הוא חושב אם זה אמת או שקר, וינמק מדוע.

מה למדנו?

אף אחד לא מכיר אותי יותר טוב ממני בעצמי! לכל אחד עולם מלא משלו - חוויות אישיות, סיפורים מדהימים, ומתנות מיוחדות משמים...

סיפור | דע מאין באט

רבנו יוסף חיים מבגדד זצ"ל מביא משל נאה (מקורו של המשל בספר "איל המלואים", שחיבר הגאון רבי אריה יהודה לייב קארו זצ"ל, קרוב משפחה רחוק של מרן הבית יוסף שגר במדינות אשכנז):

מלך אחד יצא למסע ציד ביער. במהלך הציד הגיעו לאזני המלך צלילי חליל ענוגים. הצלילים משכו בחבלי קסם את לבו, והוא הפנה את סוסו לעבר הקולות. כעבור זמן קצר פגש המלך במעבה היער רועה צאן צעיר לימים, יפה-מראה וטוב-עין, היושב ומנגן בחלילו. נשא הצעיר עיניו לעבר המלך המביט עליו ממרומי סוסו האביה, וענה אחת לאחת לשאלותיו. התעניין המלך בשמו ובמעשיו, שוחח עמו מעט, עמד על טיבו וגילה כי לפניו ניצב עלם ברוך-כשרון. לקח המלך את הנער לארמונו, גידלו כאחד מבניו, ודאג לו לכל צרכיו, עד שלבסוף מינהו לשר האוצר בממשלתו, והפך אותו לבכיר שריו.

על אף כל הכבוד שנחל, לא גבה לבו של הנער הרועה לשעבר, הוא היה מתייחס בכבוד לכל פניה, ומשתדל להיטיב לכל אזרח. שמו נישא בפי כל, והוא הפך למושא הערצתם של בני המדינה, אשר היללו ושיבחו את אצילותו ותפקודו.

אך ככל שהיה אהוב על העם, כך הפך לשנוא נפשם של השרים ויועצי המלך. בכל עת חרשו עליו רעה, וניסו להבאיש את ריחו לפני המלך. מבוקר עד ערב היו מפטפטים באוזני המלך דברי בלע וארס שהגו אודותיו, אך המלך שפיקח היה - הבין את כוונתם הנסתרת, ולא אבה לשמוע שמץ פסול על בן טיפוחיו.

אך לא לעולם חוסן... בוקר אחד לא פקח המלך את עיניו, נשמתו יצאה תוך כדי שנתו ולא שבה אליו עוד. בנו ממלא מקומו שהתיישב על כסאו, היה חסר ניסיון ונעדר חכמה. בדיוק לעת הזו ייחלו השרים שנים לא מעטות... כאורבים לטרף, עטו על ההזדמנות שנקרתה בדרכם, והוציאו את דיבת שר האוצר באוזני המלך הצעיר, הם הסבירו לו כי מדובר באיש מושחת, נוכל ורמאי, המתחזה לאדם הגון.

המלך הצעיר השתכנע על נקלה מדברי השרים, קרא לפניו את שר האוצר ופקד עליו: "נותן אני לך ארכה של שבועיים כדי לתת דין וחשבון על כל הוצאות המלוכה!" להפתעתו, נענה השר על אתר: "מדוע מבקש המלך להמתין שבועיים שלמים? הנני ואתן מיד פירוט מדוקדק על כל שנות כהונתי כשר אוצר". תיכף ומיד הגיש למלך את פנקס חשבונותיו,

אך זה לא ממש נכון, ולאורך זמן דוקא התלמידים הענווים, שלא מתגאים ולא מתרברים, מקבלים יחס של כבוד מהחברים.

מיהו חזק באמת?

חז"ל מלמדים אותנו שמי שנראה חזק, לא מוכן להתכופף ולקבל דעה של הורה, מורה או חבר, עתיד להישבר במהירות רבה. דוקא מי שיודע להתכופף, לקבל דעה אחרת ולהתגמש, מחזיק מעמד ומצליח יותר.

כך אמרו חכמינו: (אבות דרבי נתן א מא)

"לעולם יהא אדם רך כקנה, ולא יהא קשה כארז. מה קנה זה, כל הרוחות באות ונושבת בו - הולך ובא עמהם. דממו הרוחות, חוזר הקנה עומד במקומו. ומה סופו של קנה זה? זכה ליטול הימנו קולמוס לכתוב ספר תורה!

אבל ארז אינו עומד במקומו, אלא כיון שנשבה רוח דרומית, עוקרתו והופכתו על פניו. ומה סופו של ארז? באים עליו סתתין ומסתתין אותו ומסככין ממנו בתים, והשאר משליכין אותו לאור.

מכאן אמרו, יהא אדם רך כקנה ואל יהא קשה כארז".

הידעת?

הרב שמחה בונים מפשיסחה זצ"ל (מגדולי החסידות), נהג לשאת עמו תמיד שני פתקים קטנים בכיסו מעילו, פתק אחד בכיסו הימני ופתק שני בכיסו השמאלי.

על פתק אחד, היה רשום המשפט מהגמרא: "בשבילי נברא העולם כולו" (סנהדרין לח א). כלומר, כל אדם צריך להרגיש שהוא האיש המרכזי בעולם, כל היקום כולו מצפה למעשים הנכונים שלו, שיתקנו את העולם!

על הפתק השני, היו רשומות מילותיו של אברהם אבינו: "ואנוכי עפר ואפר" (בראשית יח כז). כלומר, אני לא מיוחד יותר מאחרים, אין לי סיבה להתבלט ולהתגאות.

אז איך יתכן שאדם אחד יחיה עם שני הפתקים הללו? הרב לימד והסביר, שאדם צריך לזכור את שני הדברים האלו: מצד אחד, אני יחיד ומיוחד בתפקיד שלי ובאישיות שלי, הקב"ה מחבב אותי כבן יחיד. מצד שני, אין לי סיבה להתגאות, כי לא בניתי את האישיות שלי בעצמי, הכול מתנת שמים.

מה למדנו?

אדם שזוכר מאין בא, יכול לשלב באופן מופלא הערכה עצמית, יחד עם הימנעות מגאווה. הגאווה אומר: נולדתי בפסגה! אף אחד לא ידמה לי! העניו אומר: זוכר אני את הדרך המייגעת מהתחתית אל הפסגה. מעניין מי יצליח גם הוא לעלות!

שם היו מפורטים בדקדוק רב כל המעות שנכנסו ויצאו מבית אוצר המלך, ואף פרוטה אחת לא חסרה בהם.

כיון שארס ההשפעה הרעה של השרים כבר חלחל בקרבו של המלך, הוא לא הסתפק בכך, ודרש לערוך ביקור פתע בביתו של השר כדי לראות במו עיניו את רכוש, אולי יימצאו שם פריטים שנגנבו מבית המלך.

באו המלך והשרים לבית שר האוצר, ונדהמו לגלות בית צנוע ופשוט. ערכו בדק בית יסודי בכל החדרים, אך לא מצאו דבר גנוב. שר האוצר התברר כישר-דרך שלא לקח לעצמו דבר שלא כדין.

כמעט שסיימו לסייר בכל הבית, כאשר לפתע נתקלו בדלת נעולה בפינת הבית. ניסו לפותחה ולא הצליחו. הציצו איש ברעהו כשזיק של שמחה לאיד ניצת בעיניהם.

"מה יש בחדר זה?" פנה המלך לשר במבט חשדני. שר האוצר גמגם מעט וניסה להתחמק. חשדו של המלך התגבר ומבטו התקשח. "במטותא ממך, אדוני המלך!" הפציר השר בתחינה "חדר זה הינו אישי מאוד. נבון אני להראותו לעין-כל...". אך ככל שבכה והתחנן - כך גבר חשדו של המלך, שפקד עליו בנחישות לפתוח את הדלת.

בצעד כושל ובמבט מושפל, השחיל שר האוצר את המפתח בחור המנעול ופתח את הדלת לרווחה. המלך נכנס ראשון ואחריו שאר השרים, כשבסוף משתרך במבוכה שר האוצר.

לתדהמתם לא היה גבול. החדר היה ריק לחלוטין. חיפשו בארבע פינות החדר, ולא מצאו דבר מלבד מקל, תרמיל של רועה צאן וחליל.

חשדו של המלך הפך לפליאה רבתי, והוא פנה לשר האוצר במבט הדורש הסבר. פתח השר ואמר: "רועה צאן פשוט הייתי, וביום אחד העלני אביך המנוח מבור תחתיות ומינה אותי לשר האוצר. בבת אחת עליתי מבירא עמיקתא לאיגרא רמה, וחששתי שתזוז דעתי עלי, ואהפוך לאדם מתנשא ומושחת במידותיו. לפיכך, עשיתי לעצמי מנהג: מדי יום נכנס אני לחדר הזה לשעה קלה, נושא על כתפי את התרמיל של רועה הצאן ומנגן בחלילי, לבל אשכח מאין באתי, ולמען אזכור שבעבר הייתי בסך הכל רועה צאן פשוט ואלו היו כל נכסיי, ובחמלת ה' עלי נשאתי חן בעיני המלך, עד אשר הגעתי הלום. כך סרה ממני הגאווה ותחושת הכבוד, ועושה אני את תפקידי באמונה ובענווה".

כשמוע המלך את דבריו הכנים והנוגעים ללב, ובראותו את צדקתו ויושר לבבו, חיבקו ונשקו על ראשו. וכשראו כן השרים הנכלוליים, נאלצו אף הם לגשת ללחוץ את ידו ולבקש את סליחתו על החשד ועוגמת הנפש.

שלב ב - חידות:

נקרא ביחד אירועים מחיי היומיום מהרשימה המצורפת, כל אחד בתורו - אחריו אחד. ונבקש משאר הילדים לומר מהי לדעתם התגובה הנכונה באירוע, לפי מידת הענווה.

רשימת החידות:

יוסי מתלבט: המורה נכנס לכיתה וביקש 2 תלמידים שידעו לצייר יפה, לצורך הכנת קישוט כיתה. אני טוב בציון, הרבה יותר מילדים אחרים שמנופפים בהתלהבות. האם להצביע? האם לומר שאני יותר טוב מהם? או שזו גאוה ושחצנות? האם יש לי דרך לשכנע את המורה לבחור בי, בצורה נעימה ולא שחצנית?

אוריאל משתף אותנו: חבר שלי בכיתה מתהדר בילקוט חדש שנראה יוקרתי ומפואר. הוא מספר לכולם שקיבל אותו מדוד בארה"ב, והוא עלה יותר ממאה דולר. אני יודע את האמת, הא קנה אותו בבזאר מציאות בקצה העיר בכמה גרושים. אני לא סובל את השחצנות שלו! בגללו, ילדים אחרים יבזבו כסף ויקנו ילקוטים יקרים באמת! שאגלה לכולם את האמת?

רוני מספר: המשפחה של חבר שלי עומדים לצאת למשחק באולינג משותף, לרגל יום הולדת של חברי, והוא הזמין אותי. לספר להם שאני אלוף הבאולינג המשפחתי, ואני עומד לנצח את כולם 'בהליכה'? או שזו סתם גאוה? האם אוכל לספר על הכישרון שלי במשחק, בלי להתגאות?

יצחק מתאר: מנהל התלמוד תורה מחפש תלמיד מתאים להתראיין למקומון השכונתי, ולספר על התלמוד תורה שלנו בתכנית מיוחדת. אני ממש טוב בהבעה ובשפה גבוהה! איך אשכנע את המנהל, בלי להישמע שחצן?

דילמה של אלי: אמי קנתה לי חליל צד מקצועי, לצורך קורס נגינה שמתקיים בשכונה. האם לספר לכולם שהחליל שלי יקר ומקצועי, יותר מכל חלילי הצד של החברים? האם יש לי דרך לספר זאת בלי גאוה?

התלבטות של ישי: בכל משחק כדורגל, אני 'מבשל' את רוב השערים. החברים שלי מתפארים בשערים שכאילו הם עשו לבד, וזה ממש מרגיז אותי. האם להראות להם פעם אחת ולתמיד, מה הם שווים בלעדיי? כך יבינו כולם שהכול בזכותי!

משחק | יופי הענווה

מה במשחק:

משחק כדור קליל עם מסר בצידו, ולאחריו תרגול עם פתקי סיטואציות.

חומרים נדרשים:

שלושה/ארבעה כדורים למשחק מסירות מיד ליד.

מהלך המשחק:

שלב א - משחק 'מסירות':

1. נבחר ילד שיהיה אחראי במשחק.
2. נעמוד במעגל רחב, מרוחקים זה מזה. נתחיל במשחק מסירות כדורים מיד ליד. כל אחד בתורו, בוחר למי למסור את הכדור באופן חופשי. זורקים, תופסים. זורקים, תופסים.
3. לאחר כמה דקות קצרות של משחק, מכריז האחראי: עיצרו את המשחק!
4. הכרזה שניה: כל מי שמחזיק כדור בידו, יגש הנה!
5. האחראי מעמיד בשורה את הילדים שבידם כדור, והם צריכים לענות על השאלה הבאה: האם מישוהו מכם חש גאוה על כך שיש לו כדור ביד?
6. התשובה ההגיגית היא: לא. וכי על מה יש לילד להתגאות? על כך שבמקרה נעצר המשחק כשהכדור בידו?
7. עכשיו יבקש האחראי להעביר את כל הכדורים לילד אחד.
8. האחראי ישאל אותנו: האם אתה חש גאוה על כך שככככל הכדורים בידך?
9. ודאי שלא. למה? כי אם הכדורים היו אצלו בגלל שהוא שיחק מצויין והשיג את כל הכדורים באמצעות כישוריו, היה לו במה להתגאות. אבל הכדורים אצלו רק במקרה, בגלל שהמדריך בחר בו! אז במה יש לו להתגאות?

מה למדנו?

אין לנו במה להתגאות! כל מה שקיבלנו, זו מתנת שמים מידי הקב"ה. הכישרונות שלנו, היופי שלנו, המשפחה שלנו, ההצלחות וההישגים - הכול מידי הקב"ה. אז במה יש לנו להתגאות.

חידות על פסח

תשובות נמצאות בסוף החוברת

12.
שדה מרעה ירוק
השתרע עד
למסילת הברזל,
ונאכל בפסח.
הכיכר?

11.
שורף, חולף, ומצופף
מתיבת נח, ישירות
לעשרת המכות
ולשיעור הנדסה. אותן
אותיות בחמש מילים,
בשינוי מקום. מהן?

10.
"צֶבֶע" בלתי
אמין הקדים את
הרשעים האחרים
בניסיונו לחסל את
עם ישראל, מי
זה?

15.
למרות האיסור
ה"כל יראה וכל
ימצא" מצאנו זכר
ראינו אותו פעמיים
בהגדה. נא למצוא
את שתי הפעמים!

14.
התנא בשינוי
קל "זומר"
את עצמו בליל
הסדר. מה שם
התנא? ומה
הוא זומר?

13.
ערוך הנחל שלו
מוהל בסופו
של דבר ל"מזון"
היהודי? השני
בפסח, מה שם
המזון?

3.
בפורים לבן.
בפסח ירוק.
בהה אותו!

2.
קטנית המופיעה
במרום בהגדה,
שם אצל הנמנים
מאכלת קטניות
בפסח. מה זה?

1.
מדון, קטטה,
תורה ומריבה
בליל הסדר. לא
להיבהל! זהו
המאכל בפסח.
איזה מאכל?

18.
ראשיתו, עם
לוהט. אחריתו
בתחילת שם ארז
הלוהט. כולו
אסור בפסח. מה
זה?

17.
שפת הנהר מצאה
את סופה בליל ליל
הסדר. מי מצאה?
ומה שם המצוה?

16.
אחד ממסעות בני
ישראל "מקיים"
מצווה בליל הסדר.
מה שם המקום?
ומה שם המצווה?

6.
שור "מת" במצרים,
שלא הכיר את
המשביר. מי מכיר?

5.
כאשר בן נח
מקדים את "אמצע
המצה", מתחייבים
בכרת, למי
הכוונה?

4.
חוטא מתחרה
בחיבור ישר עם
"מאכל מדברי".
התוצאה: מאכל
חד-פעמי בשנה.
נא לזהות!

20.
המ"מים הקיפו את
שרף העל, ואסרו
לחזור אליה לעולם.
לאן?

19.
תיאור מדויק ונאמן
להפליא של המסתתר
מאחורי מעשיו
הנפשיים. כל זאת אם
תהפכו באותיותיו של
אותו רשע. מי זה?

9.
שני בעלי מקצוע
המופיעים בליל
הסדר, מי הם?

8.
מזון המלאכים
רחוק לרשעים, קרוב
לצדיקים, והוא סופו
של הרשע. איזה
חלק אפשר לאכול
מהרשע?

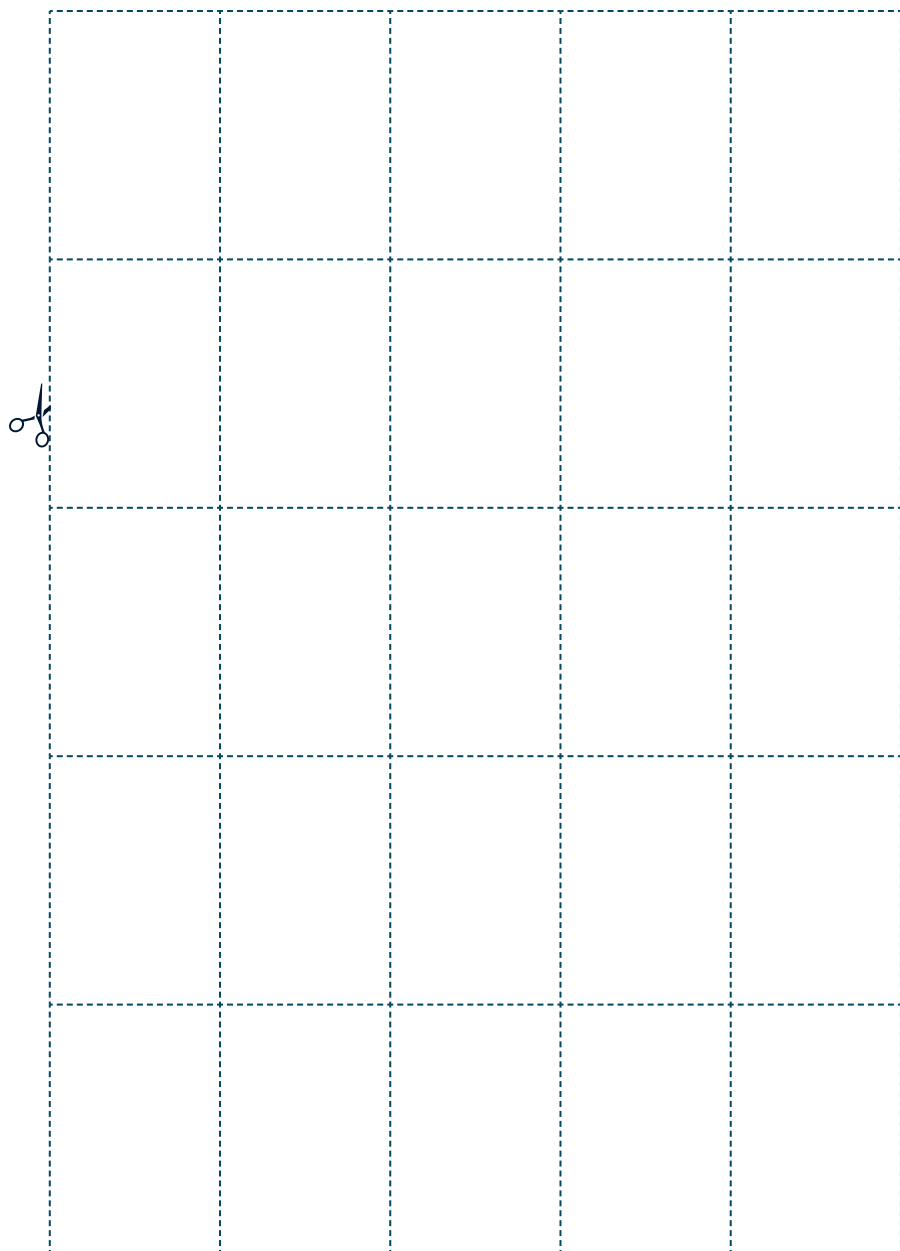
7.
בהגדה מופיעים
השניים. בנו של
"הזוי הגבוה"
שהרג את הזוי
הגבוה. מי השניים?

משחקים לבית

כרטיסים לגזירה

יוצרים עלילה

מה במשחק?

מרכיבים משפט שיוצר סיפוח, על סמך כרטיסי נושאים.

אורך:

20 דקות

חומרים נדרשים:

- טבלה של כרטיסים לגזירה - מצורף.
- 2 מספריים.
- כלי כתיבה.
- מחברת או דף שורות.

מהלך המשחק:

1. גוזרים את כל הכרטיסים, ומניחים ב 5 ערימות נפרדות של 5 כרטיסים כל אחת.
 2. כעת רושמים על כל כרטיס משהו אחד, כשלכל ערימת 5 כרטיסים נושא שונה, לפי הכללים הבאים:
- על 5 כרטיסים הם רושמים שמות של ידוענים / חברים או משפחה / דמויות מהתנ"ך.
 - על 5 כרטיסים נוספים הם רושמים שמות של חפצים כגון כתר / ילקוט / עציץ.
 - על 5 כרטיסים נוספים הם רושמים מזג אוויר כגון מעונן / חמסין / גשום וכדו'.
 - על 5 כרטיסים נוספים הם רושמים שמות של מקומות, כגון ים / ארמון / מערה.
 - על 5 כרטיסים נוספים הם רושמים אפשרויות סיום, כגון עצוב / מפחיד / מצחיק וכדו'.

המשך אחרי הכרטיסים

3. כעת מסדרים את הכרטיסים הפוך בערימות יפות, וכל משתתף מרים בתורו כרטיס מכל ערימה, וצריך להמציא סיפור הגיוני שכולל את כל הכרטיסים, בתוך 2 דקות.
4. למשל: 'אמא שלי' [כרטיס 1] הניחה עציץ [כרטיס 2] ביום גשום [כרטיס 3] על שפת הים [כרטיס 4] וצחקה [כרטיס 5] בקול גדול'
5. הילד רושם את הסיפור, ועוברים לסיפור הבא.
6. כשנגמרים הכרטיסים, מערבבים, ומתחילים שוב, ויוצאות עלילות חדשות...

הערות:

אפשר לשחק את המשחק עם מנצח. מי שהצליח ליצור 2 סיפורים הגיוניים הוא מנצח וכדומה.

אפשר בהחלט להחליף את הנושאים בנושאים אחרים לפי המעוף שלכם, ובלבד שיישאר בערך עם אותם כותרות, כדי שיוכל להיווצר סיפור.

חציית ים סוף

מה במשחק?

תחרות קבוצות איזו קבוצה עוברת ראשונה את 'ים סוף' בלי 'ליפול' למים.

אורך:

רבע שעה.

חומרים נדרשים:

- רצועת אלבד כחולה באורך כ- 20 מטר.
- 2 חתיכות פוליגל [כדאי בצבע חום] בגודל 2030 * ס"מ.

מהלך המשחק:

1. מותחים את רצועת האלבד הכחולה לכל אורכה על הרצפה.
 2. כעת נעמדים כל הילדים לאורך רצועת האלבד במרחק חצי מטר אחד מהשני, ומתחלקים ל-2 קבוצות שוות.
 3. בין 2 הקבוצות יהיה רווח של מטר שלם.
 4. כל קבוצה מקבלת חתיכה אחת של פוליגל.
 5. האלבד הכחול הוא ה'ים סוף' שלנו, המשימה היא לחצות את הים בעזרת חתיכות הפוליגל שמשמשות כ'רפסודות' - כמה שיותר מהר, בלי לזוז מהמקום ובלי ליפול ל'מים'.
- איך נעשה זאת?** פשוט: כל אחד חוצה את האלבד הכחול רק מהמקום שלו בלי לזוז ימינה או שמאלה. הראשון לוקח את הפוליגל ושם באמצע דורך עליו ואז עובר לצד השני, ומיד מסדר לחברו את הרפסודה מול המקום שלו, ואז חברו דורך ועובר לצד השני ומעביר לשלישי, וכן הלאה על זה הדרך.
6. "מי שדרך במים במקום על הרפסודה - פסל את הקבוצה ועליה להתחיל את המסלול מהתחלה. הקבוצה שסיימה ראשונה היא המנצחת".

לוטו עיתון

מה במשחק?

מפרידים כתבות מהכתורות, ומנסים לחברם מחדש לפי התאמה.

אורך:

רבע שעה.

חומרים נדרשים:

- 2 עותקים של עיתון אחד [של אותו יום] שלא קראתם עדיין.
- מספריים.
- כלי כתיבה.

מהלך המשחק:

1. לוקחים עותק אחד של העיתון ומתחילים לגזור כל כתבה ולהפריד את הכותרות מהכתבות, בלי לעיין בכתבות.
2. כעת מערבבים את הגזירים, ולאחר מכן הופכים את הכותרות, ומשאירים את הכתבות ישר.
3. השחקן הראשון מרים בתורו כותרת אחת ומנסה לשייך אותה לאחת הכתבות.
4. אם הוא הצליח, יש לו עוד תור. אם לא, התור עובר לבא בתור.
5. אם יש ספק אם זה מתאים, או שיש ויכוח - יש לעיין בעותק השני ולהכריע על פיו.
6. מנצח - המשתתף שיש לו הכי הרבה כתבות וכותרות מותאמים.
7. אפשר להמשיך כך עם עוד ועוד עיתונים, ולהכריז על מי שניצח ברוב העיתונים, כמנצח.

הערה:

אפשר גם לגזור ולהפריד את שם כותב הכתבה או הטור, ולנסות להתאים לפי הבנת המשתתף את סגנון הכתיבה של הכתבה/טור. אבל זה כבר מאתגר יותר...

מגדל בבל

אורך המשחק:

רבע שעה.

מה במשחק:

מניחים קיסמי שיניים על פי בקבוק, כל אחד בתורו, אחד על גבי השני, בצורת מגדל, במטרה לגמור את כל הקיסמים שברשות המשתתף.

חומרים נדרשים:

בקבוק זכוכית ריק בלי הפקק, קיסמי שיניים פשוטים מעץ.

מהלך המשחק:

1. מעמידים את הבקבוק במרכז השולחן, ומחלקים לכל אחד 10 קיסמים
2. בכל סיבוב מניח כל משתתף קיסם אחד שוכב על פי הבקבוק.
3. המטרה היא להניח כמה שיותר קיסמי שיניים בלי שייפלו, ובכך ליצור 'מגדל בבל' גבוה.
4. מי שבתורו נפלו הקיסמים, מקבל את כל הקיסמים שנפלו.
5. המנצח: מי שמסיים ראשון את כל הקיסמים שבידו.

הערות:

- א. כדאי לבדוק את הקיסמים שכולם שווים ומשווייפים היטב כדי שתהיה התמודדות שווה.
- ב. כדאי גם לבדוק שהבקבוק עומד ישר בדיוק [אפשר גם לבדוק עם פלס].
- ג. אפשר לשחק גם בלי מנצחים, פשוט בונים במטרה להגיע לגובה מסוים.

מה למדנו?

המכנה המשותף למשחק שלנו, ולספירת העומר: המסר שגם כשההתקדמות שלנו נראית איטית, אסור לנו להיות חסרי סבלנות, ויש לדעת כי כל התקדמות קטנה מקדמת אותנו אל המטרה ומגביה אותנו לראש המגדל.

הערות:

- א. כדאי לאזן את הקבוצות, שלא יהיו בקבוצה אחת ילדים גבוהים עם רגליים ארוכות ובקבוצה שניה נמוכים שיוכלו ליפול יותר למים.
- ב. יש להעמיד ילד אחראי, שיעקוב ולראות שבאמת אף אחד לא פספס ונפל... יתכן והקבוצה שלו תנסה להעלים.
- ג. לקבוע כללים ברורים לשאלות שיתעוררו (למשל: אחד הצליח לעבור וחצי ס"מ נוגע במים...)

מה למדנו?

הקב"ה הוציא את בני ישראל ממצרים בניסים גדולים, בין השאר - עשרת המכות, וקריעת ים סוף - שם הים נקרע והם עברו ביבשה, כשפרעה וצבאו טובעים בים.

מי אתה?

מה במשחק?

משחק לוח עם קלפים, בו הקלפים נותנים בין השאר הוראות להביע רגשות ותחביבים.

אורך המשחק:

שעה.

חומרים נדרשים:

- לוח משחק - מצורף
- כרטיסים אדומים וירוקים - מצורפים, לגזור.
- קוביית משחק.
- 2 חיילי משחק.
- 2 דפי שורות.
- מכשירי כתיבה.

הסבר מפורט בשלבים:

1. מסדרים את הכרטיסים הפוכים ב- 2 ערימות, בערימה אחת כרטיסים אדומים ובערימה שניה כרטיסים ירוקים.
2. מטילים את קוביית המשחק וקובעים על פי תוצאת הזריקה מי ישחק ראשון.
3. כל שחקן בתורו זורק את קוביית המשחק ומתקדם על פי התוצאה.
4. כשמגיעים אל משבצת אדומה לוקחים כרטיס אדום וממלאים את המשימה, וכך גם כשמגיעים למשבצת ירוקה לוקחים כרטיס ירוק.
5. מנצח מי שמגיע ראשון אל סוף המסלול.

הערה:

אפשר לשחק את המשחק בלי מנצחים, כאשר מי שגמר מתחיל מהתחלה.

מה למדנו?

למדנו קצת להכיר אחד את השני, מטרתנו היא שתהיה אוירה טובה ופתוחה, בה נוכל לדבר בחופשיות על כל הדברים שיושבים לנו על הלב.

אני עזוב כש _____	אני נורא מתרגש כש _____	אני פוחד מ _____	אני הכי שונא את _____
אני אוהב לאכול _____	אני אוהב מאוד את _____	אני הוכה כאשר _____	אני ממש מאושר כש _____
אני אוהב לעזור ל _____	אני אוהב לשחק ב _____	אני אוהב לדבר עם _____	אני לא סובל לעשות את _____
עליך לעשות פרצוף הכי כואב שאתה יכול	עליך להתקדם עוד 5 משבצות	עליך לחזור חזרה 3 משבצות	עליך לנגן ה"כאילו" כלי נגינה כלשהו
עליך לקפוץ 10 פעמים על רגל אחת	עליך לומר למי שיושב מולך 10 פעמים "אני אוהב אותך"	עליך להחליף עם חברך שיושב מולך את המקום הלוח המשחק	עליך לחזור לתחילת המשחק
מכל טוב! ניצחת! התקדם לסוף המשחק	עליך לפתוח 2 כרטיסים ירוקים	עליך לפתוח 2 כרטיסים אדומים	עליך לעשות פרצוף הכי שמח שאתה יכול

אני עֲצוּבָה כֵּשׁ _____	אני נֹרָא מִתְרַגֵּשׁ כֵּשׁ _____	אני פּוֹחֵד מ _____	אני הֵכִי שׁוֹנֵא אֶת _____
אני אֹוֶהֶה לֹאֲכוֹל _____	אני אֹוֶהֶה מֵאוֹד אֶת _____	אני הוֹכֵה כֹּאשֶׁר _____	אני מֵנֵשׁ מֵאוֹשֶׁר כֵּשׁ _____
אני אֹוֶהֶה לְעֶצוֹר לְ	אני אֹוֶהֶה לְשַׁחַק הַ	אני אֹוֶהֶה לְדַבֵּר עִם _____	אני לֹא סוֹבֵל לְעִשּׂוֹת אֶת _____
עֲלִיךְ לְעִשּׂוֹת פְּרִצּוֹף הֵכִי כּוֹעֵס שְׂאֵתָה יִכּוֹל	עֲלִיךְ לְהִתְקַדֵּם עוֹד 5 מִשְׁבָּצוֹת 👉	עֲלִיךְ לִחְזוֹר חֲזָרָה 3 מִשְׁבָּצוֹת 👉	עֲלִיךְ לִנְגֹן הַ"כֹּאִילוֹ" כִּלִּי נִשְׁיָנָה כֹּלְשֶׁהוּ
עֲלִיךְ לְקַפּוֹל 10 פְּעָמִים עַל רֶגֶל אֶחָת	עֲלִיךְ לִזְכּוֹר לִמִּי שִׁיּוֹשֶׁה מוֹלֵךְ 10 פְּעָמִים "אֵנִי אֹוֶהֶה אֹוֶתֶךְ"	עֲלִיךְ לִהְיוֹשֶׁה מוֹלֵךְ אֶת הַמָּקוֹם הַלּוֹחַ הַמִּשְׁחָק	עֲלִיךְ לִחְזוֹר לְתַחִילֹת הַמִּשְׁחָק
מִכָּל טוֹב! נִיבְחַתוּ! הַמִּשְׁחָק לְסוֹף הַתְּקֵדָה	עֲלִיךְ לִפְתּוֹחַ 2 כְּרָטִיסִים יִרְקִים	עֲלִיךְ לִפְתּוֹחַ 2 כְּרָטִיסִים אֲדוּמִים חוּץ מִכְּרָטִיס זֶה	עֲלִיךְ לְעִשּׂוֹת פְּרִצּוֹף הֵכִי שְׂחַח שְׂאֵתָה יִכּוֹל

לוח משחק:

						
סיום						התחלה

תשובות לחידות על פסח:

1. מצה=מריבה.
2. עדשים. דצ"ך עד"ש באח"ב.
3. כרפס.
4. אפיקומן (אפי-קו-מן) חוטם=אף.
5. חמץ.
6. פרעה. פר-ע"ה ("המשביר" הוא יוסף).
7. משה בן עמרם (עם-רם). עוג מלך הבשן.
8. המן.
9. כורך. עורך.
10. לבן הארמי.
11. בוער-עובר-עורב-ערוב-רבוע.
12. כרפס. כר-פס. (כר=אחו=שדה מרעה).
13. אפיקומן. אפיקו=מן.
14. הלל-הלל.
15. הא לחמא עניא. המוציא לחם מן הארץ.
16. קדש ברנע (דברים א-ב) קדש ורחץ. כרפס. יחץ...
17. הגדה. ה-גדה.
18. חמץ. חם מצרים (ארץ בני חם).
19. לבן הארמי = נבל הרמאי.
20. מצרים. מ-צרי-ם (צרי=שרף העץ).

שלבים
חינוך

משרד ראשי: רחוב גבעת שאול 27, גבעת שאול, ירושלים
טלפון: 077-40-50-813 פקס: 153-524-236-122
דוא"ל: israelshilo@gmail.com